

A CSEKÉLY SÚLYÚ ÉS NAGY VOLUMENŰ
KORRUPCIÓ ELHATÁROLÁSI SZEMPONTJAI

Tapasztalatcsere különböző államok esettanulmányai alapján

TRÉNINGKÖTET

Szerkesztő: Farkas Krisztina

A csekély súlyú és nagy volumenű korrupció elhatárolási szempontjai

Tapasztalatcsere különböző államok esettanulmányai alapján

TRÉNINGKÖTET

Szerkesztő: Farkas Krisztina

Kiadja az

Országos Kriminológiai Intézet

1112 Budapest, Maros u. 6/a.

1525 Budapest, Pf. 41

Telefon: +36-1-356-7566

Titkárság: +36-1-356-7282

E-mail: okri@okri.hu

Web: www.okri.hu

CRITCOR – 101014783 project

E-mail: critcor@okri.hu

Web: www.hu.critcor.okri.hu

© Országos Kriminológiai Intézet

© Szerkesztők és szerzők

ISBN 978-963-7373-31-2

A tréningkötet kiadása a „Korrupciós kockázat, kockázatos korrupció? A csekély súlyú és nagy volumenű korrupció elhatárolási szempontjai” című projekt keretében valósult meg (101014783 — CRITCOR), amelyet az Európai Unió Hercule III programja (2014–2020) támogat. A programot az Európai Bizottság hajtja végre, és az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme terén végzett tevékenységek előmozdítására hozták létre. (további információk: https://ec.europa.eu/anti-fraud/policy/hercule_en)

A tréningkötet kizárólag a szerzők nézeteit képviseli, és kizárólag ők felelnek érte. Az Európai Bizottság nem vállal felelősséget a benne foglalt információk esetleges felhasználásáért.

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás és a mű bővített, illetve rövidített változatának kiadási jogát is. A Kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű, sem annak bármely része semmiféle formában (fotokópia, mikrofilm vagy más hordozó) nem sokszorosítható.

Farkas Krisztina (szerk.)

A csekély súlyú és nagy volumenű korrupció elhatárolási szempontjai

Tapasztalatcsere különböző államok esettanulmányai alapján

TRÉNINGKÖTET

Országos Kriminológiai Intézet,
Budapest, 2021

TARTALOM

▶ A részt vevő szakemberek és szervezet bemutatása	6
▶ Előszó.....	13
▶ 1. A tréning célja.....	15
▶ 2. A tréning programja.....	17
▶ 3. Módszertani útmutató a tréninghez	20
3.1. A tréning fogalma.....	20
3.2. A trénekről általában	20
3.3. A képzés kezdete előtti feladatok.....	21
3.4. A csoport működésének feltételei, keretei.....	22
3.5. Tanulási utak a tréningen	23
3.6. Csoportdinamikai jelenségek a tréningek során.....	24
3.7. A tréninggyakorlatok csoportosítása	25
3.8. Konkrét javaslatok és gyakorlatok a tréninghez	25
3.8.1. <i>A tréning szerkezete</i>	25
3.8.2. <i>A tréner bemutatkozása, tréning kezdése</i>	26
3.8.3. <i>Az elvárások megfogalmazása, az együttműködés kereteinek tisztázása</i>	31
3.8.4. <i>„Ráhangolódás” feladatok</i>	32
3.8.5. <i>Zárógyakorlatok</i>	33
3.9. Online segédeszközök	33
3.9.1. <i>Szófelhő készítése Mentimeterrel</i>	33
3.9.2. <i>A Teams használata</i>	38
▶ 4. Esettanulmányok.....	39
A. Külföldi jogesetek.....	39
Olaszország	39
Románia.....	49
Lengyelország.....	60
B. Magyar jogesetek.....	75
▶ Jegyzetek	96
▶ Ajánlott irodalom	99

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket és hálánkat szeretnénk kifejezni a magyar szakembereknek: *dr. Szoboszlai-Szász Richárd* főosztályvezető ügyész úrnak, *dr. Homonnai János* osztályvezető ügyész úrnak, *dr. Laczó Adrienn* bírónőnek és *dr. Veprik Zita* rendőr alezredes asszonynak; valamint a külföldi partnereknek: *Lucia Parlato* professzorasszonynak, *Annalisa Mangiaracina* professzorasszonynak, *dr. Andra-Roxana Trandafir* dékán asszonynak, a lengyel Központi Anti-Korrupciós Iroda munkatársainak; továbbá *Szepcsik Reginának* és *Costanza de Caro* doktorandusz hallgatónak a tréning előkészítésében és lebonyolításában való közreműködésükért, az esettanulmányok kidolgozásáért, valamint szakmai segítségükért és támogatásukért.

A részt vevő szakemberek és szervezet bemutatása

Prof. Dr. Barabás A. Tünde, jogász, kriminológus, projektvezető

az Országos Kriminológiai Intézetben osztályvezető kutató, a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán egyetemi tanár

<https://www.okri.hu>

BARABÁS ANDREA TÜNDE az Országos Kriminológiai Intézet osztályvezetője (2000–). Egyetemi tanulmányait 1988-ban fejezte be az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán (ELTE ÁJK). 1989-ben elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) tudományos továbbképzési ösztöndíját és három évet dolgozott ösztöndíjasaként az ELTE ÁJK Kriminológiai Tanszékén. 1990-től a Svájci Államszövetség posztgraduális ösztöndíjasaként egy évet töltött a Fribourgi Egyetem Büntetőjogi Tanszékén. Kutatási területe az alternatív büntetések és a mediáció volt, PhD-dolgozatát 1995-ben védte meg sikeresen. 2008-ban elnyerte az MTA Bolyai János kutatási ösztöndíját, és 2011-ben kiemelkedő szakmai minősítéssel díjazták kutatómunkáját, amelyet a börtönmediáció területén végzett. 2012 óta az NKE Rendészettudományi Kar Kriminológiai Tanszékének vezetője.

Alapító tagja és elnökhelyettese a Magyar Kriminológiai Társaság (MKT) Helyreállító Igazságszolgáltatási Szekciójának, valamint elnöke az MKT Viktimológiai Szekciójának.

Számos hazai, valamint az Európai Unió által támogatott nemzetközi kutatásban vett részt, illetve vezetett. Így az EU FALCONE programja által támogatott, *The Identification and Prevention of Opportunities that Facilitate Organised Crime* projekt hazai kutatásában; az EU FP5 program által támogatott *Insecurities in European Cities (INSEC)* projektben; az AGIS program keretében zajlott *Crime Prevention Carousel (CPC)* projektben; a EU Criminal Justice programja által támogatott *Restorative Justice in Prison Settings (MEREPS)* projektben, valamint az EU *Horizon 2020 programja keretében megvalósult MARGIN (Trackle Insecurity in Marginalized Areas)* projektben. Részt vett továbbá az EU COST A/21 programjában, amely a resztoratív igazságszolgáltatás fejlődésének európai lehetőségeit vizsgálta, és a nemzetközi Management Committee tagja volt. Kutatómunkájának eredményeit 149 publikációjában tette ismertté, 14 kötet önálló, illetve társszerkesztője volt (ebből 6 angol nyelvű), továbbá két önálló monográfiája jelent meg.

Dr. Inzelt Éva PhD, jogász, kriminológus

az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán
egyetemi adjunktus

(<https://www.elte.hu>)

INZELT ÉVA 2015-ben PhD-fokozatot szerzett állam- és jogtudományokból, amelynek témája a fehérgalléros bűnözés és a korrupció volt. Számos empirikus kutatást végzett. 2012–2014 között az Országos Tudományos Kutatási Alapprogram (OTKA K106011.2012.) támogatásával folyt a *Korrupciós bűncselekmények a büntető igazságszolgáltatás tükrében* című vizsgálata.

2016–2017 között részt vett a Belügyminisztérium által támogatott Belső Biztonsági Alap 5.2.2. *A nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból* című projektben, amelynek keretében szintén a gazdasági és korrupciós bűncselekmények nyomozati tapasztalataira fókuszált. 2018–2021 között pedig a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (FK124968) *A vállalati bűnözés jellemzőinek megértése: elméleti megfontolások és empirikus kutatás eredményei alapján* című kutatás vezetőjeként a vállalati bűnözés kriminológiai jellemzőit kutatta hazánkban eddig nem alkalmazott empirikus eszközökkel.

A CRITCOR pályázatban projektkoordinátori feladatokat lát el. A projekt szakmai koordinációját végzi, ennek keretében kapcsolatot tart a hazai és nemzetközi szakemberekkel, elkészíti a szakmai anyagokat (kérdőív, cikkek, összefoglalók), valamint kutatásával hozzájárul a projektben vállalt feladatok elvégzéséhez.

Dr. Farkas Krisztina PhD, jogász

az Országos Kriminológiai Intézetbe kirendelt ügyész

(<https://www.okri.hu>)

FARKAS KRISZTINA jogi tanulmányait a Miskolci Egyetem Jog-és Államtudományi Karán végezte. 2006 óta dolgozik az ügyészi szervezetben. 2016-ban védte meg PhD-értekezését „*Az eljárás gyorsítása a német, svájci és olasz büntető igazságszolgáltatásban*” címmel. 2017 óta dolgozik az Országos Kriminológiai Intézetben mint kirendelt ügyész, kutató. Fő kutatási területe a büntetőeljárás jog és a jog-összehasonlítás. LLM diplomát szerzett Európa-jogi szakjogász angol nyelvű képzésen 2018-ban.

A büntetőeljárás-jogon kívül kutatásokat folytat elsősorban az európai büntetőjog, a korrupció, a kulturális javak büntetőjogi védelme, az Európai Unió sérelmére elkövetett költségvetési csalás témákban. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen a „*Kiberbűnözés, korrupció és pénzmosás elleni szakjogász*” angol nyelvű képzésen több tantárgyat oktat. Hozzájárul a CRITCOR projekt átfogó célkitűzéseéhez és konkrét eredményeihez: kutatásokat végez, publikál.

Dr. Sárk Eszter PhD, jogász, kriminológus

az Országos Kriminológiai Intézet kutatója

<https://www.okri.hu>

SÁRIK ESZTER a Pécsi Tudományegyetemen végezte jogi tanulmányait. 1999 óta dolgozik az Országos Kriminológiai Intézetben, ahol kezdettől a fiatalkori bűnözéssel és bűnmegelőzéssel foglalkozott. Kutatásokat folytatott a gyermek- és fiatalkorú bűnözés folyamatának és okainak kérdésében, részt vett az ISRD-2-projektben (*International Self-Report Delinquency Study*) és emberölési ügyeket is vizsgált. 2018-ban védte meg PhD-értekezését „*Vallás, értékek és ifjúság a kriminológia kontextusában*” címmel. 2016-tól kibővítette kutatási területét és részt vett a PoMigra (*Politically motivated crime in the light of current migration flows*) nemzetközi projektjében, amelynek célja az volt, hogy ismereteket szerezzen a politikailag motivált bűncselekményekről a migráció tükrében.

A budapesti ELTE-én, a Pécsi Tudományegyetemen és a Győri Egyetemen kriminológiát oktatott. Egy évig az Európai Bűnmegelőzési Hálózat nemzeti képviselője volt, és annak megalakulása óta a Max Planck Balkan Criminology Network tagja.

Jelenleg az OKRI helyettes szóvivői feladatait is ellátja, vezeti a kommunikációs és sajtóügyeket a CRITCOR projektben, részt vesz a szakmai előkészítésekben, hozzájárul a vállalt feladatok célkitűzéseinek megvalósításához.

Dr. Windt Szandra PhD, szociológus, kriminológus

főtanácsos, az Országos Kriminológiai Intézet kutatója

<http://www.okri.hu>

WINDT SZANDRA 2002-ben diplomázott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán magyar nyelv és irodalom, valamint szociológia szakon. 2005-ben szerezte meg ugyanezen egyetemen az európai uniós szakértő oklevelét.

2009-ben a Miskolci Egyetem Deák Ferenc Doktori Iskolájában megszerezte doktori fokozatát kriminológiából. 2002 óta az Országos Kriminológiai Intézet kutatója, 2012 óta tudományos főmunkatársa. 2021–2024 között elnyerte az MTA Bolyai János kutatási ösztöndíját.

A CRITCOR projektben menedzsmenti feladatokat lát el, kutatásokban, értékelésekben vesz részt.

Szepcsik Regina, kriminológus

az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán
doktorandusz hallgató

(<https://www.elte.hu>)

SZEPCSIK REGINA 2018-ban diplomázott az Eötvös Loránd Tudományegyetem társadalmi tanulmányok szakán. 2020-ban kriminológia mesterképzési szakon kitüntetéssel végzett. Diplomamunkájában a korrupció jelenségét, mérhetőségét és a kormányzatba vetett bizalom kapcsolatát vizsgálta.

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolában PhD-hallgató 2020–2021 évben.

A CRITCOR projektben a szakmai anyagok előkészítésében részt vesz, hozzájárul a projektben vállalt feladatok elvégzéséhez

Prof. Annalisa Mangiaracina PhD, jogász

a Palermói Egyetem Jogtudományi Karán egyetemi tanár

(<https://www.unipa.it>)

ANNALISA MANGIARACINA büntetőeljárásból szerzett doktori fokozatot 2002-ben, emellett ügyvédként is tevékenykedik. A Palermói Egyetemen 2014 óta büntetőeljárás jog, valamint európai, nemzetközi és összehasonlító büntetőeljárás-jogi kurzusokat tart. Az egyetemen koordinálta az EUROCOORD európai nyomozási határozatról szóló projektjét; oktatott a „Jean Monnet” uniós modulban, a „Nemzetközi szervezetek, nemzetközi büntetőjog és bűnmegelőzés” LLM-képzésben, a „Nemzetközi büntetőjog specializációs kurzus fiatal büntetőjogászoknak” és a brazil bírácoknak szervezett bűnözésről szóló kurzuson.

Két könyv, számos cikk és gyűjteményes munka szerzője a nemzeti büntetőeljárás joggal, valamint az európai és nemzetközi büntetőeljárás joggal kapcsolatos különböző témákban, angol és spanyol nyelven is publikál.

Prof. Lucia Parlato PhD, jogász

a Palermói Egyetem Jogtudományi Karán egyetemi tanár

(<https://www.unipa.it>)

LUCIA PARLATO kutatási területei: áldozatvédelem; a védelemhez való jog; elterelés; és a digitális bizonyítékok. Számos ösztöndíjban részesült (DAAD, MPI stb.). 2001 óta több kutatási időszakot töltött a freiburgi Max Planck Intézetben. Nemzetközi tudományos pályafutásának köszönhetően gazdag jog-összehasonlító és nemzetközi tapasztalattal rendelkezik.

Két kötet szerzője. Publikációi többek között a bűncselekményre; az online nyomozásokra; a próbaidőre; az áldozati kiszolgáltatottságra; a migránsok jogaira és a migránsok büntetőeljárásbeli jogaira összpontosítanak.

2020 óta tanít Berkeley Egyetem által szervezett nemzetközi online tanfolyamokon, kurzusokon. Más külföldi egyetemekkel is együttműködik: többek között a nyugat-csehországi, a bécsi, a passau-i és a brémai egyetemekkel.

Costanza de Caro, jogász

a Palermói Egyetem Jogtudományi Karán doktorandusz hallgató

(<https://www.unipa.it>)

COSTANZA DE CARO 2021-ben végzett a Palermói Egyetem jogi karán. Nemzetközi és európai büntetőeljárás joggal foglalkozik, ezen területen mélyíti el tudását. A bolognai legfőbb ügyészségen tölti gyakorlatát, bíróként kíván a jövőben dolgozni.

A CRITCOR projektben a szakmai anyagok előkészítésében vesz részt, az olasz partnerek mellett hozzájárul a vállalt feladatok elvégzéséhez.

Andra-Roxana Trandafir PhD, jogász, ügyvéd

a Bukaresti Egyetem Jogtudományi Kar dékánhelyettese, egyetemi docens
(<https://www.unibuc.ro>)

ANDRA-ROXANA TRANDAFIR 2007-ben a Bukaresti Egyetem Jogi Karán alapidiplomát, majd 2008-ban a Montpellier-i Egyetem Állam- és Jogtudományi Karon mesterfokozatot szerzett. 2011-ben a Bukaresti Egyetem Jogtudományi Karán doktori fokozatát a jogi személyek büntetőjogi felelőssége témában nyerte el. 2014–2015-ben „*A jogi személyek alapvető jogainak védelme az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogában*” címmel a Bukaresti Egyetem Jogi Karán posztdoktori ösztöndíjban részesült. 2009–2017 között a STOICA & Asociații ügyvédi iroda munkatársa volt, 2021 óta önálló ügyvédként dolgozik.

Számos nemzetközi projektben vesz részt nemzeti szakértőként. Így 2018-tól jelenleg az Európa Tanács vezetésével zajló „*LINCS – a börtönstatisztikák és a büntető igazságszolgáltatás összekapcsolása*” című projekt nemzeti szakértője. 2017-től részt vett a Max Planck Intézet Balkan Criminology Network *Balkán gyilkosság* kutatási projektjében. 2017–2020 között a Nemzetközi Büntetőjogi és Emberi Jogi Intézet (Siracusa) által vezetett, az illegális kereskedelemmel foglalkozó projekt nemzeti szakértője volt. 2014-től napjainkig az Európai Kriminológiai Társaság balkán kriminológia munkacsoportjának társelnöke. 2014–2015 között a Román Igazságügyi Minisztérium és a Holland Külügyminisztérium által a romániai korrupcióról vezetett kutatásban működött közre. 2013-tól napjainkig a Henri Capitant Baráti Társaság romániai csoportjának főtitkára. Számos kötet szerzője és társszerzője, román, angol, francia vagy spanyol nyelven publikál.

KÖZPONTI KORRUPCIÓELLENES IRODA

(Central Anti-Corruption Bureau, CBA)

(<https://cba.gov.pl>)

Zuzanna Mrozowska MA, osztályvezető

Agnieszka Reicher MA, munkatárs

Artur Koldys PhD, jogász, osztályvezető

A lengyelországi **KÖZPONTI KORRUPCIÓELLENES IRODA** a köz- és gazdasági életben, különösen az állami és helyi önkormányzati intézményekben tapasztalható korrupció, valamint az állam gazdasági érdekeit sértő tevékenységek elleni küzdelmének speciális szervezete. Az iroda professzionális és modern intézmény. Feladata nemcsak a korrupció és a gazdasági bűncselekmények felderítése, hanem a szabálytalanságok megelőzése és az állami intézmények támogatása az esetleges károkozással szemben. Tevékenysége részeként megelőző és oktatási tevékenységet is folytat. E tekintetben együttműködik más, korrupciós kérdésekkel foglalkozó intézményekkel és nem-kormányzati szervezetekkel. Az iroda kiadványokat is megjelentet, amelyek e-könyvek és hangoskönyvek formájában is elérhetők.

Moderátorok

1. csoport (november 22–23.)	DR. INZELT ÉVA egyetemi adjunktus Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar
2. csoport (november 22.)	DR. FARKAS KRISZTINA kirendelt ügyész Országos Kriminológiai Intézet
2–3. csoport (november 22–23.)	DR. LACZÓ ADRIENN büntetőbíró Fővárosi Törvényszék
3–4. csoport (november 22–23.)	DR. SZOBOSZLAI-SZÁSZ RICHÁRD főosztályvezető ügyész; DR. HOMONNAI JÁNOS osztályvezető ügyész Legfőbb Ügyészség Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés Elleni Ügyek Főosztálya

Az Országos Kriminológiai Intézet az Európai Unió HERCULE III programja keretében *“Corruption risk, risk of corruption? Distinguishing criteria between petty and high-ranking corruption”* (Korrupciós kockázat, kockázatos korrupció? A csekély súlyú és nagy volumenű korrupció elhatárolási szempontjai) címmel (101014783 – CRITCOR) 2021. január 1. és 2022. március 31. között nemzetközi kutatási projektet valósít meg.

A projekt célja annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy miképpen viszonyul egymáshoz a korrupció társadalmi fogalma és a büntetőjog által korrupcióként meghatározott bűncselekmények köre; egyszersmind releváns kérdés az is, hogy ezek milyen indikátorok alapján írhatók körül. Fontos ugyanis tudni, hogy hol van a határ a jog által megfogalmazott és üldözött, illetve a társadalom által elfogadott korrupció között.

A projekt olyan tényezőket kíván feltárni, amelyek a korrupció megfogalmazását, mérését, elemzését, szintjeinek megkülönböztetését teszik lehetővé. A korrupció szintjeinek elhatárolása a csekély súlyú és magas szintű korrupció elhatárolására fókuszál, hiszen az utóbbi elleni küzdelem nyer jelentőséget az EU szintjén. A projekt ezzel a megközelítéssel a korrupció visszaszorításának lehetőségeit célozza továbbfejleszteni az Európai Unió tagállamaiban.

A projekt négy pilléren nyugszik:

- 1) A *kick off meeting* (az első megbeszélés) keretében a résztvevők elemzik a korrupció fogalmát, formáit, mérését, szereplőit és nyelvezetét.
- 2) A második tanácskozáson, ún. *workshop* keretében a szakemberek az első megbeszélés témáit dolgozzák fel az előadások mélyreható és közös elemzése révén. Ez alkalommal a korrupció részletesebb megvitatására kerül sor, így mélyebb betekintést kapunk a témába.
- 3) A projekt harmadik pillére egy tréning gyakorlati szakemberek számára, amely célja jogesetek feldolgozása révén a büntető igazságszolgáltatás számára fontos szempontok feltárása.
- 4) A zárókonferencia a projekt eredményeit foglalja össze.

Jelen kézikönyv a projekt harmadik szakaszához érve a korrupciós bűncselekményekkel foglalkozó gyakorlati szakemberek számára készült. A tréningen a résztvevők esettanulmányokon keresztül cserélték ki tapasztalataikat, ezzel segítve jövőbeli munkájukat. A jogesetekkel részenként ismerkedtek meg, a felmerülő kérdéseket a tréning folyamán, illetve annak végén beszélték meg. A kötet a kérdéseket az esetekhez kapcsolódóan tartalmazza.

A tréning a dr. Hegedűs Judit speciális tapasztalattal rendelkező tréner által kidolgozott módszertanra épül.

A Covid19-pandémia miatt a tréning online formában zajlott, azon a külföldi jogesetek feldolgozása és a külföldi szakemberek személyes részvétele nem volt lehetséges, így magyar ügyek képezték az online tréning anyagát. A tréningkötet azonban az eredetileg, személyes részvétellel tervezett képzés külföldi eseteit is tartalmazza. Minden jogeset anonimizáltan került feldolgozásra. A külföldi jogeseteket a forrásország képviselői, a projektben részt vevő partnerek készítették elő és dolgozták ki.

A külföldi jogesetek megbeszélésére a projektet záró konferencián, workshop keretében kerül sor a külföldi szakemberek részvételével. A külföldi partnerek véleménye, tudományos álláspontja, saját országuk helyzete hozzáadott érték és válasz a felvetett kérdésekre.

A szerkesztő

1. A tréning célja

A tréning – a projekt harmadik pilléréként – a jogalkalmazókat célozta, azon a gyakorlati és elméleti szakemberek vezetésével a nyomozó hatóság, az ügyészség és a bíróság képviselői vettek részt. A tréning általános célja volt, hogy a jogalkalmazók megosszák tapasztalataikat egymással, megvitassák a gyakorlatban felmerülő problémákat, álláspontjaikat közelítsék, jó gyakorlataikat közvetítsék, és ennek keretében a résztvevők megismerkedjenek más országok szabályozásával, elméleti és gyakorlati kérdéseivel is, amely hasznosítható tapasztalatokkal szolgálhat számukra, látókörüket szélesíti, szemléletüket formálja. Más államok megoldásainak ismerete hatékony eszközként szolgálhat a bűnügyi együttműködés területén is.

A korrupciós bűncselekmények jogi definíciója, szabályozása országról országra változik. Kiindulópontként el kell határolni a valódi korrupciós bűncselekményeket a korrupciós jellegű bűncselekményektől. A korrupció problematikája számos kriminál-taktikai, eljárásjogi és anyagi jogi kérdést vet fel. A korrupciós bűncselekmények körének tisztázása magában hordozza a csekély súlyú, illetve a nagy volumenű korrupciós cselekmények megkülönböztetésének igényét. Anyagi jogi kérdésként merül fel a hivatali és gazdasági korrupció elhatárolása, valamint a köz- és magánszférában elkövetett korrupció meghatározása. Általános tendencia, hogy a köztisztviselők, hivatalnokok megvesztegetése áll az érdeklődés középpontjában, nem szabad figyelmen kívül hagyni azonban a gazdasági élet szereplői által elkövetett korrupciós cselekményeket sem. Alapvető kérdésként merül fel például a hivatalos személy gazdasági tevékenység körében hozott döntésének minősítése, azaz a cselekmény gazdasági vagy hivatali vesztegetést valósít-e meg.

További problematika a versenyjog és büntetőjog összefüggése, kapcsolata. Elsősorban az a kérdés vetődik fel, hogy mely magatartások tartoznak büntetőjogi értékelés alá, és melyek a versenyjog területére. Ebben a körben eltérőek a tagállamok szabályozásai. A témán belül a vertikális és horizontális verseny kriminalizálásának szempontjai kerülnek az érdeklődés körébe.

A korrupciós deliktumokhoz tartozó egyes bűncselekmények körében kiemelendő a befolyással üzérkedés és a befolyás vásárlása tényállások eltérő szabályozása, továbbá azok vesztegetéstől való elhatárolása. Az előbbi két bűncselekmény egyes országokban különböző módon büntetendő, így tanulságul szolgál az eltérő szabályozások feltárása.

A korrupció sajátossága, hogy a legnehezebben felderíthető és bizonyítható bűncselekmények közé tartozik. E deliktumok elleni fellépés hatékonyságának növelése érdekében a bűnügyi felderítési és nyomozási, valamint a megelőzési mechanizmusok megerősítése szükséges. A jó gyakorlatok, illetve hiányosságok az ügyeket jogerősen lezáró

ítéletekben, illetve egyéb jogerős határozatokban érhetőek tetten, ezekből fejthetők vissza azok a tényezők, hogy mire kell/kellene a hangsúlyokat helyezni többek között a nyomozásban, a nyomozás felügyeletében, a bizonyítékok értékelésében, illetve hogy a jogi dogmatika milyen jogi kihívásokkal áll szemben.

A korrupció elleni küzdelem terén a lehetséges intézkedések egyre szélesebb eszköztárára jelenik meg az államokban. Az utóbbi évtizedben ezen a területen szemléletváltás figyelhető meg, mivel a tradicionális, represszív, szabályalapú szemlélethez képest megjelent az integritásalapú szemlélet, amely egy értékalapú megközelítést jelent. A kétféle nézőpont – és egyben megoldás – együtt kínálja az optimális jó eredményt, hiszen a kiegyensúlyozott megközelítés elérése a kívánatos cél.

Az integritásalapú szemlélet – a korrupció megelőzése, az arra hajlamos egyének kiszűrésének igénye – keltette életre az ún. integritásvizsgálatokat (*integrity testing*). Az integritásvizsgálathoz kapcsolódik a hatósági felbujtás problematikája: alapvető kérdésként merül fel, hogy a vizsgálat során alkalmazott fedett nyomozó meddig mehet el, milyen magatartást tanúsíthat, amely még nem minősül hatósági provokációnak, és az általa beszerzett bizonyíték felhasználható-e a büntetőeljárás során.

A kétnapos tréning előre kidolgozott szempontok alapján előkészített esettanulmányokon keresztül kívánta a résztvevők ismereteit bővíteni, szemléletüket formálni. A jogesetek feldolgozásához segítségül bevezető előadásokat hallhattak a résztvevők.

A tréningen a hazai hivatásrendek – nyomozó hatóságok, ügyészségek, bíróságok – képviselői, mintegy 30 fő vett részt, négy csoportra osztva. Mindegyik csoport vegyes, azaz mindhárom hivatásrend képviselve volt, ezáltal vált lehetségessé a különböző aspektusok, álláspontok megosztása. A tréning programja szerint négy, különböző országban jogerősen befejezett, illetve folyamatban lévő korrupciós bűnügy elemzésére került sor, ún. *world café*-módszerrel, a jogeseteket előkészítő magyar és külföldi szakemberek vezetésével. A módszer segítségével a résztvevők nemcsak egy esetet dolgoztak fel a csoportjukban, hanem a tréning tárgyává tett összes eset közül többel foglalkoztak, ezáltal a vélemények igen széles skálájának megismerésére, tapasztalatcseréjére nyílt lehetőség. A résztvevők az esetekkel részenként, a moderátorok által „csöpögtetve az információt” ismerkedtek meg.

A jogesetek feldolgozása a tréning mindkét napján zajlott, végül a résztvevők megosztották egymással a legfontosabb tapasztalatokat. A tréning a jogesetekben felvetett kérdésekre, problémák megválaszolására, a csekély súlyú és magas szintű korrupció elhatárolási szempontjainak feltárására fókuszált.

2. A tréning programja

1. nap
2021. november 22. (hétfő)

09:30–10:00	Csatlakozás
10:00–10:15	A résztvevők üdvözlése és a program bemutatása PROF. DR. BARABÁS A. TÜNDE <i>osztályvezető</i> , Országos Kriminológiai Intézet Levezető elnök: DR. INZELT ÉVA <i>egyetemi adjunktus</i> , Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar
10:15–11:00	A büntetőjogi eszközök valódi célja az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme kérdésében DR. MISKOLCZI BARNA PHD <i>főosztályvezető ügyész</i> , Legfőbb Ügyészség, Nemzetközi és Európai Ügyek Főosztálya
11:00–11:45	A korrupciós cselekmények és a nyomozási eszközök aktuális kérdései Olaszországban PROF. LUCIA PARLATO <i>egyetemi tanár</i> , Università degli Studi di Palermo
11:45–12:10	Kávészünet
12:10–13:00	A korrupció megelőzése Lengyelországban ZUZANNA MROZOWSKA MA <i>osztályvezető</i> , Central Anti-Corruption Bureau ARTUR KOLDYS JD (PHD) <i>osztályvezető</i> , Central Anti-Corruption Bureau AGNIESZKA REICHER MA <i>munkatárs</i> , Central Anti-Corruption Bureau
13:00–14:00	Ebédészünet
14:00–16:00	Esetfeldolgozás I. 1. csoport Moderátor: DR. INZELT ÉVA <i>egyetemi adjunktus</i> , Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar 2. csoport Moderátor: DR. FARKAS, KRISZTINA <i>kirendelt ügyész</i> , Országos Kriminológiai Intézet 3. csoport Moderátor: DR. LACZÓ ADRIENN <i>büntetőbíró</i> , Fővárosi Törvényszék 4. csoport Moderátorok: DR. SZOBOSZLAI-SZÁSZ RICHÁRD <i>főosztályvezető ügyész</i> , DR. HOMONNAI JÁNOS <i>osztályvezető ügyész</i> , Legfőbb Ügyészség, Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés Elleni Ügyek Főosztálya
16:00–16:15	Zárszó

2. nap
2021. november 23. (kedd)

09:30–10:00 **Csatlakozás**

Levezető elnök: DR. FARKAS KRISZTINA *kirendelt ügyész*,
Országos Kriminológiai Intézet

10:00–10:50 **A megbízhatósági vizsgálatok engedélyezésével összefüggő kérdésekről**
DR. ZSOLNAI ANDREA *osztályvezető ügyész*,
Legfőbb Ügyészség, Közérdekvédelmi Főosztály, Szabálysértési és Rendészeti Osztály

10:50–11:30 **A megbízhatósági vizsgálatok elemzése rendőrségi szemszögből**
DR. VEPRIK ZITA *r. alezredes*,
Csongrád-Csanád Megyei Rendőr-főkapitányság

11:30–11:50 **Kávészünet**

11:50–12:50 **Esetfeldolgozás II.**

1. csoport

Moderátor: DR. INZELT ÉVA *egyetemi adjunktus*,
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar

2. csoport

Moderátor: DR. LACZÓ ADRIENN *büntetőbíró*,
Fővárosi Törvényszék

3. csoport

Moderátorok:
DR. SZOBOSZLAI-SZÁSZ RICHÁRD *főosztályvezető ügyész*,
DR. HOMONNAI JÁNOS *osztályvezető ügyész*,
Legfőbb Ügyészség, Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés
Elleni Ügyek Főosztálya

12:50–13:50 **Ebédészünet**

13:50–15:00 **Esetfeldolgozás III.**

1. csoport

Moderátor: DR. INZELT ÉVA *egyetemi adjunktus*,
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar

2. csoport

Moderátor: DR. LACZÓ ADRIENN *büntetőbíró*,
Fővárosi Törvényszék

3. csoport

Moderátorok:
DR. SZOBOSZLAI-SZÁSZ RICHÁRD *főosztályvezető ügyész*,
DR. HOMONNAI JÁNOS *osztályvezető ügyész*,
Legfőbb Ügyészség, Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés
Elleni Ügyek Főosztálya

15:00–15:35

Az esetek összefoglalása – Plenáris megbeszélés

A moderátorok visszajelzései és az esetek értékelése

Moderátor: DR. INZELT ÉVA *egyetemi adjunktus,*

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar

A 3. csoport munkájáról

DR. SZOBOSZLAI-SZÁSZ RICHÁRD *főosztályvezető ügyész,*

DR. HOMONNAI JÁNOS *osztályvezető ügyész;*

Legfőbb Ügyészség, Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés

Elleni Ügyek Főosztálya

A 2. csoport munkájáról

DR. LACZÓ ADRIENN *büntetőbíró,*

Fővárosi Törvényszék

Az 1. csoport munkájáról

DR. FARKAS KRISZTINA *kirendelt ügyész,*

Országos Kriminológiai Intézet

15:35–16:00

Zárszó, a magyar és nemzetközi tapasztalatok összegzése

3. Módszertani útmutató a tréninghez

↳ Készítette: DR. HEGEDŰS JUDIT, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar

---

Az útmutatóban párhuzamosan jelenléti és online képzéshez kapcsolódóan gondolkodtunk, tekintettel arra, hogy eredetileg tervezett jelenléti képzéshez képest a Covid19-pandémia miatt online módon kellett megtartani a tréninget.

3.1. A tréning fogalma

A tréning mint tanulási színtér egyre fontosabb szerepet tölt be a képzésekben. Egyértelmű, hogy kompetenciafejlesztésre ez az a tanulási forma, amely leginkább támogatható.

A tréning egy cselekvésorientált-jellegű módszer. Legfőbb jellemzője, hogy a résztvevők új ismereteket, kompetenciákat sajátítanak el interaktív módon, éppen ezért kiemelt szerepe van egyrészt a csoportdinamikai hatásoknak, másrészt pedig az irányított tapasztalati tanulásnak. Nagyon fontos, hogy a résztvevők a tréning során képessé váljanak csoportban dolgozni, együttműködni, kompromisszumot kötni, a probléma-megoldás eszközeit használni.

3.2. A tréningről általában

Tréningek tartása nem egyszerű feladat, hiszen mélyebb pszichológiai-pedagógiai ismereteket és jártasságot, speciális módszertani kiképzettséget igényel a bizonyos csoportok és bizonyos gyakorlatok vezetése. Alapvető elvárás, hogy a tréning munkájuk során képesek legyenek reflektálni, tudatosan irányítani a folyamatokat, illetve felelősséget tudjanak vállalni csoportjukért. Szerencsés helyzetben a tréning rendelkeznek saját élménnyel nemcsak általában a tréningekről, hanem akár az adott speciális céllal kialakított tréningről. A saját élmény által szerzett benyomások nagyban segíthetik a későbbi munkát.

A tréningekkel szembeni elvárás, hogy alapvetően pedagógus személyiségre van szükség, akik pedagógiai, pszichológiai és andragógiai ismeretekkel is rendelkeznek. Emellett kiemelten fontos követelmény a magas színvonalú kommunikációs adottságok, az önismeret, a gyors felismerési és reagálási, valamint a problémafelismerő és -megoldó képesség. Természetesen ezeken túl jó, ha a tréning rendelkezik kreativitással és jó szervezői készséggel is.

A tréner feladata egy csoport irányítása. A megfelelő irányítás érdekében nagyon fontos, hogy

- vezetőként a tréner hogyan kommunikál, milyen fogalmakat használ, mert a szempontok stb. orientálják a résztvevők gondolatait is, és evokatív hatással bírnak;
- ismerni kell a kompetenciahatárokat, hogy bizonyos gyakorlatoknál pszichológiai előképzettség nélkül a tréner ne bocsátkozzon értelmezésbe, inkább a jelenségek azonosítását és a tagok saját jelentéseinek megtalálását bátorítsa: a reflektálást, a tapasztaltakon való gondolkodást;
- a tréninggyakorlat vezetése előtt célszerű tükrözni a saját csoport-imágóikat, azaz a csoportról a trénerben élő és konkrét tapasztalataiból, valamint fantáziájából alkotott képeket. Ezek a feltételezések, esetleges előítéletek ugyanis nagymértékben befolyásolják, hogy hogyan viszonyul a tréner az adott csoporthoz, mit gondol arról, hogy mi fog történni (mivel az vezérelt esetleg az erről való gondolkodásban, hogy mit tapasztalt eddig).

A csoportok vezetésében – ha a feltételrendszer megengedi – javasolt a kettős vezetés, hiszen ebben az esetben nemcsak több tréneri mintát láthatnak a résztvevők, hanem példát kaphatnak az együttműködésre is. A trénerársak közötti együttműködés a csoportban zajló folyamatok árnyaltabb értelmezésére, elemzésére is lehetőséget ad.

Nagyon fontos, hogy bármilyen képzéshez be lehet tenni tréningyszerű elemeket.

3.3. A képzés kezdete előtti feladatok

A képzés elkezdése előtt érdemes néhány dolgot átgondolni. A felkészülés elsőként a technikai háttér biztosítását jelenti. Nagyon fontos, hogy még a megbeszélés előtt tesztelni kell a kamerát, a hangszórókat, a mikrofont, hogy működnek-e. Fontos szempont, hogy jó-e a megvilágítás, milyen a környezet, mennyire láthatók más számára a tréner és a résztvevők, illetve személyes környezetük. Ha ez zavaró, akkor mindenféleképpen javasolt háttérkép beállítása, amely inkább semleges legyen, ne legyenek benne túlságosan sok ingert kiváltó képek.

Érdemes foglalkozni a beszűrődő zajokkal, amelyek megnehezíthetik a kommunikációt, csendes hely kiválasztása ajánlott.

Bár számos vicces kép kering az interneten arról, hogy elég, ha csak a felsőöltözék alkalmas megjelenésre, azonban érdemes odafigyelni arra, hogy a kamera látószögén túl is „rendezett” legyen a tréner, hiszen így akkor sem jöhet zavarba, ha fel kell állni a gép mellől és így a teljes alakja is láthatóvá válik.

A környezethez az is hozzátartozik, hogy könnyen elérhetővé kell tenni azokat a dokumentumokat, jegyzeteket, amelyekre a beszélgetés során szükség lehet. Érdemes ezeket a gép közelébe helyezni, illetve előzetesen megnyitni azokat a dokumentumokat, oldalakat, amelyek megosztásra kerülnek. Javasolt előzetesen bezárni a levelezést, az üzenetküldő- és egyéb szolgáltatásokat, hogy azok hangüzenetei ne befolyásolják a képzést.

Mindenképpen javasolt, hogy a tréner a képzés előtt jelentkezzen be, ő legyen az első. Előfordulhat, hogy a résztvevők késnek, technikai nehézségeik adódnak stb., éppen ezért érdemes egy kis *small talk*ra is felkészülni.

Ajánlatos a beszélgetés alatt a kamerába nézni, tekintettel arra, hogy itt sokkal közelebb láthatók az arcvonások, ezért érdemes erre is odafigyelni. Bátran lehet gesztikulálni, ezzel kicsit barátságosabbá tenni a beszélgetést.

3.4. A csoport működésének feltételei, keretei

A képzés során a tréner egy csoporttal kerül szoros kapcsolatba. Ahhoz, hogy a közös munka jól működjön, elengedhetetlen a keretek közös meghatározása. A tréningeken a bemutatkozó feladatokat követően mindenféleképpen sort kell keríteni a „szerződések megkötésére”, azaz a feltételek megállapítására, melynek során rögzíteni kell a célokat, a korlátokat, a csoport együttműködésére vonatkozó szabályokat.

A csoportszabályok közül javasolt, hogy mindenféleképpen térjenek ki a tréner az alábbiakra:

- Önkéntesség: alapvetően a tréning az önkéntesség elvén alapul, éljenek a passzolás jogával, de ne éljenek azzal vissza.
- Titoktartási kötelezettség: ami a csoportban elhangzik, annak ott is kell maradnia. Ez a tréning témáját tekintve különösen hangsúlyos elem.
- Minősítés, személyeskedés kerülése: lehet nem egyetérteni egy véleménnyel, de kulturált formában; ne sértsék meg a másikat.
- Ha a tréner megbántják, jelezni kell.
- Ne éljenek vissza mások idejével, legyenek pontosak.
- Általánosítások kerülése: a mondanivaló egyes szám első személyben történő megfogalmazása, a tréner gondolatainak az egész csoporttal való közlése.
- Kerülendő a másik beszédébe belevágás, a párhuzamos beszéd.
- Mobiltelefon használata: a tantermen belül mobilcsend van, de ha feltétlenül szükséges telefonálni, akkor ki kell menni a teremből, a telefonokat fontos lenémítani.
- Közös felelősségvállalás a tréningért.
- A tréner önmagát moderálja, hogy ne másnak kelljen őt moderálnia.

Tekintettel arra, hogy itt online tréningről van szó, az online világban alkalmazott szabályokat is érdemes tisztázni:

- Be kell kapcsoltatni a kamerát. Ha a helyzet nem teszi lehetővé, akkor a résztvevők legalább akkor kapcsolják be, amikor beszélnek.
- A hangot mindenki némítsa el, csak akkor használják, ha hozzá szeretnének szólni.
- Ha hozzá akarnak szólni, akkor a kéz feltételével tudják mindezt megtenni.

A tréning elején fontos beszélni azokról a tényezőkről, amelyek visszahúzzhatják a csoportot, elbizonytalaníthatják a résztvevőket. A biztonság érdekében nemcsak az időkeretről érdemes gondolkodni, hanem arra is tanácsos odafigyelni, hogy nehogy a résztvevő „véletlenül” többet osszon meg a többiekkel, mint ami kényelmes, komfortos lehet számára, tehát az önfeltárásának is lehetnek korlátai. Ennek folyamatos monitorozása és a határok alakítása, a finom „leállítás” az egyik legnehezebb vezetői feladat.

3.5. Tanulási utak a tréningen

A tréningen és a gyakorlatokon keresztül különböző tanulási utak fordulnak elő. Ezek pedig a következők:

- Az érzések kifejtése, kifejezése és az önfeltárás, saját tapasztalatok átgondolása és megosztása. Fontos a konkrétumokra és személyességre törekvés. A tréner kérhet visszajelentést az eljátszott szerepből nézve, kérhet úgy visszajelentéseket, hogy – kívülről figyelve a történéseket, eseményeket, játékot, szerepfelvételt stb. – a „nézőkben” milyen érzelmek aktivizálódtak és beszélgethetnek arról, hogy kiben milyen régi emlék, elmondható, megosztható élmény merült fel, került elő, fogalmazódott meg.
- Visszajelzés arról, hogy milyennek látják mások, hogyan reagálnak rá; milyen a megerősítés.
- Belátás, tudatosítás, összegzés.
- Közösségélmény (pl. nézői élmény), példa megfigyelése, átgondolása, elemzése, próba lehetősége nem éles helyzetben.

Emellett azért helyt lehet adni annak is, hogy ne csak a szociális kompetencia- és személyiségfejlesztés érvényesüljön, hanem az új információk közvetítésével akár az intellektuális képességek is fejlődjenek. Fontos, hogy fokozatosan mélyüljenek a gyakorlatok, a változatosságra törekedve sokféle módszertani elemet is be lehet építeni tréningbe.

3.6. Csoportdinamikai jelenségek a tréningek során

A tréning kifejezetten csoportos tanulási forma, így a trénernek a csoportdinamikai folyamatokat is folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. Szinte óhatatlanul az ellenállás sokféle formáival lehet találkozni, mint például a hallgatással, a távolítással, a verbális agresszióval, az alcsoporthalakítással (klikkesedéssel), a „megmentetegetősi” jelenségével, vagy éppen a „komédiázással”. Ezek a jelenségek hathatnak a trénerre, azonban figyelni kell arra, hogy ezek a játszmák ne vonják el a figyelmét, próbáljon meg más módszerrel, feladatokkal túljutni ezen, ne élje meg személyes sértésként vagy kudarcként.

(Az ellenállás a rendészeti csoportoknál akár fokozottabban megjelenhet, hiszen e tanulási forma sokuk számára teljesen ismeretlen, nem tudnak mit kezdeni a helyzettel, vagy éppen akár olyan folyamatot is elindíthat a tréner, melyek során akár sérülhet az egyén.)

Ha a tréningcsoportról van szó, akkor itt is igaz: a cél elérni azt, hogy a résztvevők valóban csoportként, csapatként tudjanak dolgozni, azaz

- képesek legyenek kommunikálni egymással,
- érezzék magukat a csoport részeként,
- fogadják el, hogy kölcsönösen befolyásolják egymást,
- motiválólággal hasson rájuk a csoport.

Természetesen a fentiek kialakítása nem egyszerű feladat, főleg nem pár nap alatt, azonban fontos erre törekedni. A csoport minőségét nagyon jól mutatja meg az például, hogy mennyire működnek együtt, vagy az építő vita szabályait mennyire képesek betartani a csoporttagok:

- Nem a személyt, hanem a véleményét, ötletét kritizálom.
- Nem a győzelem a fontos, hanem a konszenzuson alapuló döntéshozatal.
- Mindenki ötletét meghallgatom, még akkor is, ha nem értek egyet azzal.
- Rákérdezek, újra megfogalmaztatom, ha beszélgetőpartnerem mondanivalóját nem értem.
- Először hallgatom, azután reagálok.
- Töreksem a többféle szemléletmód elfogadására.
- Képes vagyok a véleményem megváltoztatására.

A vita kialakulhat spontán, de akár a tréner erre vonatkozóan konkrét, célzott gyakorlatokat is készíthet.

3.7. A tréninggyakorlatok csoportosítása

A tréninggyakorlatok a műfajuk alapján az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- bemelegítő, jégtörő gyakorlatok: a csoportmunka elindítására;
- interaktív gyakorlatok a tagok közötti interakció céljával;
- önismereti kérdőívek, amelyeket a kitöltő önmaga értékel;
- akváriumgyakorlatok, amelyek során a csoportból verbuválódó kisebb csoport történéseit a többiek megfigyelik;
- kombinált feladatok (az egyéni és csoportos munka kombinálásából);
- szerepjátékok (többnyire előre megadott szerepekkel);
- zárógyakorlatok, a csoport befejeződésének, a lezárás élményének tudatosításra.

Téma szerint pedig megkülönböztethetők önfeltárást serkentő, csoportkohézió erősítésére irányuló, együttműködésre irányuló, csoportközi kommunikációra fókuszáló, csoportos döntéshozatal köré épülő, csoportban lévő szerepekkel foglalkozó, a személyes kapcsolatok elmélyítésére törekvő, a személyészlelés fejlesztését célzó és például az érzések egymásnak való kifejezését támogató gyakorlatok.

3.8. Konkrét javaslatok és gyakorlatok a tréninghez

3.8.1. A tréning szerkezete

Általában minden tréningnek van egy meghatározott szerkezete, vannak kötelező elemei. Ezeket figyelembe véve lett felépítve a tréning. Ezek az állandó elemek a következők:

1. Tréner bemutatkozása, a tréning elkezdése, technikai információk
2. A résztvevők bemutatkozása
3. Az elvárások, az együttműködés kereteinek meghatározása
4. A témára való ráhangolódás
5. Jelenléti tréning esetében aktivizálós gyakorlatok
6. A nap, a képzés lezárása
7. A második nap elindítása

3.8.2. A tréner bemutatkozása, tréning kezdése

Legelőször a trénernek kell bemutatkozni, itt minden olyan információ közlésére sor kerül magáról a trénerrel és a képzési napról, ami segítheti a kollégákat.

A gyakorlat jellemzői	
A gyakorlat célja: az ismerkedés segítése, az empátia és az aktív figyelem fejlesztése.	
A fejleszteni kívánt kompetenciák, tényező(k):	
➤ önismeret, önbecsülés, önértékelés	
➤ kapcsolatépítés	
Időigény: 15 perc	
A gyakorlat lépései	
1. A tréner mutatkozzon be röviden, mondja el, hogy mivel foglalkozik, hogyan kapcsolódik ehhez a témához.	5 perc
2. A két képzési nappal kapcsolatos főbb információkat ossza meg. Térjen ki arra, hogy mettől meddig tart a képzési nap, hogyan, miként fognak tartani szünetet. A felmerülő kérdésekre adjon választ.	10 perc
Információk a trénernek	
<ul style="list-style-type: none"> • A trénernek el kell dönteni, hogy tegeződést vagy magázódást ajánl fel. Tréningeken általában egységesen a tegeződés elfogadott, hiszen egy tréningen mindenki ugyanolyan szereplő. • Tájékozódni kell előzetesen, hogy a többi csoport miként fog működni. • Ki kell térni ki a Teams-program használatára, jelenléti képzés esetén a helyszíni jellegzetességekre.	

⇒ Bemutató gyakorlatok

A résztvevők bemutatása alapvetően fontos eleme a tréningeknek, nem javasolt csak a nevek, beosztások ismertetését megtenni, ennél játékosabb elemeket is be lehet iktatni. Az alábbi gyakorlatok kifejezetten a játékos bemutatkozásokra adnak lehetőséget.

Érdeemes arra odafigyelni, hogy a neveket írják ki névjegykártyára, online képzés esetében azt a nevüket írják fel, ahogy szeretnék, hogy szólítsák. Figyelni kell arra is, hogy ne teljen el sok idő a bemutatkozással.

„Amerikából jöttem, mesterségem címere”

A gyakorlat jellemzői

A gyakorlat célja: az ismerkedés segítése, az empátia és az aktív figyelem fejlesztése.

A fejleszteni kívánt kompetenciák, tényező(k):

- önismeret, önbecsülés, önértékelés
- kapcsolatépítés

Időigény: 15–20 perc

A gyakorlat lépései

1. A tréner ismerteti a feladatot: *Gondolják át, mit mondanának magukról, ha az Amerikából jöttem, mesterségem címere játékban be kellene mutatkoznunk.* Esetleg kérdésekkel lehet segíteni a feldolgozást:
  - Amit szeretnék elmondani magammal kapcsolatban...
  - Az utóbbi idő legnagyobb kihívása számomra az volt...
  - Amit még nem próbáltam, de szeretném kipróbálni...
  - Amit ezen kívül fontosnak tartok elmondani magamról...2 perc
2. A résztvevők egyenként bemutatkoznak. 7 perc
3. A tréner beszélgetést kezdeményez arról, hogy mik a csoport közös jellemzői. 8 perc

„Munkahelyi mottóm”

A gyakorlat jellemzői

A gyakorlat célja: az ismerkedés segítése, az empátia és az aktív figyelem fejlesztése.

A fejleszteni kívánt kompetenciák, tényező(k):

- önismeret, önbecsülés, önértékelés
- kapcsolatépítés

Időigény: 15–20 perc

A gyakorlat lépései

1. A tréner ismerteti a feladatot: *Arra kérlek Benneteket, hogy a kedvenc munkahelyi mottó mentén mutatkozzatok be, ismertessétek azt, hogy honnan jöttetek, milyen tapasztalatokkal rendelkeztek.* 2 perc
2. A résztvevők egyenként bemutatkoznak. 7 perc
3. A tréner beszélgetést kezdeményez arról, hogy mik a csoport közös jellemzői. 8 perc

„Használati utasítás hozzám”

A gyakorlat jellemzői

A gyakorlat célja: az ismerkedés segítése, az empátia és az aktív figyelem fejlesztése.

A fejleszteni kívánt kompetenciák, tényező(k):

- önismeret, önbecsülés, önértékelés
- kapcsolatépítés

Időigény: 15–20 perc

A gyakorlat lépései

1. A tréner ismerteti a feladatot: <i>Arra kérlek Benneteket, hogy gondoljátok át, milyen tanácsokat adnátok magatokkal kapcsolatban a csoport tagjainak. Mik lennének a használati utasítások hozzátok?</i>	2 perc
2. A résztvevők egyenként bemutatkoznak.	7 perc
3. A tréner beszélgetést kezdeményez arról, hogy mik a csoport közös jellemzői	8 perc

⇒ Napindító gyakorlatok

A képzés második napjának megnyitása során érdemes odafigyelni arra, hogy itt is szánni kell időt a ráhangolódásra. Érdemes a délelőtti előadásokra is reflektáltatni, rákérdezni arra, hogy akár az előző nappal kapcsolatban marad-e olyan kérdés, ami választ igényel. A napindító gyakorlatok – két példa részletes bemutatásával – az alábbiak szerint valósíthatók meg.

„Napindító”

A gyakorlat jellemzői

A gyakorlat célja: a nap megnyitása, a konfliktussal kapcsolatos nézetek, vélemények feltárása.

A fejleszteni kívánt kompetenciák, tényező(k):

- érzelmi intelligencia
- kommunikációs képesség

Időigény: 30 perc

Eszközök: fotók, idézetek

Forrás: a szerző saját gyakorlata

A feladat általános leírása: a résztvevők kiválasztanak egy nekik tetsző képet, fotót, amelyről napindításként beszélnek egy percet.

A gyakorlat lépései

1. A tréner köszönti a résztvevőket. Ha jelenléti formában zajlik, akkor a tréner akár kereshet képeket, a nyitás előtt kirakja a fotókat (ez lehet akár Dixit-kártya). Ha online formában zajlik, akkor a résztvevők keressenek egy a hangulatukat kifejező képet. Majd a következő instrukciót mondja el: <i>Válaszd ki a hangulatodat kifejező képet. Miért ezt választottad?</i>	5 perc
2. A résztvevők egyesével elmondják 1-1 percben a képpel kapcsolatos gondolataikat.	15 perc
3. A tréner bevezeti a témát, kiemeli, hogy miről lesz szó, reflektál az előző napra/délelőttre stb.	10 perc

„Időjárás-jelentés a hangulatomról”

A gyakorlat jellemzői

A gyakorlat célja: a nap megnyitása.

A fejleszteni kívánt kompetenciák, tényező(k):

- érzelmi intelligencia
- kommunikációs képesség

Időigény: 30 perc

Eszközök: rajzlap, színes ceruzák, filcek

Forrás: a szerző saját gyakorlata

A feladat általános leírása: a résztvevők készítenek egy időjárás-jelentést a jelenlegi hangulatukról.

A gyakorlat lépései

1. A tréner köszönti a résztvevőket. Ha jelenléti formában zajlik a képzés, akkor kioszt rajzlapot, ceruzákat, filceket. Online módban megkéri a résztvevőket, hogy vegyenek elő egy rajzlapot és ceruzát, filcet (de elegendő akár egy toll), és az alábbi utasítást mondja: <i>Ha a jelenlegi hangulatodat az időjárásból kellene hasonlítani, akkor mit mondanál? Esik az eső? Süt a nap? Hány fok van? Miért így jellemzed a hangulatodat? Mi kellene ahhoz, hogy kisüssön a nap?</i>	5 perc
2. A résztvevők egyesével elmondják 1-1 percben a saját időjárás-jelentésüket.	15 perc
3. A tréner bevezeti a témát, kiemeli, hogy miről lesz szó, reflektál az előző napra/délelőttre stb.	10 perc

⇒ Névtanulós gyakorlatok

Jelenléti képzésnél mindenképpen javasolt névkitűző alkalmazása, amelyre jól láthatóan kell felírni a résztvevő nevét. Ez javasolt az online térben is. Emellett akár játékos gyakorlatokkal is segíthető a névtanulás, például az alábbi módon.

„Alliteráló nevek”

A gyakorlat jellemzői

A gyakorlat célja: a tréning résztvevőinek mélyebb megismerkedtetése, a nevek és személyek összekötése, a jó hangulat megteremtése.

A fejleszteni kívánt alap- és kiegészítő tényező(k):
személyiségjegyek: kötelességtudás, barátságosság.

Időigény: 15 perc

Eszközök: a gyakorlat megvalósításához nincs szükség eszközre

A feladat általános leírása: a tréning résztvevői keresztnévükhöz egy alliteráló jelzőt adnak, ezzel segítve nevük megjegyzését.

A gyakorlat lépései

1. A tréner elmondja, hogy *a gyakorlat során mindenki választ magának egy a keresztnévével alliteráló jelzőt, amely egyébként az ő egyik jellemző tulajdonsága is egyben, és ezzel fogják majd megtanulni egymás nevét a résztvevők.* 2 perc
2. Jelenléti formában a körben kiválasztunk valakit, aki elmondja a nevét. Ezután a tőle jobbra (balra) ülő résztvevő jön, akinek el kell mondania az előző ember alliteráló nevét, majd a sajátját. A következőnek az előző kettőt és a sajátját, és így tovább. Ha online játsszuk a gyakorlatot, akkor a tréner irányítsa a sorrendet, de itt is kipróbálható a sorozat megtanulása. 13 perc

Információk a trénernek

Előfordulhat, hogy néhányan nem tudják, mi az alliterálás (szavak első betűinek egyezése), így példát is érdemes hozni: Eredményes Edina, Mosolygós Mari stb.

3.8.3. Az elvárások megfogalmazása, az együttműködés kereteinek tisztázása

Nagyon fontos a résztvevők elvárásainak megfogalmazása, megismerni azt, hogy milyen attitűddel érkeztek, mit szeretnének kapni a képzéstől, vagy van-e olyan külső/belső tényező, mely gátolja a teljes odafigyelésben, részvételben.

Mindez igen nagymértékben befolyásolhatja a résztvevők motivációját, illetve a trénernek is segítséget adhat a tréning alakításában. A gördülékeny együttműködés kialakítását pedig erőteljesen segíthetik a közösen megalkotott szabályok, ami egy „szerződés-kötést” is jelenthet egyúttal.

⇒ Az együttműködés szerződésének megkötése

A gyakorlat jellemzői

A gyakorlat célja: az együttműködési szabályok tisztázása, az egyéni elvárások megjelenítése, a csoportban működés gyakorlása, a tréning kereteinek tisztázása.

A fejleszteni kívánt alap- és kiegészítő tényező(k):

- Szervezeti norma: személyes és nyilvános konformitás.
- A szubjektív norma.

Időigény: 15 perc

Eszközök: flipchart-tábla, flipchart-papír, filctollak

A feladat általános leírása: a csoport tagjai összegyűjtik azokat a magatartási szabályokat, amelyek szükségesek a tréning céljának megvalósításához és elősegítik az együttműködést, a jó hangulatú munkát.

A gyakorlat lépései

1. A tréner megkéri a csoporttagokat, hogy gondolják végig, milyen magatartási szabályok betartása szükséges ahhoz, hogy a csoport jó hangulatban és hatékonyan tudjon tanulni és együttműködni. Elmondja, hogy ezek a szabályok fogják a tréning további részében meghatározni az együttes tevékenység kereteit. Felhívja a figyelmet arra, hogy minden részszabály csak akkor fogadható el, ha azzal a csoport minden tagja egyetért és ez számukra vállalható. Amennyiben valaki nem ért egyet egy részszabállyal, az nem kerülhet be a csoportnormák közé. Felhívja a figyelmet arra is, hogy a szabályok a tréning folyamatában egyetértés esetén folyamatosan módosíthatók. 3 perc

2. A tréner megkéri a csoport tagjait, hogy tegyenek javaslatot a szabályokra és kéri, hogy kézfeltartással jelezzék, ha mindenkinek elfogadható a javasolt szabály. Amennyiben egyet nem értést tapasztal egy vagy több szabály beemelésével kapcsolatban, megkéri a csoport tagjait, hogy indokolják a véleményüket, majd következzen a közös döntés. A pontosítást, kiegészítést követően a résztvevők aláírják, szignózzák a listát, ezzel fejezik ki, hogy elfogadják a szabályokat. A tréner az elfogadott szabályokat folyamatosan flipchart papírra írja, majd a szignózást követően a teremben a tanfolyam végéig jól látható helyre kifüggeszti. Ha mindezt online térben tesszük, akkor írjuk fel a whiteboard-ra, vagy egy google drive-os dokumentumba, esetleg a chat falra. A résztvevők a *kis kéz felemelésével* egyezhetnek bele a szerződésbe.

12 perc

Információk a trénernek

- *Valóban mindenki egyetért a közösen megbozított szabályokkal?*
- *Úgy érzitek, hogy be tudjátok azokat tartani?*

3.8.4. „Ráhangolódós” feladatok

Érdeemes egy kicsit ráhangolni a témára a résztvevőket, például a témához kapcsolódó filmrészletek levetítésével:

1. **Dr. Bubó** (magyar rajzfilmsorozat) – *Korrupció* című epizód (11:52 perc):
<https://videa.hu/videok/film-animacio/dr.bubo-korrupcio.mp4-WtfO1JKajoFC7suE>
2. **Simpson család** (amerikai rajzfilmsorozat) – *A korrupt polgármester* című epizód-jelenet (0:39 másodperc)
https://www.youtube.com/watch?v=F5RV_uLbb_Q

Információk a trénernek

A filmrészletekhez kapcsolódóan rá lehet kérdezni:

- *Mennyire valós helyzetet jelenít meg ez a film?*
- *Miként értelmezi a film a korrupciót?*

3.8.5. Zárógyakorlatok

Minden képzésnek fontos része a zárás, ez – akár egynapos, akár többnapos tréningek esetében – egy folyamat lezárása. A zárógyakorlatoknak többféle funkciójuk is van: egyrészt a tréner visszajelzést kap, amelynek segítségével a következő napon a csoport igényeire reagál, másrészt pedig a résztvevőket is reflektáltatja saját tevékenységükre, a képzéssel kapcsolatos tapasztalatokra.

Nagyon fontos, hogy a képzés végén mindenféleképpen ki kell térni az *elvárások fájára*, és megnézni, hogy az elvárások mennyire teljesültek.

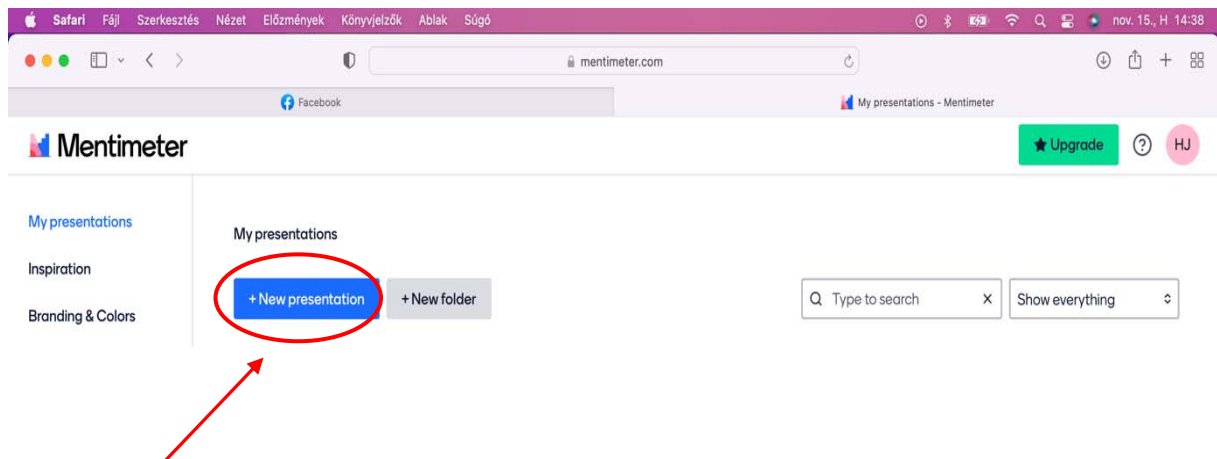
3.9. Online segédeszközök

3.9.1. Szófelhő készítése Mentimeterrel

A Mentimeter egy webes, interaktív prezentációs eszköz, amellyel interaktív feladatok készíthetők.

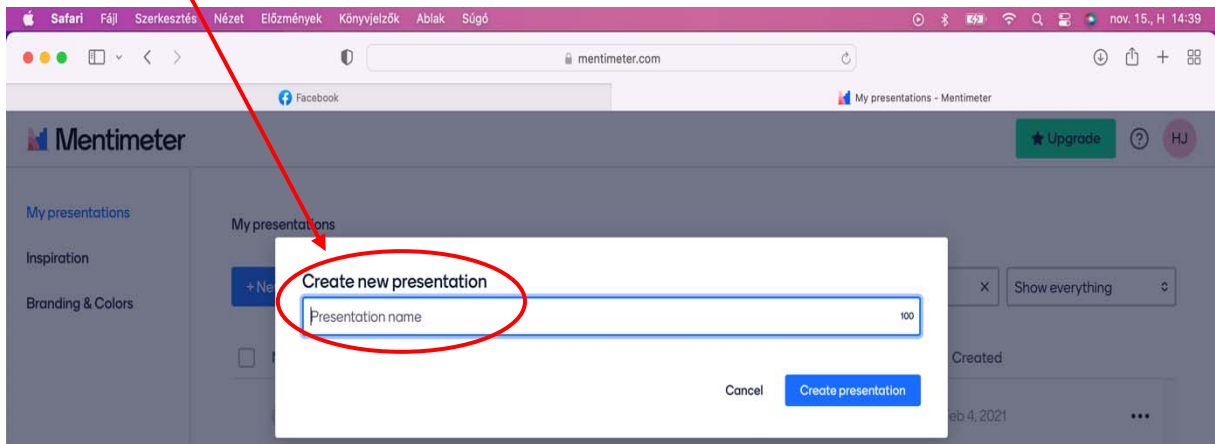
<https://www.mentimeter.com>

1. Regisztráljon: „*Sign up*”
2. Ezt követően az alábbi oldal jön elő:

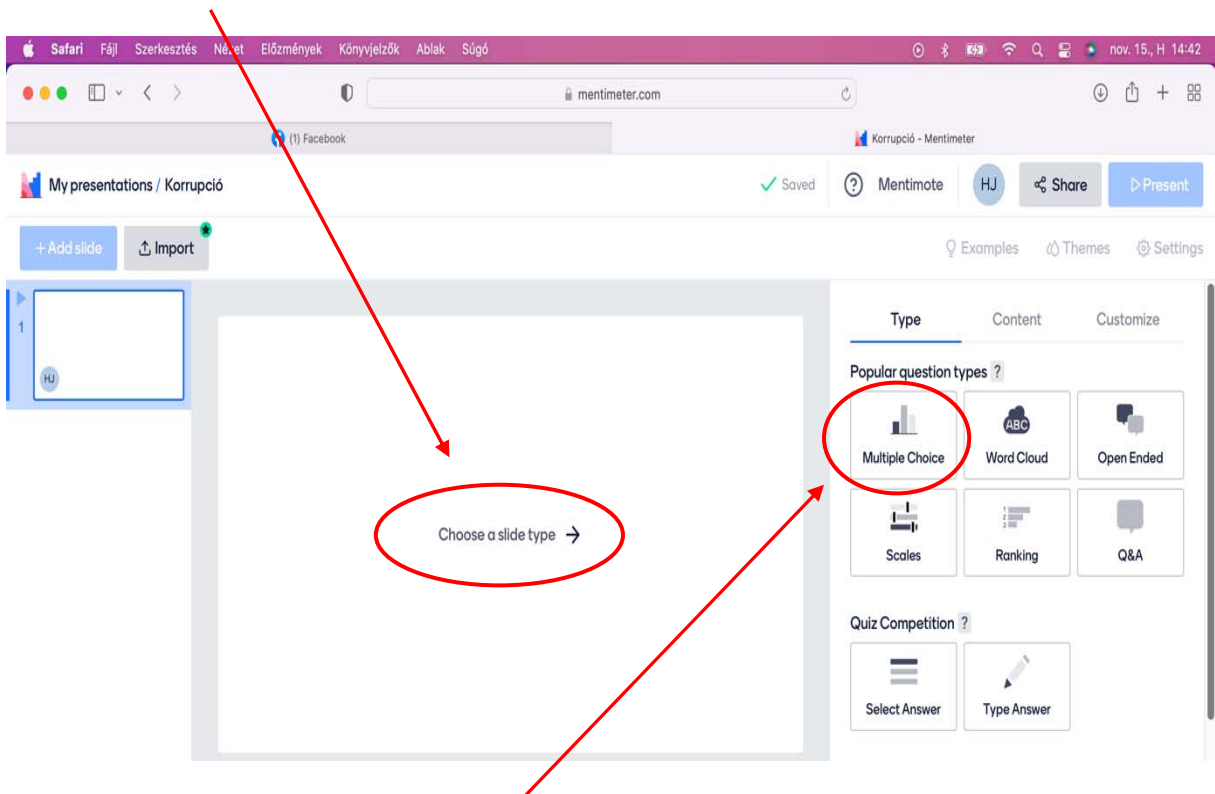

A *New presentation* (új prezentáció) gombra ráklicskelve lehet interaktív feladatokat készíteni.

a) *Create new presentation* – adja meg a prezentáció nevét

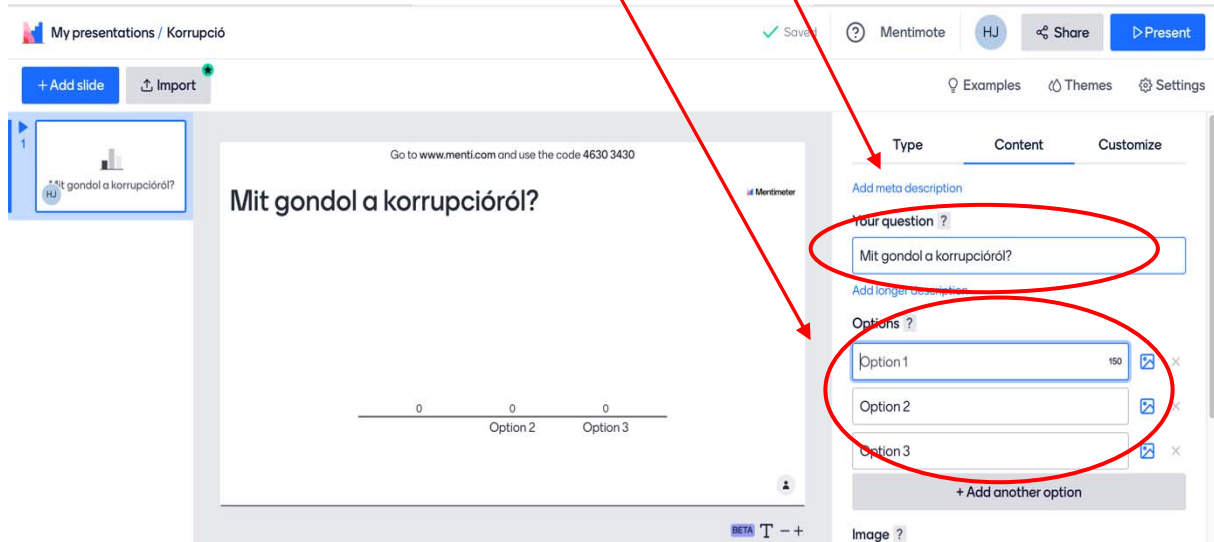
b) *Choose a slide type* – válassza ki az interaktív feladat típusát:

Multiple Choice – több választási lehetőség

Your question – ide kell beírni a saját kérdést: *Mit gondol a korrupciónról?*

Options – a lehetséges válaszok beírása

The screenshot shows the Mentimeter editor interface. The main slide displays the question "Mit gondol a korrupciónról?" with a progress bar below it. The right-hand sidebar is open to the "Content" tab, where the question and three options are listed. Red circles highlight the question text and the options list. Red arrows point from the text above to these elements.

My presentations / Korrupció

Go to www.menti.com and use the code 4630 3430

Mit gondol a korrupciónról?

Options ?

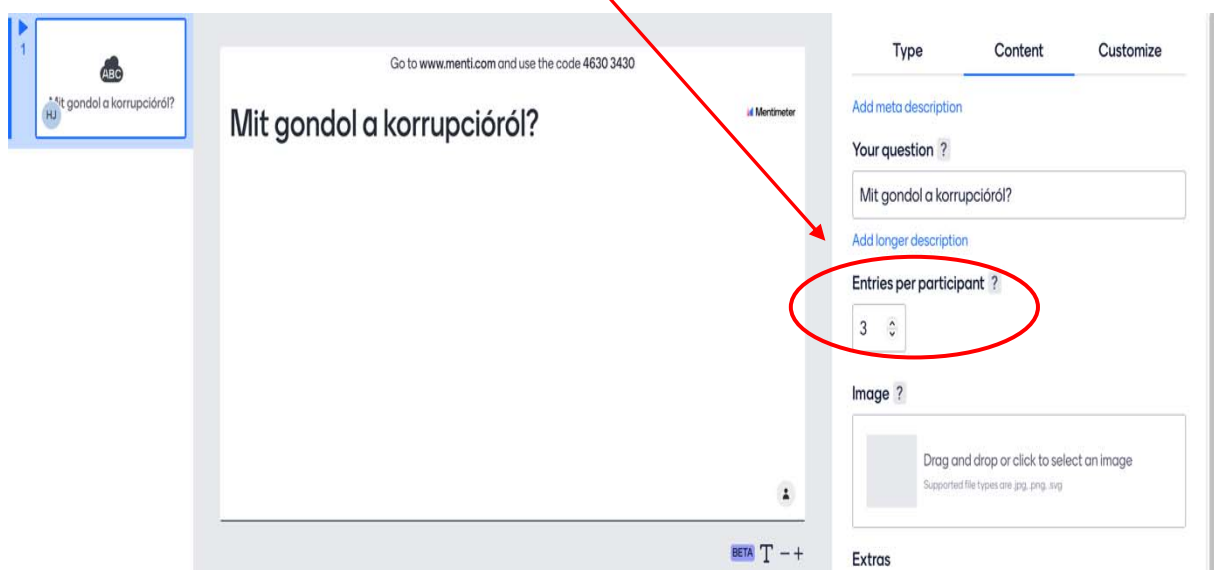
Option 1	150	✓	✕
Option 2		✓	✕
Option 3		✓	✕

+ Add another option

Word Cloud – szófelhő készítése

Question – kérdés, utasítás

Entries per participant? – itt lehet beállítani, hogy a tréner hány szót vár el a válaszadóktól

The screenshot shows the Mentimeter editor interface with the "Content" tab selected. The question "Mit gondol a korrupciónról?" is visible. In the sidebar, the "Entries per participant ?" setting is highlighted with a red circle, and a red arrow points from the text above to it.

My presentations / Korrupció

Go to www.menti.com and use the code 4630 3430

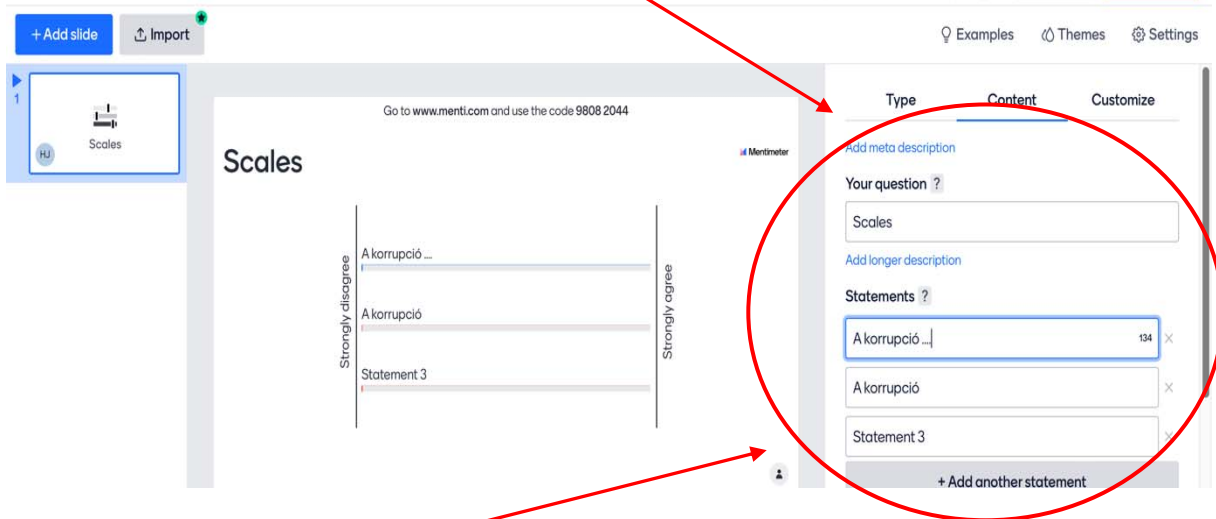
Mit gondol a korrupciónról?

Entries per participant ?

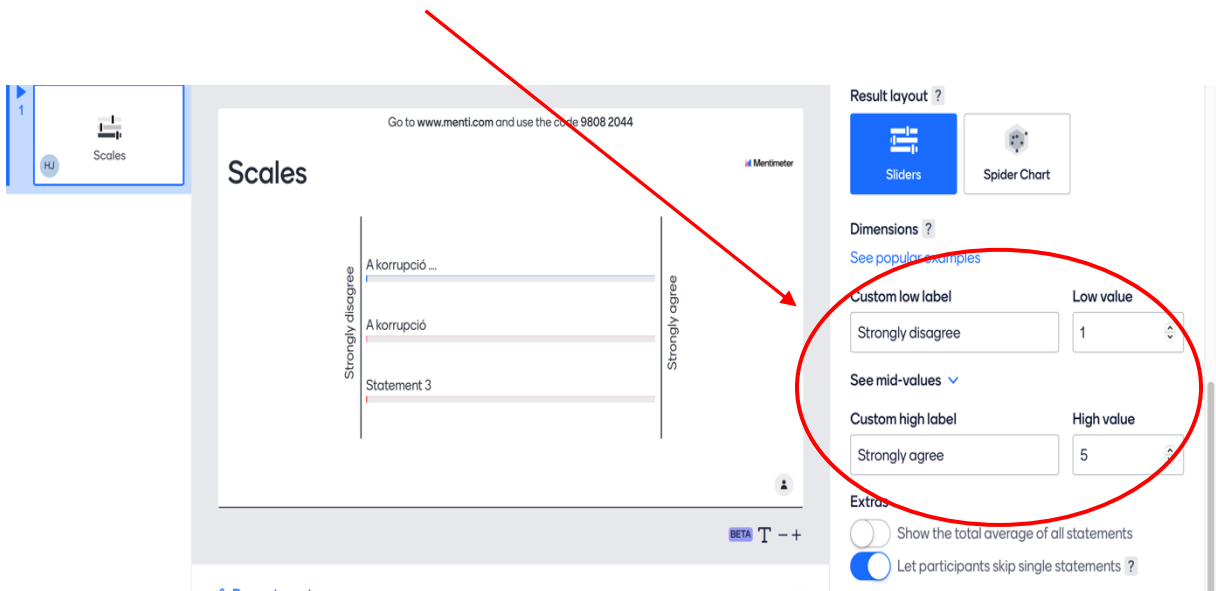
3

Scales (Skálák)

A skálák kérdéstípusban a feltett kérdésre a megadott szélsőértékek közötti választással felelnek a résztvevők. Megadható a kérdés, sőt a kérdések és a skála szélsőértékei szöveges és numerikus formában is.

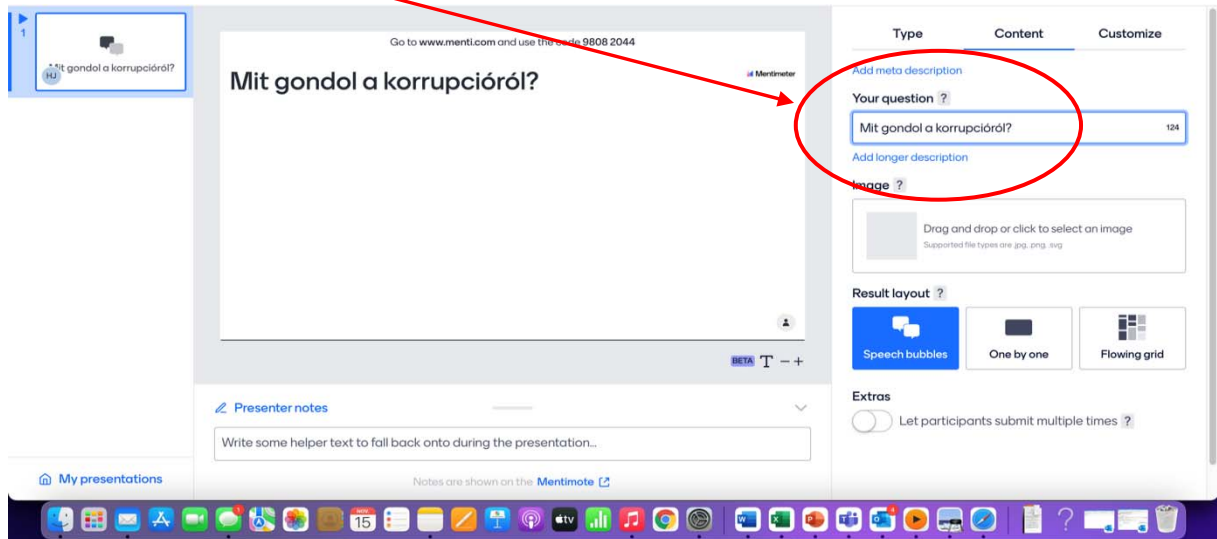

A *Statements* részhez be kell írni az állításokat. Lejjebb haladva beállíthatók a skála értékei (*Custom low label – Custom high label*)

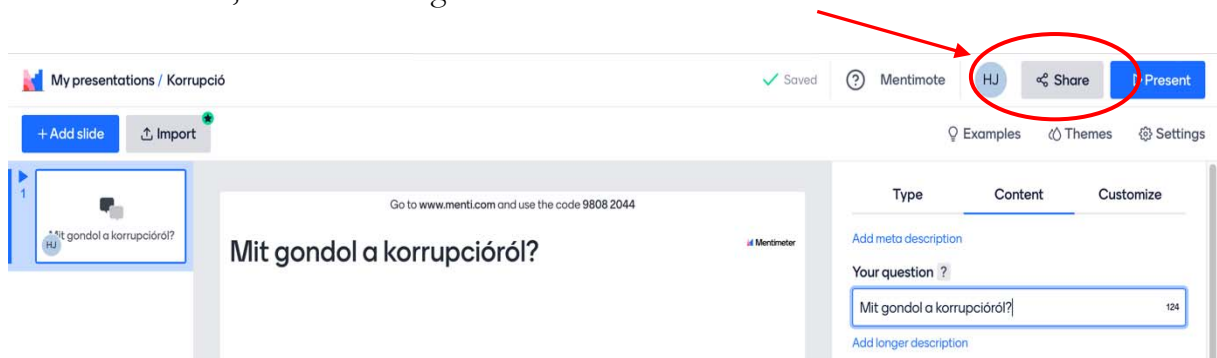

Open ended (Nyílt végű kérdés)

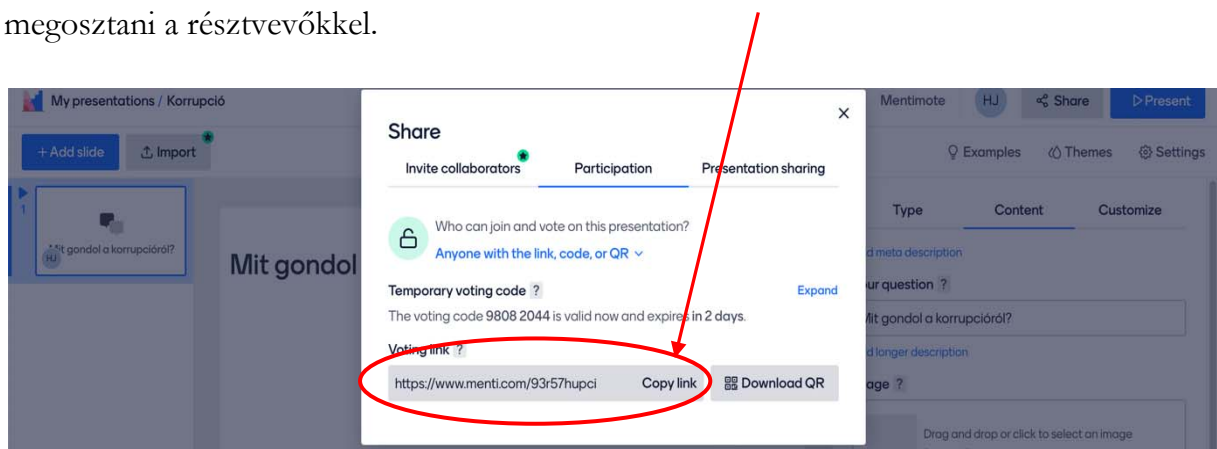
A nyílt végű kérdés lehetővé teszi, hogy a hallgatóság szabadon írjon be szöveges választ. A *Your question*-höz kell írni a kérdést.

Ha kész a feladat, akkor a *Share* gombra kell klikkelni.

Ezt követően az alábbi oldal jelenik meg: ki kell másolni a *Voting* linket és majd azt megosztani a résztvevőkkel.

Ha mindez megtörtént, akkor kész a feladat megszerkesztése, ki lehet lépni.

Amikor a csoportnak odaadja a tréner a linket, akkor a következőt kell tennie:

Belép a felületre, majd a *My presentations*-ra klikkel. Ekkor láthatja azokat az anyagokat, amiket elkészített. Ki kell választani és megnyitni azt, amit a résztvevőkkel is megosztott. (Ha a résztvevők nem a linken keresztül nyitják meg, akkor előfordulhat, hogy kódot kér, ezért célszerű inkább a linket megosztani.)

Ezután a *Present*-re kell klikkelni:

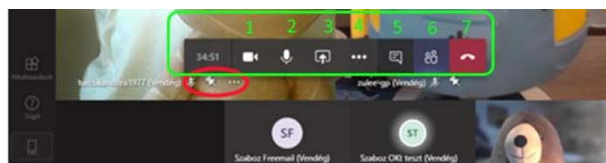
Az így megjelenő kép osztható meg a résztvevőkkel.

3.9.2. A Teams használata

A programnak van Windows-, Linux-, Mac-, Android- és IOS-kliense, de használható webes felületről is. Az asztali verzió letölthető a Microsoft oldaláról:

<https://products.office.com/hu-hu/microsoft-teams/download-app> – de szerencsésebb az app-ot használni.

A Teams-be meghívottként Microsoft fiók nélkül is be lehet lépni. Fontos, hogyha a tréner a moderátor, akkor teljes körű jogosultsággal rendelkezzen. Az alábbi képen láthatók a legfontosabb gombok:

1. Videó kikapcsolása
2. Hang elnémítása
3. Megosztás (dokumentum, asztal, alkalmazás, tábla stb.)
4. Egyebek (lásd lent)
5. Chat
6. Résztvevők listája
7. Kilépés

Megosztás

Megosztható az asztal, egy-egy ablak, dokumentumok, prezentációk, tábla stb.

Ha már van létrehozott Csoport, akkor abból is kiválaszthatók fájlok, amik használhatók értekezlet közben. A jobb oldalon található alkalmazásokat (pl. Rajztábla) nem láthatják a vendégként csatlakozott felhasználók.

4. Esettanulmányok

A. Külföldi jogesetek

OLASZORSZÁG

1. számú jogeset – Korrupció a jogalkalmazásban

1) Problémafelvetés

- A büntetés alkalmazásának elfogadhatósága (vagy nem elfogadhatósága) a felek indítványára, úgynevezett „vádalku” (art. 444 c.p.p.)¹ alkalmazása a vesztegetésből származó haszon megtérítése nélkül.
- Fokozott korrupciós kockázatnak kitett szervekre, személyekre vonatkozó szabályok.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 319 *ter* c.p.² ♦ Korrupció a jogalkalmazásban
„Aki a 318. és 319. cikkben említett cselekményeket polgári, büntető- vagy közigazgatási eljárásban valamely fél javára vagy kárára követi el, [...]”
- Art. 318 c.p. ♦ Hivatali vesztegetés elfogadása a funkció gyakorlása során
„Az a köztisztviselő, aki feladat- vagy hatáskörének gyakorlása során saját maga vagy harmadik személy részére jogosulatlanul pénzt vagy más előnyöket fogad el, vagy azok ígéretét elfogadja, [...]”
- Art. 319 c.p. ♦ Hivatali vesztegetés elfogadása hivatali kötelességek megszegéséért
„Az a hivatalos személy, aki hivatali cselekmény elmulasztásáért vagy késedelméért, vagy a hivatali kötelességeivel ellentétes cselekmény elvégzéséért saját maga vagy harmadik személy részére pénzt vagy más juttatást fogad el, vagy annak ígéretét elfogadja [...]”
- Art. 444 c.p.p. ♦ Büntetés alkalmazása a felek indítványára (vádalku)
„(1) A terhelt és az ügyész kérhetik a bírótól a megjelölt nemű és mértékű, legfeljebb egyharmadig csökkentett helyettesítő büntetés, pénzbüntetés, vagy szabadságvesztés kiszabását, ha a kiszabandó szabadságvesztés büntetés, figyelembe véve a körülményeket és az egyharmaddal csökkentett büntetést, önmagában vagy a pénzbüntetéssel együtt nem haladja meg az öt évet.”

¹ Olasz Büntetőeljárás Törvény (Codice di Procedura Penale D.P.R. settembre 1988, n.477), a továbbiakban: c.p.p.

² Olasz Büntető Törvénykönyv (Codice Penale Regio Decreto 19 ottobre 1930, n. 1398), a továbbiakban: c.p.

– Art. 444 1-ter

„A büntető törvénykönyv 314., 317., 318., 319., 319-ter, 319-quater és 322-bis cikkeiben meghatározott bűncselekmények miatt indított eljárásokban az (1) bekezdésben említett kérelem elfogadhatóságának feltétele a bűncselekmény árának vagy a bűncselekményből származó előnynek a teljes megtérítése.”

3) Az eset leírása

Az ügy a perugiai adóhivatal által, más korrupciós cselekményre utaló információk miatt folytatott eljárásokban végzett lehallgatások és hangfelvételek révén derült ki.

- Milyen információk utaltak korrupciós bűncselekményre?
- Milyen korrupciós bűncselekmény gyanúja merült fel?

Az ügy a jogalkalmazói aktusok korrupciójának jelenségére vonatkozik. Az ügyben Mr. Dante vállalkozó – egyes vállalkozások érdekében eljárva – hivatalos személyt, nevezetesen egy Perugiában dolgozó adóügyi bírót vesztegetett meg. Mr. Dante a bírótól előnyként a 2011-es és 2012-es évek tekintetében be nem fizetett adók összegére kedvező ítéletet kapott az eljárás végén. A bírónak felajánlott fő előny abban állt, hogy Mr. Dante a bíró fiát (három hónapos időtartamra) alkalmazta.

A terhelt vádalkut indítványozott az ügyésznek.

- Mi volt a terhelt részéről a vádalku kezdeményezésének az indoka?
- Mi volt az ügyészség indoka a vádalku megkötésére?

Az art. 444 1-ter c.p.p. értelmében az ilyen jellegű bűncselekmények esetében a vádalku csak az „ár megfizetése” esetén fogadható el. A védelem a vádalku elérése érdekében a bírónak a fia révén kapott előnyhöz képest 10 000 euró összeg megfizetését javasolta, mint a bűncselekmény árát.

A döntés lényege szerint az art. 444 c.p.p. szerinti kifizetésnek helyreállító és nem szankcionáló funkciója van, mivel egyszerűen lehetővé teszi a vádalkuhoz való hozzáférést. Ebből a szempontból e kifizetés szerepe különbözik az art. 322 c.p.-tól. Utóbbi ugyanis a büntetésre vonatkozik, ahol a kifizetésnek szankcionáló jellege van (art 322. c.p. Korrupció elkövetésére felbujtás – *„Aki egy köztisztviselőnek vagy közszolgálatot ellátó személynek feladat- vagy hatáskörének gyakorlása céljából pénzt vagy más, neki nem járó juttatást ajánl*

vagy ígér, a 318. cikk első bekezdésében meghatározott, egyharmaddal csökkentett büntetéssel büntetendő, ha az ajánlatot vagy ígéretet nem fogadják el.)

A perugiai bíróság – előzetes nyomozásra jogosult bírói tanácsa – az előzetes tárgyaláson a vádlottak által javasolt vádalku iránti kérelemmel kapcsolatban döntött. A bíróság kimondta, hogy ebben az esetben a vádalku „a korrupció árának” megfizetése nélkül is elfogadható.

Mr. Dantével szemben az ügyet a vádalkuval lezárták (art. 444 c.p.p. Büntetés alkalmazása a felek indítványára). A bíró és a fia tekintetében egy másik külön eljárást, ún. „sommás eljárást” (art. 438 c.p.p.) alkalmaztak. A Mr. Dantével szemben alkalmazott büntetést (egy év, kilenc hónap és tíz nap) felfüggesztették. Mr. Bramante bírót elítélték: a büntetést (hat év, három hónap és három nap szabadságvesztés) külön eljárásban (art. 438 c.p.p. szerinti rövidített eljárás) miatt csökkentették. A bíró fiát felmentették.

- Mi volt a felmentés indoka?
- Hogyan minősül Mr. Dante, Mr. Bramante, illetve Mr. Bramante fiának a cselekménye?

A bizonyítékokat a lehallgatások és banki vizsgálatok eredményei képezték. A cselekmény a Korrupció a jogalkalmazásban (art. 319 *ter* c.p.) deliktumnak minősül. Mind a vádalku, mind a rövidített eljárás során alacsonyabb szankció kiszabására került sor.

- A lehallgatásokra milyen feltételek esetén kerülhet sor? Mik voltak a lehallgatások indokai?

Az eljárás 2019 októberében kezdődött (amikor az előzetes intézkedéseket alkalmazták), és 2021 májusában vádalkuval és gyorsított eljárásban hozott határozatokkal zárult le.

- Milyen mértékben gyorsítja az eljárást a vádalku, illetve a rövidített eljárás alkalmazása?

4) A nemzeti jogban felmerülő kérdés

Az olasz jogban a korrupció „ára” és a „bűncselekményből származó előny” megkülönböztetése vet fel nehézségeket.

- Mit foglal magában a korrupció „ára”?

2. számú jogeset – Korrupció az állami monopóliumok irányításának keretében

1) Problémafelvetés

- Lényeges volt, hogy az „Omertosa” maffiaszervezet irányította az egész bűnügyet, sajátos szolgáltatásokat és eszközöket kínáltak, amelyek a legtöbb esetben nem a pénz- vagy hagyományosabb előnyöket foglalt magába.
- Magas szintű korrupció – gazdasági korrupció kapcsolata.
- Versenyjog és büntetőjog kapcsolata.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 318 c.p. ♦ Hivatali vesztegetés elfogadása a funkció gyakorlása során (lásd 1. sz. jogeset)
- Art. 319 c.p. ♦ Hivatali vesztegetés elfogadása hivatali kötelességek megszegéséért (lásd 1. sz. jogeset)
- Art. 416a c.p. ♦ Bűnszervezet
*„(1) Ha három vagy több személy több bűncselekmény elkövetése céljából egyesül, a szervezet létrehozója, szervezője vagy a szervezet tevékenységének támogatója három évtől hét évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
(2) A bűnszervezetben való részvétel ténye miatt a büntetés egytől öt évig terjedő szabadságvesztés.
(3) A vezetőkre ugyanazon büntetést kell alkalmazni, mint a támogatókra.
(4) A büntetési tétel magasabb, ha a tagok száma tíz vagy több.”*

3) Az eset leírása

Az ügy más korrupcióra utaló információk kapcsán végzett lehallgatások révén derült ki, nevezetesen a „Grande Sicilia” művelet kapcsán, amely a Bella bingófogadó-terem lefoglalásához vezetett. Ezekből a kezdeti elemekből kiindulva a Maffiaellenes Nyomozó Osztály (a szervezett bűnözéssel kapcsolatos nyomozások lefolytatásáért felelős hivatal) folytatott nyomozást.

- Milyen információk utaltak korrupciós bűncselekményre?
- Milyen korrupciós bűncselekmény gyanúja merült fel?

A maffiafőnökök frontemberei felhatalmazásokat és egyéb engedélyeket kaptak az állami monopólium tisztviselőitől, hogy fogadási irodákat és bingófogadó-termekeket nyissanak és működtessenek. Az állami monopóliumhoz tartozó termékek (dohányárúk) viszonteladásával kapcsolatos tevékenységeket analóg módon végezték. Cserébe a „Grande Sicilia” bűnszervezet pénzt, vacsorákat és prostituáltakkal való utazást kínált. Különös tekintettel a maffia által kínált előnyökre, Mr. Allegri (a szicíliai monopólium ügynökség korábbi igazgatója), Mr. Mantovani (a szicíliai hivatal igazgatóhelyettese) és Mr. Petrocchi alkalmazott gyorsította fel az új fogadóirodák megnyitására kért eljárást. Ezen kívül előre figyelmeztették az érintett üzletek vezetőit, mielőtt tervezett ellenőrzésekre került volna sor.

- Hogyan minősül az egyes terheltek magatartása?

A maffia által kínált egyéb előnyök között a nyomozók a köztisztviselők kifejezett kérésére történő személyfelvételeket is előnyként tekintették. Húsz nappal ezen felvételek után kiadták a fogadótermen belüli dohánytermékek továbbértékesítésére vonatkozó engedélyt.

A vádlottakat „rövidített eljárásban” ítélték el (a szankció csökkentésével, a külön eljárás miatt). A fellebbviteli bíróság helybenhagyta az ítéletet. Az eljárás 2011 májusában kezdődött, és 2016 februárjában zárult le a Semmítőszék határozatával, amely egyes vádlottak esetében a bűncselekmények büntethetőségének elévülése miatt hatályon kívül helyezte az ítéletet; míg más vádlottak esetében megsemmisítette a határozatot, és csak a szankció módosítása céljából küldte azt vissza a másodfokú bírónak; a többi vádlott esetében viszont elutasította a fellebbezést, így az ítélet jogerőre emelkedett.

- Mi vezetett az egyes terheltek esetében a bűncselekmények elévüléséhez?

A lehallgatások és a banki vizsgálatok eredményei voltak a legfontosabb bizonyítékok. A cselekmények egyes vádlottak esetében a maffia segítése miatt a korrupció minősített eseteként, más vádlottak tekintetében Hivatali vesztegetés elfogadása hivatali kötelességek megszegéséért (art. 319 c.p.) bűncselekményként minősültek. Az ügyet rövidített eljárásban (art. 438 c.p.p.) bírálták el.

4) A nemzeti jogban felmerülő kérdés

A nemzeti jogban a köztisztviselőknek kínált szolgáltatások és eszközök jellege megnehezíti a tények megállapítását.

- Hogyan deríthetők fel, illetve bizonyíthatók ezen szolgáltatások és eszközök?

3. sz. jogeset – Korrupció az egészségügyi ágazatban, a mentőszolgálatok tekintetében

1) Problémafelvetés

- A fokozott korrupciós kockázatnak kitett szervekre, személyekre vonatkozó szabályok.
- Egy kórházi mentőszolgálatot irányító szervezet és közhivatalnokok (nevezetesen Mr. Dante és Mr. Capriccioso) közötti jogellenes megállapodás alapján – pénz-fizetés ellenében – a közhivatalnokok nem ellenőrizték a szolgáltatást.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 319 c.c. ♦ Hivatali vesztegetés elfogadása hivatali kötelességek megszegéséért (lásd 1. sz. jogeset)

3) Az eset leírása

Mr. Dante ellen már korábban vádat emelt a Számvevőszék regionális ügyésze, de az elsőfokú tárgyalás felmentéssel végződött. A számviteli bírák elismerték az adminisztrációs szabálytalanságokat, de nem állapították meg, hogy a felelősség egy alkalmazottat terhelne. A nyomozást az olasz Csendőrség kezdeményezte a kórház feljelentése nyomán, majd a Pénzügyőrség folytatta a nyomozást.

- Milyen okból került sor felmentésre?
- Milyen adatok voltak szükségesek a nyomozás elrendeléséhez?
- Milyen bűncselekmény gyanúja állt fent?

Az egyik siracusai nagy kórház (*Policlinico di Siracusa*) különböző, egymástól távol eső, különálló osztályokból áll. Az ügy ennek a kórháznak a betegszállítási szolgáltatásával áll kapcsolatban. A szolgáltatást 2012 és 2018 között egy „Assistenza Siciliana” nevű szervezet irányította. Az egyik oldalon a vád szerint a szervezet egyrészt fiktív módon azt állította, hogy további (valójában nem vagy engedély nélkül) tevékenységeket végzett. A másik oldalon a szervezet által végzett tevékenységek ellenőrzésével megbízott köztisztviselő – pénzfizetés ellenében – elmulasztotta a szabálytalanságok bejelentését.

A bizonyítékok lehallgatásokon és a banki vizsgálatok eredményein alapultak.

- Kiket hallgattak le, és milyen indokból?

A Policlinico kórháznak 3 367 800 euróval magasabb költségei keletkeztek. A pénzügyi rendőrség felfedezte azokat a „trükköket”, amelyeket Mr. Dante és Mr. Capriccioso állítólag a tiltott megállapodás leplezésére használtak.

- Mik voltak ezek a „trükkök”?

Először kiderült, hogy az „Assistenza Siciliana” szervezet 80 000 eurót fizetett be Ms. Italy, a köztisztviselő mostohalánya és annak férje, Mr. Laggio közös bankszámlájára. Az összeg kifizetését azzal indokolták, hogy az egy munkahelyi vita megoldására irányult. Az ügyész szerint azonban a vita nem létezett, mivel Ms. Italy soha nem dolgozott a szervezetnél.

Másik körülmény, hogy egy a Ms. Fonti által jogilag képviselt, és az „Assistenza Sicilianával” kapcsolatban állónak tekintett ingatlancég újabb 50 000 eurót utalt át egy idős asszony számlájára, egy rossz állapotú ingatlan megvásárlását szimulálva. Ugyanezt az ingatlant egyidejűleg bérbe adták volna magának a szervezetnek, amely 50 000 eurót fizetett előre a hat évre szóló bérleti díjért. A pénzt a gyanú szerint Mr. Dante kapta volna meg.

- Hogyan minősült az egyes terheltek cselekménye?

Az ügy 2021 áprilisában kezdődött, jelenleg nyomozási szakban van.

4) A nemzeti jogban felmerülő kérdés

A büntetőeljárás és a közigazgatási bíróság (jelen ügyben a Számvevőszék előtti eljárás, amelyben a vádlottat felmentették) közötti kapcsolat sajátos kérdéseket vet fel az olasz jogban.

- Melyek ezek a sajátos kérdések?

4. számú jogeset – Egyes bűncselekmények esetében a határidő lejárt és az enyhítő körülmények *ex art. 323 bis c.p.*

1) Problémafelvetés

- A fő probléma annak megállapítása, hogy korrupciós bűncselekmények (art. 314, 316, 316-bis, 316-ter, 317, 318, 319, 319-*quater*, 320, 322, 322-*bis* és 323) esetén az enyhítő körülmény értékelése során (art. 323 *bis* c.p.) az összes állítólagos tényt figyelembe kell-e venni, még azokat is, amelyek a határidő lejártja miatt megszűntek.
- Egyezség – hogyan lehet érdekeltté tenni a feleket a korrupció feltárásában, hogyan lehet a gyanúsítottat együttműködésre bírni a büntetőeljárás során.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 319 *quater* c.c. ♦ Előnyök nyújtására vagy ígéretére való jogosulatlan rábírás
„Amennyiben súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, az a hivatalos személy, aki helyzetével vagy hatáskörével visszaélve rávesz valakit arra, hogy neki vagy harmadik személynek jogosulatlanul pénzt vagy más előnyöket adjon vagy ígérjen [...]”
- Art. 323 *bis* c.p. (lásd szintén art. 323 *ter* c.p.) ♦ Enyhítő körülmények
*„Ha a 314., 316., 316-bis, 316-ter, 317., 318., 319., 319-*quater*, 320., 322., 322-bis és 323. cikkeiben meghatározott cselekmények különösen csekély jelentőségűek, a szankciókat csökkenteni kell. A 318., 319., 319-ter, 319-*quater*, 320., 321., 322. és 322-bis cikkeiben meghatározott bűncselekmények esetében, aki hatékonyan törekszik a bűncselekmény további következményeinek megakadályozására, a bűncselekmények bizonyítására és a többi felelős személy azonosítására, illetve az átadott összegek vagy más előnyök lefoglalására, a büntetés egyharmadától kétharmadáig terjedő mértékben csökken.”*

3) Az eset leírása

A Mr. Le Villarival, a torinói adóhivatal egyik tisztviselőjével szemben felhozott vád több esetben jogosulatlan rábírás volt előnyök adására vagy ígéretére, egyes vállalkozók hátrányára.

- Milyen magatartás valósította meg a jogosulatlan rábírást?
- Melyek voltak a jogosulatlan előnyök?

A Semmítőszék valamennyi vádpont tekintetében megállapította a büntethetőség elvülését, kivéve a Mr. Mantovani sértettel kapcsolatos tényállást. Ez az ügy a 200 euró összeg jogosulatlan kifizetésére vonatkozott, amelyre 2006 novemberében került sor. E vádpontot figyelembe véve a Legfelsőbb Bíróság megsemmisítette a határozatot, és visszaküldte azt a másodfokú bírónak, hogy értékelje az enyhítő körülmények fennállását az art. 323 *bis* c.p. alapján, és döntsön a szankcióról.

- Miért évült el a büntethetőség?
- Mennyi az olasz jogban a büntethetőség elvülésének határideje?

A Fellebbviteli Bíróság második határozatát követően a Semmítőszék ismét kimondta, hogy – az art. 323 *bis* c.p. alapján különösen csekély súlyú cselekményekre előírt különös enyhítő körülmény értékelése érdekében – az eredetileg vitatott bűncselekmények valamennyi konstitutív elemét figyelembe kell venni, még akkor is, ha azok részben elévültek. Ebben a keretben a Legfelsőbb Bíróság megerősítette, hogy az elévült bűncselekményre vonatkozó tények továbbra is az elkövető által megvalósított általános magatartásnak és személyiségének kifejeződései, a szükséges mérlegelés mellett.

A tényállás az ex art. 319 *quater* c.p. Jogosulatlan rábírás előny adására vagy ígéretére bűncselekményként minősül.

A bizonyítékok a feljelentéseken, lehallgatások eredményein alapultak.

- Ki tettek feljelentést, a feljelentések milyen adatokat tartalmaztak?
- Milyen bűncselekmény gyanúja merült fel?
- Kiket hallgattak ki, és milyen indokból?

A büntetőeljárás 2015-ben kezdődött. A Legfelsőbb Bíróság jogerős döntését 2019-ben hozta.

4) A nemzeti jogban felmerülő kérdés

A speciális kérdés a jogerős döntés „fokozatos kialakítására” vonatkozik. Különösen a Legfelsőbb Bíróság határozata és a fellebbviteli bíró szerepe közötti kapcsolatot foglalja magában az indokolás hiánya miatt a határozat megsemmisítését követő új eljárásra utalás során: a fellebbviteli bírót nem kötik a Semmítőszék által végzett ténybeli értékelések, még az 323 *bis* c.p. alapján az enyhítő körülmények fennállásának értékelése során sem.

- Az olasz jogban a korrupciós (art, 314., 316., 316-bis, 316-ter, 317., 318., 319., 319-quater, 320., 322., 322-*bis* és 323. cikkben meghatározott) cselekmények mely körülmények esetén minősülnek különösen csekély jelentőségűnek?
- A gyakorlatban milyen gyakran kerül sor a korrupciós bűncselekmény különösen csekély jelentőségűnek minősítésére?

Az olasz jogesetekre vonatkozó általános kérdések

- Körülbelül mennyi időt vesz igénybe egy-egy ilyen volumenű ügy nyomozása?
- Milyen gyakori a hasonló ügyekben a beismerés?
- Tagadás esetén jellemző-e a gyanúsítottak védekezése?
- Az ilyen ügyeknél tipikusan ki a feljelentő?
- Mely ponton lenne elegendő információ a vádemeléshez?
- A konkrét ügyeket a kisebb vagy a nagyobb volumenű korrupció kategóriájába sorolná? Miért?

1. számú jogeset – „Zurda-ügy”: a korábbi román miniszterelnök elítélése

1) Problémafelvetés

- Magas szintű korrupció: vesztegetés elfogadása.
- Parlament/kormány tagjainak mentessége.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Román Alkotmány
- Art. 289 c.p.³ (art. 254, korábbi büntető törvénykönyv) ♦ Vesztegetés elfogadása:
„Az a közalkalmazott, aki közvetlenül vagy közvetve, saját maga vagy mások érdekében pénzt vagy más jogtalan előnyöket kér vagy kap, illetve fogad el, vagy pénz vagy előnyök ígéretét fogadja el, cserébe azért, hogy a hivatali kötelességei körébe tartozó tevékenységet végezzen, ne végezzen, felgyorsítsa vagy késleltesse, vagy a hivatali kötelezettségeivel ellentétes tevékenységet végezzen, [...]”

3) Az eset leírása

Az ügy egy ellenzéki politikus feljelentését követően, egy 2004-ben közzétett sajtóértesülésből indult. A feljelentés szerint Mr. Negirescu miniszterelnök a piaci ár alatt vásárolt egy beresti telket. Később, 2006 januárjában egy cég jelentette az Anti-korrupciós Főigazgatóságnak (*Direcția Națională Anticorupție, DNA*), hogy a miniszterelnök családja a vámszabályok megszegésével értékes árukat szállított az egyik házuk felújításához. (A ház a Zurda utcában állt, innen ered az ügy neve.) A nyomozást az Anti-korrupciós Főigazgatóság végezte.

- Milyen adatokat tartalmazott a feljelentés?
- Melyek a büntetőjogi szempontból releváns tények?

Mr. Negirescu és felesége, Mrs. Negirescu a 2002–2004. évek közötti időszakban hivatalos és magánlátogatásaik során értékes árukat; építőanyagokat, higiéniai cikkeket, bútorokat, elektronikai és háztartási cikkeket, valamint díszítőelemeket vásárolt

³ Román Büntető Törvénykönyv (Codul penal al României, Legea nr. 286/2009), a továbbiakban: c.p.

Koreából, amelyeket a házaspár tulajdonában lévő két épület berendezéséhez használtak. Ezeket az árukat, mintegy 600 000 USD értékben a Negirescu házaspár fizette ki. A miniszterelnök közeli munkatársának, Ms. Jorakinak – aki számos romániai építőipari vállalatot irányított – a közreműködésével ezeket az árukat az általa irányított egyik vállalat, a Valenciaga fiktív importjaként vitték be Romániába. A Valenciaga fedezte az importárukat terhelő vámok és jövedéki adóterheket, továbbá kifizette a Negirescu házaspár épületeibe a hajóról történő szállítással kapcsolatos költségeket. A Valenciaga társaság által erre a célra elköltött pénzösszeg megközelítőleg 300 000 USD volt.

- Fennállt-e bűncselekmény megalapozott gyanúja Ms. Jorakival szemben?
- Mi a szerepe a Valenciaga társaságnak?
- Milyen nyomozási cselekmények foganatosítására van szükség?

Ugyanebben az időszakban Mr. Negirescu két másik házában is végeztek építési, felújítási és átalakítási munkákat. A munkálatokat három vállalat végezte, amelyek mindegyikét Ms. Joraki felügyelte. A munkálatok nagy részét vagy nem számlázták ki, vagy a számlák kifizetetlenek maradtak, és a Negirescu családdal való kapcsolatot alaposan eltitkolták. Így mintegy 400 000 USD-t „tettek hozzá” a Mr. Negirescu által jogosulatlanul szerzett előnyökhöz.

Mindazokért az előnyökért, amelyeket Ms. Joraki nyújtott Mr. Negirescunak és családjának, Mr. Negirescu „gondoskodott” Ms. Joraki karrierjéről. Így ebben az időszakban őt nevezték ki a Nemzeti Ellenőrzési Hatóságnak (NCA) alárendelt Állami Építési Felügyelet (SIC) főfelügyelőjévé. Amikor Ms. Joraki és a Nemzeti Ellenőrzési Hatóság vezetője közötti viszony feszültté vált, Mr. Negirescu miniszterelnökként egy olyan kormányhatározatot támogatott, amely a SIC-et a miniszterelnök közvetlen alárendeltségébe helyezte, így megnövelte Ms. Joraki tekintélyét és hatáskörét.

- Volt-e szükség titkos nyomozási eszközökre?

A Mr. Negirescu elleni vád vesztegetés elfogadása és zsarolás volt (mivel a nyomozás során megfenyegetett egy tanút, egy köztisztviselőt, aki segített neki eltitkolni a neve és a Koreából kapott áruk és szolgáltatások közötti kapcsolatot, hogy ne beszéljen az ügyészekkel). Feleségét vesztegetés elfogadásában részvétellel, vámeljárásban való hamis dokumentumok felhasználásában való részvétellel és pénzmosással vádolták.

Ms. Jorakit vesztegetéssel, a számviteli könyvek meghamisításában való részvétellel, a vállalat vagyonával való visszaélésben való részvétellel, a vámeljárásban való hamis dokumentumok felhasználásában való részvétellel és pénzmosással vádolták. Mindezen bűncselekmények miatt elítélték őket.

A bizonyítékok okiratokon és tanúvallomásokon alapultak.

4) A nemzeti jogban felmerülő kérdés

A nemzeti jogban felmerült a mentesség kérdése. Amikor a nyomozás megkezdődött, Mr. Negirescu már nem volt miniszterelnök, megbízatása 2004-ben lejárt. Parlamenti képviselő és 2004–2006 között a képviselőház elnöke volt. A 2006-ban hatályos törvények szerint miniszteri tisztséget nem betöltő parlamenti képviselőként nem élvezhetett mentességet a nyomozás vagy vádemelés alól. Az egyetlen mentelmi jog, amelyet a parlamenti képviselők élveznek, a letartóztatással vagy őrizetbe vétellel és a kutatási intézkedésekkel kapcsolatos. A nyomozás során az ügyészség kérte a képviselőháztól Mr. Negirescu mentelmi jogának felfüggesztését annak érdekében, hogy kutatást hajthassanak végre a Zurda utcai házban lévő lakásában. A képviselőház, amelynek elnöke Mr. Negirescu volt, elutasította a mentelmi jog felfüggesztését. Ezért az ügyészség kutatást tartott Mr. Negirescu fia lakásában, amely ugyanabban a házban található.

2006-ban az ügy bíróság elé került. A terhelt pozíciója alapján illetékes Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék megkezdte a tárgyalást, de egy év elteltével az Alkotmánybíróság határozata kimondta, hogy a volt miniszterek ugyanolyan szintű mentelmi jogot élveznek, mint a hivatalban lévő miniszterek, ami a törvény szerint azt jelenti, hogy teljes mentességgel bírnak. Nem lehet ellenük nyomozást indítani, kivéve ha a parlament (amennyiben a miniszterek és a volt miniszterek egyidejűleg parlamenti képviselők is voltak), vagy Románia elnöke (amennyiben a miniszterek vagy a volt miniszterek nem voltak egyidejűleg parlamenti képviselők) feloldja a mentelmi jogot. Ezért a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék visszaküldte az ügyet az ügyészségnek, hogy a mentelmi jogra vonatkozó új szabályok betartásával folytassák le újra a büntetőeljárást.

2. számú jogeset – Befolyással üzérkedés a Szamos-delta

Közigazgatás Vezetőjének kinevezésére

1) Problémafelvetés

- Befolyással üzérkedés, illetve a befolyás vásárlásának szabályozása. Magas szintű korrupciónak minősül-e a befolyással üzérkedés? Ezekben az ügyekben az elkövető magas szintű befolyásos személyre hivatkozik, amelynek nincs alapja. A kérdés azért is érdekes, mert vannak olyan uniós államok, amelyekben a befolyás vásárlása és a befolyással üzérkedés nem büntetendő (pl. Hollandia). Így szükséges annak vizsgálata, hogy egyes tagállamokban e magatartás hogyan minősül és hogyan büntetendő.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 291 c.p.
„Befolyással üzérkedés pénz vagy más előnyök közvetlen vagy közvetett, saját vagy más részére történő kérését, elfogadását vagy ígéretének elfogadását jelenti, amelyet olyan személy követ el, aki befolyással rendelkezik vagy azt állítja, hogy befolyással rendelkezik egy köztisztviselő felett, és aki azt ígéri, hogy ráveszi az utóbbit, hogy a hivatali kötelességei közé tartozó cselekményt végezzen, ne végezzen, gyorsítsa fel vagy késleltesse, vagy hogy e kötelességeivel ellentétes cselekményt végezzen [...]”

3) Az eset leírása

Romániában Mr. Saizescu neve – üzletember, egy jelentős médiatröszt tulajdonosa, úgynevezett „médiamogul”, a 2000-es évek elején a politikai környezetre befolyásos személy, aki ellen gazdasági csalás, pénzmosás, korrupció miatt több ügyben nyomozás folyt, vádemelésre, illetve elítélésre is sor került – jól ismert. Az egyik ilyen ügyből származó információk adták a kiindulópontot a DNA számára, hogy megindítsa azt az ügyet, amelyben a képviselőház volt elnöke, Mr. Beont ellen befolyással üzérkedés miatt folyt nyomozás.

- Milyen információk utaltak korrupciós bűncselekményre?

Mr. Saizescu, néhány vállalkozás birtokosaként a Szamos-deltában, érdekelt volt abban, hogy legyen mozgástere ezen vállalkozásai fejlesztéséhez, ezért elintézte, hogy a tulajdonában lévő médiatröszt egyik alkalmazottját, egy újságírót, aki a környezetvédelem területén kifejtett aktivizmusáról is ismert, nevezzék ki a Szamos-delta közigazgatási vezetőjének. E célból 2008 nyarán megkereste Mr. Beont, a képviselőház akkori elnökét.

Mr. Beontot akkoriban nagyon foglalkoztatták a 2008 novemberében tartott parlamenti választások előkészületei. A párt szabályzata szerint, amelyhez tartozott, a képviselő-jelöltek választási kampányának minden költségét a jelölteknek kellett viselniük. Ezért Mr. Beont érdekelt volt a választási kampányához szükséges pénzeszközök megszerzésében. Egy közvetítő segítségével Mr. Beontot helikopterrel Mr. Saizescu szamos-deltai nyaralójába szállították, és ott jött létre a korrupciós üzlet: Mr. Beont 1 000 000 eurót és választási támogatást kért, ami azt jelentette, hogy a Mr. Saizescu által irányított cégek ingyenesen marketing- és tanácsadói szolgáltatásokat nyújtottak a választási kampányban.

- Milyen nyomozási cselekményeket végeztek?
- Volt-e szükség titkos nyomozási eszköz alkalmazására?

A Szamos-delta Közigazgatás Vezetője pozíció politikai státusz, a kinevezés kormányhatározattal történik. Mr. Beont kihasználta a képviselőház elnöki pozícióját – mivel a képviselőház elnöke ugyanahhoz a politikai párthoz tartozott, mint a miniszterelnök – valamint a miniszterelnökhöz fűződő személyes családi kapcsolatait (ő volt a tanúja a miniszterelnök esküvőjének, ami a román kultúrában fontos köteleknek számít), és elhatározta, hogy a miniszterelnökkel támogatja ezt a kormányhatározatot, és kinevezteti Mr. Saizescu pártfogoltját a Szamos-delta Közigazgatás Vezetőjévé. Ráadásul Mr. Beont – ha nem is volt hivatalos szerepe az e pozícióhoz kapcsolódó kinevezésben – az akkor hivatalban lévő vezetőt lemondásra szólította fel, amit az visszautasított. Mr. Beont – figyelmen kívül hagyva a visszautasítás tényét – tájékoztatta a vezetőt az újságíró kormányzóvá történő kinevezéséről.

- Mi volt a pártfogolt szerepe?
- A pártfogolttal szemben fennállt-e bűncselekmény megalapozott gyanúja?

A kinevezés az ígéretnek megfelelően megtörtént 2008 októberében. Mr. Saizescu betartotta ígéretét, és utasította egyik munkatársát, hogy az egyik off-shore cégeből utaljon át 1 000 000 eurót a közvetítő által irányított cégnek, és fizesse ki a képviselőház elnökének az ígért pénzt. A pénzt egy Chilében nyitott bankszámláról egy belgiumi bankszámlára utalták át. Néhány nap múlva a közvetítő a készpénzzel elment a képviselőház elnökének irodájába a politikai párt telephelyén, és kifizette az összeget.

- Fennállt-e a közvetítővel szemben bűncselekmény megalapozott gyanúja?

A nyomozás később kiderítette, hogy Mr. Beont választási kampányának marketing- és tanácsadói szolgáltatásait a Mr. Saizescu által ellenőrzött közvélemény-kutató cég nyújtotta ingyenesen (legalább 3 közvélemény-kutatás, a média elemzése és figyelemmel kísérése, politikai elemző jelentések, a választók profiljára vonatkozó statisztikai adatok, szavazási szimulációk stb.). Mr. Beont a 2008. novemberi választásokon elnyerte parlamenti mandátumát.

Az ügyben lefolytatott pénzügyi vizsgálat Mr. Beont és családja bevételei és kiadásai tekintetében egyértelműen kimutatta, hogy a következő időszakban jelentős kiadásai voltak, beleértve a választási, valamint a családi és személyes kiadásokat, amelyeket nem lehetett volna igazolni az ő vagy családja törvényes bevételeivel. Az ügyészség zár alá vette Mr. Beont vagyonát, hogy biztosítsa a jogosulatlanul kapott juttatások jövőbeni elkobzását.

A cselekmény az art. 291 c.p. szerinti befolyással üzérkedés bűntettének minősült.

A bizonyítékok okiratokon és tanúvallomásokon alapultak.

Mr. Beont ellen 2016-ban emeltek vádat, befolyással üzérkedéssel vádolták. Parlamenti képviselőként nem élvezett mentelmi jogot a büntetőeljárás során. Az ügyben 2020-ban született jogerős döntés.

- Hogyan minősült Mr. Saizescu cselekménye?
- Volt-e ellene büntetőeljárás, ha igen, milyen bűncselekmény miatt, és milyen döntés született?

3.számú jogeset – Bírók által, szervezett csoportban elkövetett vesztegetés

1) Problémafelvetés

- Vesztegetés;
- vesztegetés elfogadása;
- szervezett csoport;
- befolyással üzérkedés;
- befolyás vásárlása;
- fedett nyomozó alkalmazása;
- lehallgatás.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 289 c.p. ♦ Vesztegetés elfogadása (lásd 1. sz. jogeset)
- Art. 290 c.p. ♦ Vesztegetés
„Pénz vagy más előnyök ígérete, ajánlása vagy adása az art 289. értelmében.”
- Art. 291 c.p. ♦ Befolyással üzérkedés (lásd 2. sz. jogeset)
- Art. 292 c.p. ♦ Befolyás vásárlása
„Pénz vagy más előny ígérete, ajánlása vagy adása saját maga vagy más személy számára, közvetlenül vagy közvetve, egy olyan személynek, aki befolyással rendelkezik, vagy azt hiszi, hogy befolyással rendelkezik egy köztisztviselőre, hogy rávegye őt arra, hogy a hivatali kötelezettségei közé tartozó cselekményt elvégezze, ne tegyen eleget annak, vagy meggyorsítsa vagy késleltesse annak végrehajtását, vagy e kötelességeivel ellentétes cselekményt hajtson végre, [...]”

3) Az eset leírása

Az ügy 2012. augusztus 16-án indult egy természetes személy feljelentése nyomán, aki azt állította, hogy 2010-től kezdődően többször is fellépett annak érdekében, hogy bizonyos büntetőügyekben kedvező döntéseket érjen el, mégpedig úgy, hogy meghatalmazott útján kenőpénzt ajánlott fel egy bírónak. 2013-ban további feljelentéseket tettek.

(A román jog szerint a vesztegető nem büntethető, ha a vesztegetésről szóló feljelentést még azelőtt megteszi, hogy a nyomozás megkezdődne.)

- Milyen indokból tett feljelentést az aktív vesztegető?

Több személy szervezett csoportot hozott létre, amely lehetővé tette, hogy a Brassói Törvényszék két bírója kenőpénzt fogadjon el azért, hogy kedvező döntést hozzon néhány vádlott tekintetében, akikkel szemben bírósági eljárás volt folyamatban. A csoportban volt egy hivatalnok, egy ügyvéd és más személyek, akik a kenőpénzt közvetítették. Ebben az ügyben 23 vádlottat állítottak bíróság elé.

A két bíró számos intézkedést tett annak érdekében, hogy befolyásolják a bíróság informatikai rendszerét, amely az új ügyek véletlenszerű elosztását hivatott biztosítani. Miközben bűntársaik azonosították az „ügyfeleket”, a bírók pénzösszeget vettek át azért, hogy az általuk elbírált ügyekben határozatokat hozzanak.

A cselekmények vesztegetés elfogadása, vesztegetés, szervezett csoport létrehozása, befolyással üzérkedés, befolyás vásárlása bűncselekményeknek minősültek.

A bizonyítékok dokumentumokon, tanúvallomásokon, telefonhívások lehallgatásán, poligráfós vizsgálaton alapultak. A terheltek a lehallgatások semmisségével érveltek, mivel azt állítólá a Román Hírszerző Ügynökség (amely nem bűnügyi nyomozó szerv) végezte, és a felvételek tartalmát megváltoztatták. A tárgyalás során erről a kérdésről szakértői véleményt nyújtottak be. Azt is állították, hogy fedett nyomozók provokálták őket. A bíróság elutasította ezeket az állításokat.

- Milyen bizonyító erővel bír a poligráfós vizsgálat a román büntetőeljárásban?
- Melyek voltak a provokációra való hivatkozás indokai?
- Milyen indokkal elutasította el a bíróság ezeket az állításokat?

Az ügyben fedett nyomozót és megfigyelést alkalmaztak. A fedett nyomozóknak pontosan meg kellett állapítaniuk a szervezett csoport működését az egyes érintett személyek által már megtett bejelentések alapján. A megfigyelés a vádlottak több telefonhívására vonatkozott.

- Melyek a fedett nyomozó, illetve megfigyelés alkalmazásának szabályai a román büntetőeljárásban?
- Milyen gyakran alkalmazzák?

A 23 vádlott esetében 18-nál a rövidített eljárást alkalmazták, miután az elsőfokú bíróság előtt elismerték bűnösségüket; a fellebbviteli bíróság úgy döntött, hogy ugyanezt az eljárást kell alkalmazni másik két vádlott esetében is, akik nem vitatták a tényállást.

- Mit takar a rövidített eljárás a román büntetőeljárásban?
- Jellemző-e valamely gyorsító eljárás alkalmazása korrupciós bűncselekmények esetén?

A 2012-es első feljelentést követően az ügy 2013 júliusában került bíróság elé. Az elsőfokú bíróság 2016 júniusában hozott ítéletet. A fellebbezést a Legfelsőbb Semmitő- és Ítélszék 2018 májusában részben elfogadta.

A bíróság úgy döntött, hogy az eljárás meghaladta az észszerű időtartamot, figyelembe véve a 23 vádlottból 20 esetében a bűnösség elismerését követő rövidített eljárást. Ezt a szempontot az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetések csökkentése során értékelte.

- Mivel indokolta a bíróság az észszerű időtartam meghaladását?
- Jellemző-e a korrupciós bűncselekmények esetében az eljárások elhúzódása?

4. számú jogeset – Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme

1) Problémafelvetés

- Az Európai Unió pénzügyi érdekei elleni csalások gyakorlata

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- A korrupciós bűncselekmények megelőzéséről, felderítéséről és szankcionálásáról szóló 78/2000. sz. törvény, art. 18. ♦ Az Európai Unió pénzügyi érdekei elleni csalás „(1) bek. Hamis, pontatlan vagy hiányos dokumentumok vagy nyilatkozatok rosszhiszemű felhasználása vagy bemutatása, amelynek eredményeként az Európai Unió általános költségvetéséből vagy az általa vagy nevében kezelt költségvetésekből jogellenesen jut pénzeszközökhöz; [...]”

3) Az eset leírása

A Suceavai Nemzeti Korrupcióellenes Igazgatóság hivatalból indított büntetőeljárást.

Az ügy tényállása 2011–2013-ra nyúlik vissza. Ms. Antoniut, egy korlátolt felelősségű társaság tisztségviselőjét azzal vádolták, hogy egy nemzeti ügynökségnél több hamis dokumentumot nyújtott be annak igazolása érdekében, hogy a társaság megfeleljen a vissza nem térítendő uniós források megszerzéséhez szükséges követelményeknek. A korlátolt felelősségű társaságot (a támogatások kedvezményezettjét) is megvádolták ugyanezekkel a bűncselekményekkel. Ms. Antoniu férje, aki szintén a társaság tisztségviselője volt, ezután további hamis dokumentumokat nyújtott be, amelyek a munkák elvégzését és a számlák kifizetését igazolták.

- Milyen adatok alapján, és milyen bűncselekmény gyanúja merült fel?

Ms. Antoniut felmentették, míg a jogi személyt és a másik természetes személyt elítélték. A bíróság megállapította, hogy Ms. Antoniu nem volt tudatában annak, hogy a dokumentumok hamisak voltak, mivel bízott a férjében, akinek átadott egy pecsétet, amely az ő aláírását tartalmazta, és amelyet az utóbbi használt a dokumentumokon.

- A gyanúsítottak beismerték-e a bűncselekmény elkövetését?

A cselekmény a korrupciós bűncselekmények megelőzéséről, felderítéséről és szankcionálásáról szóló 78/2000. sz. törvény 18 szakaszának (1) bekezdésébe ütközik. A bíróság a 3. § (különösen súlyos következmények) szerint minősítette az esetet a csalás értéke miatt.

- Mekkora értéket jelent a „különösen súlyos következmények” minősítés?

A bizonyítékok okiratokon és tanúvallomásokon alapultak.

Valamennyi vádlott elutasította a rövidített eljárás alkalmazását. Az ügy 2017 decemberében került bírósági szakaszba. Az elsőfokú bíróság 2019 novemberében hozta meg a döntését. A fellebbviteli bíróság 2021 márciusában részben helyt adott a fellebbezésnek azzal az indokkal, hogy az egyik vádlottra kiszabott felfüggesztett szabadságvesztést nem megfelelően alkalmazták (a büntetést kísérő intézkedések nem voltak megfelelőek), figyelembe véve a kedvezőbb jogszabályt.

- Milyen indokkal utasították el a vádlottak a rövidített eljárást?

Az ügy az Európai Unió pénzügyi érdekei elleni csalások tipikus esete.

- Melyek ezeknek az ügyek a jellemzői?
- Állnak-e fent bizonyítási nehézségek?
- Merül-e fel probléma az okirati bizonyítékokkal kapcsolatban?

A román jogesetekre vonatkozó általános kérdések

- Körülbelül mennyi időt vesz igénybe egy-egy ilyen volumenű ügy nyomozása?
- Milyen gyakori a hasonló ügyekben a beismerés?
- Tagadás esetén jellemző-e a gyanúsítottak védekezése?
- Az ilyen ügyeknél tipikusan ki a feljelentő?
- Mely ponton lenne elegendő információ a vádemeléshez?
- A konkrét ügyeket a kisebb vagy a nagyobb volumenű korrupció kategóriájába sorolná? Miért?

1. számú jogeset – Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme

1) Problémafelvetés

- Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme. A nyomozás az uniós tagállamok hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: héa) bevételkiesését okozó szervezett bűnözői csoport ellen folyt. A nyomozás során kiderült, hogy a bűncselekmény szervezett és nemzetközi jellege megvalósítható volt, többek között a bűnözői csoport által szállított áruk fő címzettjével kapcsolatban álló társaságokat irányító személyek korrupciója miatt. Az ügy a repceolaj kereskedelmével kapcsolatos héa kikényszerítésére irányult: a Közösségen belüli héa-rendszerrel visszaéltek az úgynevezett „hiányzó kereskedői közösségen belüli csalás” (MTIC)⁴ keretében. A csoport 2017 és 2019 közötti időszakban folytatott tevékenységének eredményeként a Lengyel Köztársaság Államkincstára kb. 80 millió PLN-t (lengyel zloty) veszített.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 258. Kk.⁵ ♦ Szervezett csoportban vagy társulásban való részvétel
- Art. 296a. Kk. ♦ Vezetők által elkövetett korrupció
- Art. 299. Kk. ♦ Pénzmosás
- Art. 271a. Kk. ♦ Az ún. héa-számla tartalmára vonatkozó hamis adatok hitelesítése
- Art. 277a. Kk. ♦ Az art. 270a. Kk. szerinti bűncselekmény minősített esete
- Art. 56., 61. és 62. Kks.⁶
- A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni fellépésről szóló 2018. március 1-jei törvény⁷, art. 18.

⁴ Missing Trader Intra-Community (MTIC) fraud.

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690462/IPOL_BRI\(2021\)690462_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690462/IPOL_BRI(2021)690462_EN.pdf)

⁵ Lengyel Büntető Törvénykönyv (Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny), a továbbiakban: Kk.

⁶ Lengyel Adóügyi Büntető Törvénykönyv (Ustawa z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy), a továbbiakban: Kks.

⁷ Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

3) Az eset leírása

A nyomozás megindításának alapját a Pénzügyi Információs Főfelügyelőség (PIF) ügyészséghez tett, a „hiányzó kereskedő” részvételével fiktív ügyletláncokat létrehozó cégek által elkövetett pénzmosás gyanújára vonatkozó több bejelentése képezte, amelyek az adó alulfizetésére irányultak. A PIF a hatáskörén belül analitikai eljárások során a bűncselekményben érintett társaságok több számláját zárolta.

- Ki tette a bejelentéseket, azok milyen információkat tartalmaztak?
- Mely adatok birtokában rendelhető el a nyomozás?

A CBA⁸ regionális hivatalának tisztviselői előkészítő eljárást folytatnak az ügynevezett „hiányzó kereskedői közösségen belüli csalás” (MTIC) keretében elkövetett visszaélés ügyében.

Egy Németországban letelepedett beszállító (német Albrecht vállalat) – az ún. vezető vállalat – növényi olajokat szállít (áfa-mentesen) lengyelországi vállalatoknak, ún. hiányzó kereskedőknek. Ezek a kereskedők kihasználják a héa-mentes Közösségen belüli termékértékesítés előnyeit, és ugyanezeket az árukat a belföldi (lengyel) piacon kiemelten versenyképes árakon értékesítik tovább. Ezt azért tehetik meg, mert bár a kereskedők áfát számítanak fel vevőiknek, ezt nem fizetik meg az adóhatóságnak, ezáltal növelve a haszonkulcsukat. Ezt követően a hiányzó kereskedők nyomtalanul eltűnnek, ami lehetetlenné teszi az adóbeszedést abban az államban, ahol az árukat elfogyasztják.

- Miért került sor előkészítő eljárásra?
- Mit jelent az előkészítő eljárás a lengyel büntetőeljárásban?

Az eljárás, amelynek keretében a tevékenységeket végezték, megalapozott gyanút keltett arra vonatkozóan, hogy az érintett áruk legalább egy része ugyanazon ügyletek tárgyát képezte, amelyek körkörösén ismétlődhettek, és ezért körhintacsalásnak nevezik (az Albrecht vállalatnak szállított áruk; majd körkörösén a hiányzó kereskedőknek és a pufferkereskedőknek eladott áruk, amelyeket a csalárd lánc végén a lengyel vállalkozókon keresztül a közvetítő vállalatnak – az Albrechtnek – értékesítettek vissza).

E rendszer egyik változata szerint a Németország területéről a Lengyelországba érkező növényi olajokat bioüzemanyag-gyártókhoz szállították. Ez a körhintaforgalmon alapuló

---

⁸ Központi Korrupció-ellenes Hivatal (Centralne Biuro Antykorupcyjne), a továbbiakban: CBA. Tevékenységét a Központi Korrupcióellenes Hivatalról (CBA) szóló törvény (Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym) szabályozza.

mechanizmus a bűnözőktől olyan intézkedéseket követelt meg, amelyek célja, hogy árujukkal az EU egyik legnagyobb biokomponens-gyártóját lássák el. Ezért a szervezett bűnözői csoport az e gyártóhoz való hozzáféréseért cserébe – ami a bűncselekményből származó nyereség növelését segítette elő – az egyik baráti vállalat igazgatótanácsa által kijelölt személynek pénzügyi előnyt ajánlott fel, abban a formában, hogy „üres” héa-számlák kiállításával csökkentette vállalkozása költségeit.

A cselekmény az art. 258 Kk. (szervezett csoportban vagy társulásban való részvétel); az art. 296a. Kk. (vezetők által elkövetett korrupció); az art. 299 Kk. (pénzmosás); az art. 271a. Kk. (az ún. héa-számla tartalmára vonatkozó hamis adatok hitelesítése); az art. 277a. Kk. (az art. 270a. Kk. szerinti bűncselekmények súlyosabban minősülő esetei); és az art. 56., 61. és 62. Kks. szerint minősül.

- Szükséges volt-e titkos nyomozási-eszközök alkalmazása a korrupciós bűncselekmény vonatkozásában?
- Milyen cselekmény minősül a vezetők által elkövetett korrupciónak?

A CBA operatív tevékenységéből származó anyagok alapján a nyomozás eredménye szerint a német Albrecht vállalat által a Lengyel Köztársaságba értékesített növényi olaj eredetileg Lengyelországból és más tagállamokból (Cseh Köztársaság vagy Szlovák Köztársaság) származik. Amint az megállapítást nyert, az említett olaj Németország területén történő beszerzését német vállalatok jelentették be, de azon vállalatok tevékenysége két lengyel vállalkozóval állt kapcsolatban, őket gyanúsítják azzal, hogy a fent leírt „hiányzó kereskedői közösségen belüli csalás” (MTIC) mögött állnak. A kereskedelmi nyilvántartásokban szereplő és a gyanúsított vállalkozókkal kapcsolatban álló többi azonosított lengyel állampolgár – mint kiderült – nem rendelkezett ismeretekkel vagy tapasztalattal a repceolaj kereskedelmében.

A baráti cégek megvesztegetett vezetői lehetővé tették a bűnözők számára, hogy könnyen „hozzáférjenek” a legnagyobb vállalkozókhöz, akik a körhintacsálások során biztosították a beszerzést. Cserébe anyagi előnyöket fogadtak el „üres” számlák formájában. Ennek érdekében a bűnözők tevékenységük során az esetleges egyének – úgynevezett „cotouts”-ok vagy „strómanok” – nevére bejegyzett lengyel cégek hamisított (módosított) számláit használták fel. Az ilyen személyeknek fogalmuk sem volt a megszerzett vállalatról a megállapodás, az igazgatótanács elnökének kinevezéséről szóló határozat és a banki formanyomtatványok aláírásán kívül. Ennek következtében a bűnözői csoport teljes jogkörrel rendelkezett az ilyen cég irányítása felett.

A jelentős vagyoni hátrányt okozó adócsalás, korrupció és pénzmosás bűncselekmények összes körülményének megállapításához a nyomozás során az Europollal (a CBA Europol összekötő tisztjén keresztül) és a német hatóságokkal (beleértve a Német Szövetségi Pénzügyminisztériumot) folytatott többoldalú együttműködési intézkedésekre volt szükség.

- Milyen konkrét intézkedésekre volt szükség?

Következésképpen az előkészítő eljárás Lengyelország és Németország területén 13 olyan elkövető őrizetbe vételéhez vezetett, akik a hiányzó kereskedői közösségen belüli család mögött álltak (európai elfogatóparancs alapján), és több mint 60 lakó- és munkahelyen tartottak házkutatást (több helyen európai nyomozási határozat alapján).

A nyomozás során felhasznált bizonyítékok voltak többek között: a CBA minősített iratai; számlák, bankszámlák; a repceolaj-kereskedelem és a héafizető-cégek nyilvántartásai. A számviteli dokumentumokkal kapcsolatos bűncselekmény elkövetéséhez a szervezett bűnözői csoport grafikus szoftverrel ellátott számítógépeket is használt. A hamisított (módosított) dokumentumok elküldése e-mailen keresztül történt. A legújabb informatikai eszközök, valamint a közösségi média lehetővé tette a bűnözők számára a kommunikációs rendszerek, a mobiltelefon-alkalmazások és a modern banki rendszerek kódolását, azért, hogy a pénzt világszerte bárhova utalni tudják. A nyomozás során kiderült, hogy a bűnözői csoportoknak nyújtott szakmai segítség (amelyet ügyvédek és közjegyzők nyújtottak) megismertette a bűnözőket az adóhatóságok, a bűnüldöző szervek és a bíróságok működésével.

A felderítés során azt is megállapították, hogy a pénzügyi szektor segítségével sikeresen mostak tisztára bűnös eredetű pénzeket: a bankrendszer felhasználásával a csoport pénzt utalt át a lengyel és külföldi cégek nevében nyitott különböző bankszámlák között.

A nyomozás 2018 februárjában kezdődött és még folyamatban van.

4) A nemzeti jogban felmerülő egyéb kérdés

Az EU pénzügyi érdekei szempontjából különösen fontosnak tűnik a Közösségen belüli termékforgalmat szabályozó héa-rendszer modellje. Ez az üzlet rendkívül érzékeny a korrupcióra. A rendszeren alapuló tranzakciók ma kiterjedtebbek, mint valaha. Ezen felül kiderült, hogy a korrupció folyamatosan növekszik a Közösségen belüli ügyletekkel kapcsolatos üzleti területen, ami az adó indokolatlan visszatérítését vagy az adó-alulfizetés veszélyének való kitettséget célozza. A tisztességtelen vállalkozók a bűnözőkkel együttműködve észrevették, hogy az EU-tagállamok közötti áru- és szolgáltatáskereskedelemben a héa struktúrája gyors,

viszonylag biztonságos és folyamatosan növekvő jövedelemforrássá válhat. A gazdaság fejlődése és az egyes áruk iránti kereslet növekedése a szervezett bűnözői csoportok versengését eredményezte annak érdekében, hogy hozzáférjenek a szállított áruk jelentős címzettjeihez –, így „lezárva” a körhintaügyletek láncolatát. A versenypozíció megszerzésével eléri a vállalatnál vezetői feladatokat ellátó személyeket, akik a vállalatnak anyagi kárt okozó hanyagságért vagy mulasztásért cserébe előnyöket fogadnak el. Ami figyelemre méltó, az az anyagi előnyök új formája: a saját vállalkozás költségeinek csökkentése „üres”, azaz fiktív számlák kiállításával. Így a tisztességes vállalkozó is a csalási lánc részévé válik. A korrupciós kockázat kezelése ezért uniós szinten is alapvető fontosságú.

A bűnözők hatékonyan használják ki az államkincstár pénzügyi érdekeinek védelmét szolgáló törvényen kívüli szabályozásokat a felelősségre vonás elkerülésére. A bűnözői csoport a legális tevékenységek egész sorát végzi, amelyek célja a nyereség növelése, valamint a törvényes pénzáttalások biztosítása.

Az Európai Unióban a bűnüldöző szervek és hatóságok közötti koordináció, valamint a jogi megoldások hatékonyabbá tették az adó- és korrupciós bűncselekmények üldözését európai szinten, nagyobb hangsúlyt fektetve a vagyon feltárására („a bűncselekmény gyümölcse”).

Manapság mind a bűncselekmények gyanúsítottjaitól, mind a társadalom keresztmetszetét képviselő átlagemberektől hallhatunk olyan nyilatkozatokat, hogy „az állam becsap engem”; „az államnak adott pénz kidobott pénz”. Azokat az embereket, akik képesek úgynevezett „könnyű pénzhez” jutni, leleményesnek és vállalkozó kedvűnek tartják.

Habár a bűnözési ráták folyamatosan csökkennek, további, határozottabb intézkedésekre van szükség. Ilyen például a büntetések szigorítása; az elemző munka; a vonatkozó törvények átgondolt módosítása, beleértve a büntető törvénykönyv kodifikációját. Mindezzel hangsúlyozva, hogy az üzleti tranzakciók elleni bűncselekmények (többek között a vezető által elkövetett korrupció) által okozott társadalmi kár gyakran sokkal nagyobb, mint az egyéb bűncselekményeké.

Az Európai Bizottság kétségtelenül kihívás előtt áll: le kell csillapítania az érzelmeket, hogy a radikális és rövid távú megoldások ne tegyék tönkre a Közösségen belüli uniós rendszert. Másfelől azonban garantálnia kell a tisztességtelen üzleti gyakorlatok, például a korrupció elleni hatékony, minden tagállam számára elfogadható megoldásokat. Alapvető fontosságú, hogy az uniós rendszer szigorítását célzó intézkedéseket más védett értékek – köztük különösen az áruk és szolgáltatások – szabad mozgásának korlátozása nélkül kell végrehajtani.

2. számú jogeset – Korrupció a közbeszerzési eljárásokban

1) Problémafelvetés

- Korrupció a közbeszerzési eljárásokban. A bytomi katonai kórház egyik közfeladatot ellátó alkalmazottja közbeszerzésekkel kapcsolatban bűncselekménynek minősülő magatartásért cserébe anyagi előnyöket fogadott el, többek között 20 ezer zloty értékben.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 228 Kk. ♦ Vesztegetés elfogadása
„Aki a közfeladat ellátásával összefüggésben anyagi vagy személyes előnyt vagy annak ígéretét elfogadja, [...]”
- Art. 305 Kk. ♦ Közbeszerzés meghiúsítása vagy akadályozása
„Aki anyagi haszonszerzés céljából gátol vagy akadályoz egy közbeszerzési pályázatot, vagy együttműködik más személlyel a tulajdonosnak, illetve annak a személynek vagy intézménynek a kárára, akinek a pályázatot kúrnák, [...]”

3) Az eset leírása

A CBA regionális irodájának tisztjei tevékenységük során az egyik katonai kórházban zajló korrupciós gyakorlatról értesültek. Az információkat a CBA tisztjei a katonai csendőrséggel végzett közös akció során szerezték meg. A nyomozók gyors és hatékony fellépése eredményeként a kórház alkalmazottját őrizetbe vették, aki az intézmény által kiírt pályázatban részt vevő egészségügyi cég képviselőjével egyetértésben vagyoni eszközöket vagy azzal egyenértékű pénzösszeget kért.

- Milyen adatok alapozták meg a korrupciós bűncselekmény gyanúját?
- Milyen korrupciós bűncselekmény gyanúja merült fel?

Az alkalmazottat a belvárosi bevásárlóközpont előtt vették őrizetbe, tetten érve, egy perccel azután, hogy 20 ezer zlotyra tett szert. A pénz anyagi juttatás volt az orvosi cég által a pályázat megnyeréséért. A pénzért cserébe az alkalmazott biztosította az orvosi cég képviselőjét arról, hogy a jövőben megnyerik a pályázatokat.

Ezzel egyidejűleg az őrizetbe vett lakóhelyét és munkahelyét is átkutatták. A nyomozás során az ügyész a katonai csendőrségtől kapott anyagokat és dokumentumokat, köztük a katonai csendőrség által végzett tevékenységekre vonatkozó minősített információkat is belefoglalta a nyomozás irataiba. A nyomozás alapján az egészségügyi vállalat képviselőjével szemben vádat emeltek a közbeszerzések során a katonai kórház alkalmazottjával kötött megállapodással kapcsolatban.

A cselekmény az art. 228 Kk. (passzív vesztegetés); az art. 305 Kk. (közbeszerzés meghiúsítása vagy akadályozása) szerint minősül.

A nyomozás során felhasznált bizonyítékok többek között a CBA és a katonai csendőrség minősített iratai, ujjlenyomatok, anyagmaradványok, -szálak stb. voltak. A helyszínelő tiszt, miután tetten érte a bűnözőt, visszaszerezte és fényképekkel rögzítette a bizonyítékokat, amelyeket a bűnügyi laborba küldtek.

- Milyen minősített dokumentumokról volt szó?

A nyomozás 2019 áprilisában kezdődött, és jelenleg is folyamatban van.

4) A nemzeti jogban felmerülő kérdés

A korrupció megelőzésének a felhatalmazó hatóságoktól független eszköze többek között a közbeszerzések ellenőrzése.

A közbeszerzés az ügyletek volumene és a pénzügyi érdekek miatt magas korrupciós kockázatú terület. A korrupciós kockázatokat tovább fokozza a közszféra és az üzleti szféra közötti szoros kölcsönhatásban zajló folyamat összetettsége. Ezért a korrupcióra érzékeny intézmények vezetőinek intézkedéseket kell hozniuk a bűnös magatartások hatékony felismerése, megelőzése és megakadályozása érdekében. A vállalkozók szerepe a „nagyobb lehetőségek” és a „kevesebb akadály” megszüntetése, az irányítási kapacitás megerősítése (pl. ellenőrzési funkciók fejlesztése, jogi szakértelemhez való hozzáférés biztosítása, az informatikai kapacításra szánt források elkülönítése). Döntőnek tűnik a közfeladatokat ellátó alkalmazottak és a vállalkozások képviselői közötti közösségi kapcsolatok fokozott felügyelete.

A közbeszerzési korrupció közvetlen költségei közé tartozik a közpénzek, az áruk, szolgáltatások vagy munkák minőségének elvesztése és a magasabb költségek, ami közvetve a verseny torzulásához és a jövedelmező munkákhoz vagy szolgáltatásokhoz

való korlátozott piaci hozzáféréshez vezet. Ezt figyelembe véve a vállalatok a közbeszerzési pályázatok tisztességesebbé tételét követelik.

Ebben a folyamatban számos integritási kockázat van: a megfelelő értékelések hiánya, a rossz tervezés, egy adott vállalatra kiválasztott kritériumok és műszaki előírások, összeférhetetlenség, a költségbecslés hibája, a szerződések jelentős módosítása.

Azoknak a vállalatoknak és intézményeknek, amelyeknek fontos az imázsuk, a hírnevük és a bizalom, zéró toleranciát kell tanúsítaniuk a korrupció és a vesztegetés ellen a fent említett tevékenységek minden aspektusában. A korrupcióellenes politika az egyik leghatékonyabb korrupcióellenes módszer. Egy vállalatnál vagy intézménynél a korrupció és a vesztegetés kockázatának kezelésére szolgáló szabályrendszer elengedhetetlenül fontos, mind a belső kapcsolatokban, mind a harmadik felekkel való kapcsolattartásban.

A korrupcióellenes erőfeszítésekkel kapcsolatos kockázatértékeléseket minden egyes kritériummal kapcsolatban jelölni kell, többek között a képzési programokkal, a tájékoztatási tevékenységekkel, a belső ellenőrzési mechanizmusokkal (integritás, átláthatóság, hozzáférhetőség, felügyelet és ellenőrzés). Az intézmény nevében eljáró köztisztviselők kötelesek betartani a megállapított szabályokat, különösen az ajándékok adása és elfogadása, illetve a közbeszerzések résztvevőivel való kapcsolattartás tekintetében. A munkáltatónak egyértelműen kommunikálnia kell, hogy tilos készpénz vagy azzal egyenértékű ajándék elfogadása, valamint az általánosan elfogadott szokásokon és gyakorlaton túllépő, a közbeszerzési pályázatokra jelentkező vállalkozók képviselőivel való kapcsolattartás.

Ami még fontosabb, hogy az intézmény korrupcióellenes politikáját képzéssel és iránymutatásokkal széles körben népszerűsíteni szükséges az alkalmazottak és az együttműködő vállalatok körében. A korrupció és a vesztegetés megelőzése, felderítése és bejelentése ezért minden alkalmazott felelőssége. Ezzel egyidejűleg kerülni kell minden olyan cselekményt, amely sérti a korrupcióellenes politikát. E politika megszegése kötelességzegésnek minősül, ami munkahelyen fegyelmi eljárást von maga után a munkavállalóval szemben, aki büntetőjogi felelősségre is vonható.

Mindenki számára nyilvánvalónak kell lennie, hogy egy intézmény korrupcióellenes politikája nem biztosíték az esetlegesen előforduló korrupcióra. Az összes alkalmazott és köztisztviselő tudata, támogatása alakítja munkahelyük strukturális kereteit.

3/A. Ingatlanok reprivatizációja

1) Problémafelvetés

- A nyomozás valesniai ingatlanok reprivatizációs folyamatának szabálytalanságaira és számos tiltott cselekményre vonatkozott, amelyeket a korábbi Valesniai Önkormányzati Ingatlanügyi Osztály alkalmazottai, az ingatlanokkal kapcsolatos jogokat és követeléseket szabályozó különleges jogi aktus (az úgynevezett *Dekret Bieruta*) alapján megszerző vállalkozók, valamint a közhiteles szakmákat képviselő személyek (köztük közjegyzők, ügyvédek és jogi tanácsadók) követték el. A gyanúsítottak/vádlottak jogosulatlanul ingatlanokat szolgáltattak vissza, illetve kárpótlásokat fizettek arra nem jogosult személyeknek.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 228 Kk. ♦ Vesztegetés elfogadása (lásd 2. sz. eset)
- Art. 229 Kk. ♦ Vesztegetés
„(1) Aki közfeladatot ellátó személynek a közfeladat ellátásával összefüggésben anyagi vagy személyes előnyt nyújt vagy ígér, [...].
(3) Ha az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény elkövetője azzal a céllal jár el, hogy a közfeladatot ellátó személyt a jogszabályi rendelkezések megsértésére bírja rá, vagy a jogszabályi rendelkezések megsértéséért anyagi előnyt nyújt, illetve ígéri, hogy azt az ilyen személynek nyújtja [...].”
- Art. 231 Kk. ♦ Hatáskör túllépése
- Art. 286 Kk. ♦ Csalás
- Art. 299 Kk. ♦ Pénzmosás

3) Az ügy adatai

Az előkészítő eljárás a CBA operatív információi alapján indult.

A nyomozás folyamatban van, eddig 3 vádirat készült 23 vádlott ellen. A nyomozás jelenleg Mr. Sawicki – aki több volt arisztokrata családokból származó személyt képvisel – által elkövetett bűncselekmények felderítésére összpontosít. Mr. Sawicki az arisztokrata családokból származó személyek nevében vette át azokat az ingatlanokat, amelyeket a második világháború után a lengyel kommunista hatóságok törvénytelen eszközökkel (például okirat-hamisítással) lefoglaltak és államosítottak.

A visszaszerzett ingatlanok helyreállítására elnyert támogatások is nyomozás tárgyát képezik. Egyelőre több egykori arisztokrata család tagja ellen emeltek vádat.

- Milyen adatok alapozták meg a korrupciós bűncselekmények gyanúját?
- Milyen korrupciós bűncselekmények gyanúja merült fel?

A cselekmények az art. 228 Kk. (vesztegetés elfogadása); az art. 229 Kk. (vesztegetés); az art. 231 Kk. (hatáskör túllépése), az art. 286 Kk. (csalás) és az art. 299 Kk. cikke (pénzmosás) szerint minősülnek.

A bizonyítékokat e-mailek, lengyelországi és külföldi levéltárakból származó anyagok, lengyelországi és külföldi (USA, Egyesült Királyság, Svájc, Portugália, Franciaország stb.) dokumentumok, igazságügyi szakértői vélemények képezték.

A nyomozást a CBA-ról szóló törvény és a lengyel büntetőeljárás törvénykönyv rendelkezései alapján végezték.

- Végeztek-e tanúkihallgatásokat?
- Az egyes személyekkel szemben melyik korrupciós bűncselekmény megalapozott gyanúja merült fel?

A regionális ügyészség folytatta a vizsgálatot, és a nyomozással 2014 februárjában bízta meg a CBA regionális irodáját. A három vádiratot 2018 októberében, 2019 szeptemberében és 2021 áprilisában nyújtották be, az eljárás bírósági szakban van folyamatban.

4) A nemzeti jogban felmerülő kérdés

Különös eleme az ügynek, hogy Mr. Sawicki olyan egykori arisztokrata családok egyikének tagja, amelyek nagyon hermetikus, zárt kört alkotnak. Mr. Sawicki a családi kötelek miatt is bizalmat élvezett ebben a környezetben. Ez volt az oka annak, hogy a kedvezményezettek közül néhányan úgy döntöttek, hogy követik Mr. Sawicki tanácsát, és hamis dokumentumokat vagy hamis nyilatkozatokat mutatnak be.

3/B. Hamis okirat felhasználása bírósági és végrehajtási eljárásban

1) Problémafelvetés

- Az ügy arra vonatkozik, hogy bírósági és végrehajtási eljárásokban szándékosan, hamis okiratok felhasználása révén a bírósági és végrehajtó szervek félrevezetése érdekében egyes személyeket rávettek arra, hogy kedvezőtlenül rendelkezzenek a vagyonukról, és ezt követően a kerületi bíróságok letéti számláin lévő pénzeszközöket jogsulatlanul felvegyék.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 286 (1) Kk. ♦ Csalás
- Art. 294 (1) Kk. ♦ Jelentős értékre elkövetett csalás
- Art. 270 (1) Kk. ♦ Okirat-hamisítás, hamis okirat felhasználása
- Art. 65 (1) Kk. ♦ Üzletszerű elkövetés

3) Az eset leírása

A cselekményre egy másik, valesniai ingatlanok reprivatizációjával kapcsolatos nyomozás során derült fény. Az ingatlanok közös tulajdonának megszüntetésére és értékesítésére irányuló eljárás során probléma merült fel az egyik kedvezményezett lakóhelyének megállapításával kapcsolatban. Az értékesítésből származó összeget ideiglenesen az illetékes kerületi bíróság letéti számlájára fizették be. Mint később kiderült, az összeg kedvezményezettje több mint 30 éve halott. Néhány hónappal később, a letéti számlára történő befizetés után, az ugyanazon ingatlan reprivatizációjának egy másik kedvezményezettje arról értesült, hogy a letéti számlával szemben végrehajtási intézkedéseket hajtottak végre és ismeretlen hitelező javára pénzt vettek fel. Erről a helyzetről értesítették az Ingatlan Reprivatizációs Bizottságot (Igazságügyi Minisztérium) és a CBA-t.

A nyomozás során kiderült, hogy országszerte számos pénzfelvételre és pénzfelvételi kísérletre került sor a járásbíróságok letétszámláiról, és mindegyik egy jogtanácsossal volt kapcsolatban, akihez egyes munkatársai és velük kapcsolatban álló cégek csatlakoztak. A CBA mindezt a bíróságoktól származó információk és a fent említett személyek és cégek bankszámláinak elemzése révén derítette fel. 24 ilyen eset történt, a pénzfelvételek értéke több mint 2,2 millió lengyel zloty (közel 489 ezer euró), a pénzfelvételi kísérletek összege további 1,4 millió lengyel zloty (több mint 311 ezer euró) volt.

A jogi tanácsadók és ügyvédek jól szervezett csoportja olyan információkhoz jutott a különböző bíróságok számláin elhelyezett pénzekről, amelyek látszólag túlmutattak bármely személy érdekén. Az ilyen információkhoz elég könnyen hozzá lehetett jutni. Még a bíróságok is közzétették ezeket az információkat, miközben a kedvezményezetteket keresték. Ezután az elkövetők olyan dokumentációt készítettek, amely kimutatta annak a személynek vagy szervezetnek a tartozását, akinek vagy amelynek javára a pénzt letétbe helyezték. Emellett a tartozás behajtásával megbízott jogi tanácsadók állítólagos ügyfeleinek meghatalmazásait is meghamisították. E dokumentációkat benyújtották a bíróságnak, amely eljárást indított – és csak ezen iratok alapján intézkedett –, majd az adós értesítése nélkül fizetési meghagyást bocsátott ki. Majd, mivel az adós nem emelt kifogást – aki nyilvánvalóan nem volt erre képes –, a bíróság végrehajtási záradékot csatolt. Így az elkövetők jogcímet kaptak a végrehajtási eljárás megindítására. Ez nagyon egyszerű volt, mert a végrehajtónak közvetlen forrást mutattak a követelés kielégítésére. A nyereséget a jogi tanácsadók és ügyvédek számláira küldték. Hangsúlyozni kell, hogy a jogi tanácsadók és ügyvédek a hitelezők állítólagos képviselőiként jártak el, vagy úgynevezett „öszvéreket” használtak, akik nevében lefolytatták az eljárást.

Néha, a gyanú elkerülése érdekében más, a bűnözői csoporton kívüli ügyvédeket kértek fel arra, hogy segítsenek nekik a munkájukban, és átadták nekik az iratokat. A megbízott ügyvédek beleegyeztek ebbe, és ellenőrzés nélkül (mivel ismerték egymást) pénzbehajtási akciókat indítottak, és az állítólagos tartozást a megbízó ügyvédi irodának, illetve az iroda állítólagos ügyfelének juttatták. A nyomozás során kihallgatott személyeket és a letéti számláról történő pénzfelvételre jogosult jogi személyek képviselőit csak a kihallgatás során tájékoztatták arról, hogy bűncselekmény elkövetésében vettek részt. Több esetben európai nyomozási határozatot is kibocsátottak, tekintettel arra, hogy a cselekmények külföldi személyeket is károsítottak. Végül 10 személyt vádoltak meg 47 vádpontban.

A cselekmények az art. 286 Kk. (csalás); az art. 294 (1) Kk. (jelentős értékre elkövetett csalás); az art. 270 (1) Kk. (okirat-hamisítás, hamis okirat felhasználása); és az art. 65 (1) Kk. (üzletszerű elkövetés) alapján minősülnek.

A bizonyítékok számos bírósági és végrehajtási ügyiraton (az eljárásokra és az érintett személyekre vonatkozó adatok) és egyéb okiratokon alapulnak, amelyeket igazságügyi szakértő vizsgálnak meg. Emellett felhasználhatók továbbá a banktitok feloldása után az ügyben megjelenő bankszámlák adatai (pl. pénzmozgásra vonatkozó információk).

A nyomozás 2019 júliusában kezdődött, és jelenleg is folyamatban van.

4) A nemzeti jogban felmerülő kérdés

- Az elkövetők fellépése azért volt lehetséges, mert az eljárás egyszerűsítése a fizetési meghagyással lehetővé tette, hogy a bíróság csak az állítólagos hitelező által benyújtott egyes dokumentumok alapján járjon el, és a gyakorlatban a második fél mellőzésével csatolja a fizetési meghagyást. A jogtanácsosok és ügyvédek jól ismerték ezt az eljárást, ez lehetővé tette számukra, hogy ismereteiket felhasználva sok éven keresztül csalást kövessenek el.
- Az ügy az érintett ügyvédek kölcsönös bizalmán és szoros együttműködésén alapult. Mindannyian gyanúsítottak az ügyben.

4. számú jogeset – Szervezett bűnözői csoportban elkövetett korrupciós és kapcsolódó bűncselekmények

1) Problémafelvetés

- A CBA regionális irodájának operatív és bűnügyi nyomozócsoportja által lefolytatott nyomozás egy szervezett bűnözői csoport tevékenységére vonatkozik: áfa-körhintacsalás, áfacsalás, hamis/hamisított áfás számlák használata, és az ebből a bűncselekményből származó pénzmosás.

2) Vonatkozó nemzeti jogszabályok

- Art. 239 Kk.
„Aki a büntetőeljárást azáltal akadályozza vagy megghiúsítja, hogy bűncselekmény vagy költségvetési bűncselekmény elkövetőjét segíti a büntetőjogi felelősség alól való mentesülésben, különösen az elkövető rejtegetésével, a bűncselekmény bizonyítékainak eltüntetésével vagy az elítélt helyett a büntetés letöltésével, [...]”
- Art. 258 Kk.
„(1) Aki olyan szervezett bűnözői csoportban vagy szövetségben vesz részt, amelynek célja bűncselekmények vagy adóbűncselekmények elkövetése, [...]”
(3) Aki az 1. §-ban említett csoportot vagy szövetséget – beleértve a fegyveres jellegű csoportot vagy szövetséget is – létrehozza vagy vezeti, [...]”
- Art. 271 Kk.
„(1) Az a közhivatalnok vagy más, okirat kiállítására jogosult személy, aki abban a jogi jelentőséggel bíró körülmények tekintetében valótlanságot igazol, [...]”

(3) Ha az elkövető az 1. §-ban említett cselekményt anyagi vagy személyes előny megszerzése céljából követi el, [...]”

– Art. 299 Kk.

„Aki tiltott cselekményből származó haszonból szerzett jogi ajánlatokat, pénzügyi eszközöket, értékpapírokat, devizát, tulajdonjogokat vagy más ingó vagy ingatlan vagyontárgyakat átvesz, birtokol, felhasznál, átszállít vagy külföldre szállít, elrejt, átruház vagy átalakít, vagy közreműködik ezek tulajdonjogának vagy birtoklásának átruházásában, vagy más olyan cselekményt követ el, amely megbiúsíthatja vagy lényegesen akadályozhatja a bűncselekmény eredetének vagy helyének megállapítását, illetve felderítését, lefoglalását vagy elkobzását, [...]”

– Art. 62 Kks.

„Aki teljesítési juttatásokról szóló számla vagy nyugta kiállításának kötelezettségét megszegve azokat hibásan állítja ki vagy a kiállítást megtagadja, [...]”

– Art. 76. Kks.

„Aki a feltételnek nem megfelelő adatszolgáltatással vagy a tényleges állapot elhallgatásával megtévesztő módon, az illetékes hatóságot adó-visszatérítésre kitévő közterbeket, különösen a termék- és szolgáltatási adó, jövedéki adó rendelkezései szerinti előzetesen felszámított adót, adóhátralék vagy jelenlegi vagy jövőbeni adókötelezettség terhére történő visszatérítést vagy jóváírást állít ki, [...]”

3) Az eset leírása

A büntetőeljárás a CBA által a Nemzeti Adóhatósággal együttműködve végzett operatív tevékenység eredményeként indult.

A büntetőeljárás során kiderült, hogy a gyanúsítottak mindössze 3 hamis számla alapján 1) több mint 500 millió PLN-t (lengyel zloty, több mint 110 millió euró); 2) több mint 180 000 mobiltelefont; 3) több mint 100 millió PLN áfát (több mint 24 millió euró) akartak megszerezni. Az akcióterv rendkívül egyszerű volt, mivel a bűnözői csoporttal együttműködő személyek egyike az adóhatóság egyik alkalmazottja volt, akinek kenőpénzért cserébe legalizálnia kellett a csoport bűnözői tevékenységét.

- Miként minősül a bűnözői csoporttal együttműködő személyek tevékenysége a lengyel büntetőeljárásban?
- Hogyan használható fel bizonyítékként a bűnözői csoporttal együttműködő személyek tevékenységéből származó bizonyíték?

A cselekmények az art. 239 Kk.; az art. 258 Kk. art. 271 Kk.; az art. 299 Kk.; az art. 62 Kks.; és az art.76 Kks. szerint minősülnek.

A bizonyítékok más ügyekből származó információkon, valamint tanúvallomásokon, gyanúsítottak vallomásán, szembesítésén és dokumentumokon alapulnak.

- Mely információk származnak más ügyekből?
- Kiket hallgattak ki tanúként?

A nyomozás 2017 áprilisában indult, és jelenleg is folyamatban van.

Sajátossága az ügynek, hogy a bűnözői csoport egyik tagja lengyel és örmény állampolgársággal is rendelkezett, a bűnözői csoport egyik tagja ügyvéd volt.

A lengyel jogesetekre vonatkozó általános kérdések

- Körülbelül mennyi időt vesz igénybe egy-egy ilyen volumenű ügy nyomozása?
- Milyen gyakori a hasonló ügyekben a beismerés?
- Tagadás esetén jellemző-e a gyanúsítottak védekezése?
- Az ilyen ügyeknél tipikusan ki a feljelentő?
- Mely ponton lenne elegendő információ a vádemeléshez?
- A konkrét ügyeket a kisebb vagy a nagyobb volumenű korrupció kategóriájába sorolná? Miért?

B. Magyar jogesetek

1. számú jogeset –Magas rangú tiszt által elkövetett befolyással üzérkedés

1) Problémafelvetés

- Magas rangú tiszt áruba bocsátott „segítsége”, befolyással üzérkedés.
- Előkészítő eljárás, leplezett eszközök (lehallgatás).

2) Vonatkozó jogszabályok

- Btk. 299. § ♦ Befolyással üzérkedés
- Btk. 293. § ♦ Hivatali vesztegetés

3) Az eset leírása

A Budapesti V. kerületi Rendőrkapitányságra névtelen feljelentés érkezik, melynek értelmében egy magát Nagy Zsombornak kiadó személy lobbistaként lép fel, és ismeretségi körében – amely jórészt építési vállalkozókra terjed ki – azt terjeszti, hogy minisztériumi tisztségviselőket képes befolyásolni annak érdekében, hogy pályázati pénzeket nyerjenek el különféle állami/önkormányzati építési projektek megvalósítására. A névtelen feljelentő kéri a felháborító kivételezés, a „csókosokat” helyzetbe juttató befolyásolás megszüntetését, a korrupciós hivatalnokok megbüntetését.

- Felmerül-e bűncselekmény gyanúja? Milyen bűncselekményekre gondolhatunk?
- Hogyan választható el a legális lobbizás a korrupciós magatartásoktól?
- Mi lesz a feljelentés sorsa?
- Lehet-e helye előkészítő eljárás lefolytatásának? Az előkészítő eljárás során milyen eszközöket célszerű igénybe venni?

Az előkészítő eljárás során a nyomozó hatóságok az alábbiakat állapították meg.

Nagy Zsombor telefonon beszélt egy Kovács István nevű vállalkozóval, akivel találkozót egyeztetett egy bizonyos „Süle tábornok úrral”, akinek ráhatása van a minisztériumi döntéshozatalra.

A rendőrségi és nyílt adatbázisokból az alábbi adatok voltak megállapíthatók.

A Kovács István nevű személy résztulajdonosa a mélyépítéssel foglalkozó Wall Kft.-nek. A kft. közbeszerzési eljáráson elnyerte a 6. számú út bajai részének támfalépítési munkálatait.

Dr. Süle Lajos r. dandártábornokot előjárói 2013-tól 2016. november 1-ig egy minisztériumi államtitkárságra vezényelték, ahol szakmai főtanácsadóként teljesítette szolgálatát, így 2014. április 27-től a közfoglalkoztatási programokkal foglalkozott.

Nagy Zsombor a fenti két személlyel a Budapest III. kerületben található Aquincum Szállodába szervezett találkozót, az előkészítő eljárás eddigi adatai szerint „kölcsonösen előnyös kapcsolat” létrehozása érdekében.

- Szükséges-e további leplezett eszközök alkalmazása?

A létrejött találkozón Nagy Zsombor bemutatta Kovács Istvánt Süle Lajosnak, mint a minisztériumban dolgozó személynek, akit Kovács István tájékoztatott a Wall Kft. üzleti profiljáról, a társaság által Baja területén korábban végzett támfalépítési munkáról, valamint arról is, hogy indokolt lenne a munkálatok folytatása, amiben a Wall Kft. is részt venne, egyben megkérte nézzen utána a projekt finanszírozási lehetőségének. Süle Lajos ígéretet tett, hogy utánanéző a lehetőségeknek.

Az adatok szerint pár nappal később Süle és Kovács találkoztak az Aquincum Szállodában, ahol Süle Lajos azt mondta Kovács Istvánnak, hogy a támfalépítési munka az állami „vis maior” alaptól finanszírozható, ha az érintett Hajós polgármestere írásban megkeresi a minisztérium önkormányzati államtitkárát, aki dönt a projekt támogatásáról, ami alapján a Magyar Államkincstár teljesíti a kifizetést. Elmondta továbbá, hogy a határozatot ő fogja megszövegezni.

Kovács István erről tájékoztatta tulajdonos- és üzlettársát, Szekfű Jánost, aki a Wall Kft. képviseltében megkereste Hajós polgármesterét és elmondta neki, hogy a támfalépítési munkákat folytatni lehetne, egyben vállalta, hogy a projekt részleteit a társaság kidolgozza, és a munkálatok finanszírozásával kapcsolatban is segít.

Hajós polgármestere 2016. február 12-én írásban segítséget kért a minisztérium önkormányzati államtitkárától a Hajós területén lévő megcsúszott rézsűk okozta veszélyhelyzet elhárításának anyagi támogatására.

- Melyek a büntetőjogi szempontból releváns tények?
- Az eddigi tényállási részben felfedezhető-e korrupciós elem?
- Ezen adatok birtokában szükséges-e nyomozás elrendelése?
- Van-e jogosultsága Süle Lajosnak az államkincstári kifizetést megígérni?
- Lényeges-e a polgármester szerepe az ügyben?

Az eljárás újabb adatai szerint Süle Lajos, Kovács István és Szekfű János 2016 márciusában ismét találkoztak a Aquincum Szállodában, ahol Süle azt közölte Kovács Istvánnal és üzlettársával, hogy a támfalépítési projekt megoldható, a megvalósításra az állami „vis maior” alapból 2,4 milliárd forint használható fel, azonban az összeg 1%-át (24 millió forintot) előre oda kell neki adni, és ő továbbítani fogja olyan személynek, akinek az ügyintézésre ráhatása van. Kovács István és Szekfű János az ajánlatot visszautasították, majd Cseh Igor – a Wall Kft. sikeres működésében anyagilag érdekelt személy – azt mondta Kovács Istvánnak, hogy Süle azt üzenté, 24 millió forint helyett 12 millió forint is elég lesz, azonban Kovács ezt is visszautasította.

- Milyen szerepet tölt be Cseh Igor az ügyben?
- Van-e ennél a pontnál valamilyen intézkedési kötelezettség?

2016 március végén, de legkésőbb 2016. április 6-án Cseh Igor – tudván, hogy Süle Lajos a pénzt olyan hivatalos személy megvesztegetésére kéri, aki a projekt finanszírozására vonatkozó döntésre hatással lehet – elmondta Kovács Istvánnak, hogy a Süle Lajos által kért 12 millió forintot úgy is elő lehetne teremteni, ha Kovács István 12 millió forint tagi kölcsönt vesz fel, amit kölcsön adna neki, melynek biztosítékaul a volt anyósa tulajdonában lévő nagy értékű Mercedes-Benz típusú személygépkocsi szolgálna, majd ezt a pénzt eljuttatná Süle Lajosnak.

Kovács István az ajánlatot elfogadta és 2016. április 6-án 12 millió forint tagi kölcsönt vett fel a Wall Kft.-től, amiből legalább 10 millió forintot átadott Cseh Igonak, hogy juttassa el Süle Lajosnak, a tervezett projekt „vis maior” alapból történő finanszírozásának ügyintézésére. Cseh Igor a pénz átadására Pozsgai Ferencet kérte meg, aki a legalább 10 millió forintot 2016. április 6-án 14 óra és 15 óra között átadta az Aquincum Szállodában Süle Lajosnak.

- Mely személy(ek) vonatkozásában állapítható meg bűncselekmény megalapozott gyanúja az ügynek ezen a pontján?
- Milyen bűncselekmények merülnek fel az esetben?
- Mikor tekinthető befejezettnek a bűncselekmény?

Süle Lajos a Hajós Önkormányzat területén lévő rézsűk támfalépítési munkálatainak előkészítése érdekében semmilyen tevékenységet nem végzett, a pénzt más személynek nem továbbította, hanem a Pomáz belterület, 5432 hrsz. alatt felvett, ténylegesen Pomáz, Petőfi Sándor tér 6. szám alatti lakóingatlan építésére fordította.

Az esetre vonatkozó egyéb kérdések

- **Körülbelül mennyi időt vesz igénybe egy-egy ilyen volumenű ügy nyomozása?**
- **Milyen gyakori a hasonló ügyekben a beismerés?**
- **Tagadás esetén jellemző-e a gyanúsítottak védekezése?**
- **Az ilyen ügyeknél tipikusan ki a feljelentő?**
- **Kit hallgatnának ki elsőként?**
- **Mely ponton lenne elegendő információ a vádemeléshez?**
- **A konkrét ügyet a kisebb vagy a nagyobb volumenű korrupció kategóriájába sorolná? Miért?**
- **Hogyan készül fel ilyen esetben a kihallgatásra? (A terhelt magas rendfokozatú)**

2. számú jogeset – Kedvezményes honosítással kapcsolatban elkövetett hivatali vesztegetés

1) Problémafelvetés

- Magyarország Országgyűlése a 2010. évi XLI. törvénnyel módosította a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvényt és 2010. augusztus 20-ától bevezette a kedvezményes honosítás intézményét.

A kedvezményes honosítás bevezetése jelentős érdeklődést váltott ki a Magyarországgal szomszédos, de nem uniós államoknak elsősorban a határ közelében élő lakosai körében, akik a pár hónap alatt megszerezhető magyar állampolgársággal, nemcsak Magyarországon a magyar állampolgárokat megillető jogokat szereztek ezáltal, hanem korlátlan utazási, munkavállalási és egyéb lehetőséghez jutottak az Európai Unió területén. Ezen lehetőségek ismeretében olyan személyek is kérelmeztek a kedvezményes honosítást, akik a feltételeknek, elsősorban a magyar nyelv tudásának hiányában nem feleltek meg. Ezt a lehetőséget felismerve, a korábban már magyar állampolgársághoz jutott személyek közvetítőként léptek fel a magyar nyelvet nem beszélő kérelmezők és a hatóságok között, megkeresve azokat a hatósági személyeket,

akik igazolták a magyar nyelvtudást, ezáltal befogadva a kérelmeket. Miután a kérelmet átvevő ügyintéző a nyomtatványon aláírásával igazolta a magyar nyelv tudását, az további szűrésen nem ment keresztül, esetenként az esküt vevők éberségén múltott, hogy észlelték a nyelvtudás hiányát, és emiatt megtagadták az eskü kivételét.

Az állampolgársági törvény végrehajtása tárgyában kiadott 125/1993. (IX. 22.) Kormányrendelet rendelet 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy az állampolgársági kérelem átvételekor a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala vezetője, a konzuli tisztviselő, az integrált ügyfélszolgálati iroda vezetője, továbbá az állampolgársági ügyekben eljáró szerv a kérelmező személyazonosságát és a kedvezményes honosítási kérelem esetében a magyar nyelvtudását ellenőrzi és ennek megtörténtét, illetve a kérelmező aláírásának hitelességét a kérelmen aláírásával igazolja. A nyomtatványon kérelmet átvevő aláírásával tanúsítja, hogy a nagykorú, cselekvőképes kérelmező a magyar nyelvet érti és beszéli, illetőleg a magyar nyelvet nem érti és nem beszéli, és azt a megfelelő kocka áthúzásával igazolja.

- Leplezett eszközök (büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezése), egyezség.

2) Vonatkozó jogszabályok

- Btk. 294. § ♦ Hivatali vesztegetés elfogadása
- Btk. 305. § ♦ Hivatali visszaélés

3) Az eset leírása:

Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. kerületi hivatalának vezetője a következők miatt tett feljelentést a BRFK XIII. kerületi Rendőrkapitányságon: a főosztály egyik ügyintézője jelezte neki, hogy két ukrán származású, honosított magyar állampolgár, Inosztrannij Ogyin és Inosztrannij Dva magánútlevelel kiállítására iránti kérelmet nyújtottak be, azonban az ügyintézés során kiderült, hogy a magyar nyelvet egyikük sem beszéli. A kormányhivatal vezetője a honosítás során elkövetett bűncselekményt vélelmezett.

- Milyen bűncselekmények jöhetnek szóba?
- Milyen intézkedést tehet a nyomozó hatóság? (nyomozás elrendelése, honosítási eljárás iratainak beszerzése)

Az eljárás során megállapították, hogy Innoztrannij Ogyin és Dva honosítási eljárása során Balogh Emese ügyintéző járt el.

Balog Emese magyar állampolgárt 2009. december 13-án nevezték ki a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatóság Engedélyügyi és Regisztrációs Főosztály IV. számú Ügyfélszolgálati Irodájába, ügyintéző II. munkakörbe, ügyfélszolgálati feladatok ellátására. 2013-tól ügyintéző I. besorolású kormánytisztviselőként látta el munkáját, majd átkerült az V. kirendeltséghez.

Munkaköri leírása szerint általános feladatai között szerepelt, hogy folyamatosan figyelemmel kíséri és tanulmányozza az osztály feladat- és hatáskörébe tartozó vonatkozó idegenrendészeti és más jogszabályokat, belső rendelkezéseket és a munkavégzés során betartja az abban foglaltakat. Rögzítette a munkaköri leírás, hogy felelős az ügyek szakszerű, a jogszabályokban, az állami irányítás egyéb jogi eszközeiben, belső rendelkezéseiben foglaltaknak megfelelően történő előkészítéséért, intézéséért. A munkaköri leírás a konkrét feladatai között határozta meg, hogy átveszi és a nyilvántartási rendszerbe rögzíti a honosítási, visszahonosítási és egyéb állampolgársági kérelmeket, ellátja az ügyfeleket az ügyintézéshez szükséges nyomtatványokkal, részükre felvilágosítást és tájékoztatást ad, szakmai munkája során ellenőrzi az ügyfél által benyújtott iratok valóságtartalmát, eredetiségét, a fényképek ügyféllel történő összehasonlítását minden esetben elvégzi.

- Mire kell irányulnia a további felderítésnek? (ügyintéző azonosítva, ellenőrizni kell, hogy máskor is csinált-e ilyet, van-e folyamatban lévő honosítási eljárás, ahol szintén felmerül a bűncselekmény gyanúja)
- Milyen eszközöket vehet igénybe a nyomozó hatóság? (van-e helye bírói engedélyhez kötött leplezett eszköznek van-e helye ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszköznek?)
- Várhat-e a nyomozó hatóság további bűncselekmények elkövetésére, vagy közbe kell lépnie?

Az eljárás során a nyomozó hatóság a következőket derítette ki.

Balogh Emese intézte az ukrán állampolgárságú Alina Andrejevna kedvezményes honosítási kérelmét, ezáltal ismeretség alakult ki közöttük. Alina Andrejevna ezen ismeretségét kihasználva több esetben járt el közvetítőként ukrán állampolgárok kedvezményes honosítás iránti kérelmének a benyújtásakor.

- Mire kell irányulnia a további felderítésnek?
- Milyen eszközöket vehet igénybe a nyomozó hatóság? (szignalizáció? rendészeti intézkedések?)

A nyomozás során további adatok derültek ki, illetve az alábbi események történtek.

1.

Alina Andrejevna fia, Vadas Zoltán szülőhelyéről ismerte a magyarul nem beszélő ukrán állampolgárságú Akakij Olexandrovicsot, akinek mindkét vádlott megígérte, hogy elintézik neki a magyar állampolgárságot.

2014. december 16-án Alina Andrejevna és Vadas Zoltán Akakij Olexandrovicsal megjelentek a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatóság V. kirendeltségén, ahol a tolmácsolásukkal Akakij Olexandrovics benyújtotta a kedvezményes honosítás iránti kérelmet, amely kérelmet Balog Emese annak tudatában vette át, és a magyar nyelv tudását aláírásával igazolta, hogy Akakij Olexandrovics nem értette és nem beszélte a magyar nyelvet.

2015. január 28-ára Akakij Olexandrovicsot a magyar nyelvtudás ellenőrzése céljából behívták a beregszászi magyar konzulátusra, ahol azonban nem jelent meg, ellenben 2015. február 24-én Alina Andrejevna és Vadas Zoltán társaságában ismét megjelentek a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága V. kirendeltségén, ahol Akakij Olexandrovics Vadas Zoltán segítségével egy nyilatkozatot írt, amely szerint a kérelem benyújtása óta az adatai nem változtak. Ezen nyilatkozaton Balog Emese saját kezűleg igazolta, hogy a kérelmező érti és beszél a magyar nyelvet.

Alina Andrejevna és Vadas Zoltán megegyeztek abban, hogy Balog Emesének az ügyintézésért pénzt adnak.

2.

2014. év folyamán több ukrán állampolgárságú, a magyar nyelvet nem beszélő személy nyújtott be kedvezményes honosítási iránti kérelmet a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatóság V. számú kirendeltségén. A kérelmeket Balog Emese vette át, és aláírásával igazolta a magyar nyelvtudás ismeretét, annak ellenére, hogy tisztában volt azzal, hogy a kérelmező nem beszél a magyar nyelvet. Ezen ukrán állampolgárokat a köztársasági elnök 2015 elején honosította. Összesen hét esetben derült ki más szervek eljárása során (magaryelv-tudás ellenőrzése, közterületi igazoltatás), hogy a honosított magyar állampolgárok a magyar nyelvet nem beszélnek.

3.

Anasztasia Miroslav és Markó Elemér megegyeztek abban, hogy Balog Emesének az ügyintézésért pénzt adnak.

- Indokolt-e rendőri intézkedés? (tettenérés szervezése)

2015. március 18-án, miután Markó Elemér az édesanyjának 200 eurónak megfelelő 60 000 forintösszeget adott át, Anastasia Miroslav 13 órakor megjelent Balog Emese munkahelye előtt, ahol találkozott is vele, majd elsétáltak a Budapest, VIII. kerület, József krt. 21. szám alatti kapualjhoz, ahova behúzódvá, az épület belső udvarán, egy reklámtábla mögé bújva Anastasia Miroslav egy nejlonszatyorban átadott egy üveg italt Balog Emesének, továbbá egy reklámújságba csomagolva a 60 000 forintot.

Ezt követően mindkettőjüket elfogták. Balog Emesétől mind a 60 000 forintot, mind az italt lefoglalták, utóbbit a későbbiekben Anastasia Miroslavnak kiadták.

- Eddig hogyan minősítené az esetet?
- Döntően milyen formában kerülhet egy ilyen eset a hatóságok tudomására?
- Ki lehet abban az esetben a feljelentő, amikor mindkét fél közös érdeke a cselekmény megvalósítása?
- Célszerű-e leplezett eszközök alkalmazása? Elérhető-e a korrupciós kapcsolatban részes felek közötti érdekazonosság megtörése?
- A megbízhatósági vizsgálat körében sikerült-e már hasonló cselekményeket felderíteni?
- Milyen tanúkat hallgatna ki ebben az ügyben?
- Az aktív vesztegetővel kapcsolatban felmerülhet-e valamilyen formában az egyezség?

Balog Emese a terhére rótt bűncselekmény elkövetését tagadta, bűnösségét részben ismerte el. Védekezésül előadta, hogy amikor a kedvezményes honosítás intézményét bevezették, semmilyen képzést nem kaptak arról, hogy milyen szintű nyelvismeretet követel meg a jogszabály, illetve, hogy milyen módon tudnak meggyőződni a kérelmezők magyar nyelvtudásáról. Vallomása szerint több esetben a kérelmezők írni nem tudtak, csak beszélni, illetve a latin betűk ismerete nem is volt feltétel.

Továbbá minden esetben meggyőződött a kérelmező magyar nyelvtudásáról, amelynek mélysége nagyrészt függött az ügyfélforgalomtól, vagyis attól, hogy egy-egy ügyféllel mennyi ideig tudtak foglalkozni.

- Körülbelül mennyi időt vesz igénybe egy ilyen volumenű ügy nyomozása?
- Milyen gyakori a hasonló ügyekben a beismerés?
- Tagadás esetén jellemző-e a terheltek védekezése?
- *Bírák felé kérdés:* Milyen súllyal esik a latba az ügyek elszaporodottsága, gyakorisága – relevánsnak tartják-e korrupciós ügyekben ennek a súlyosító körülménynek az alkalmazását?

Az esetre vonatkozó egyéb kérdések

- A konkrét ügyet a kisebb vagy a nagyobb volumenű korrupció kategóriájába sorolná? Miért?
- Mely ponton lenne elegendő információ a vádemeléshez?

3. számú jogeset – Vezető beosztású állami tisztségviselő vesztegetése

1) Problémafelvetés

- Vezető beosztású állami tisztségviselő megvesztegetése, valamint befolyással üzérkedés.
- Leplezett eszközök (ügyészi engedélyhez kötött, fedett nyomozó tevékenységének bizonyítékká konvertálása).

2) Vonatkozó jogszabályok

- Btk. 294. § ♦ Hivatali vesztegetés elfogadása
- Btk. 299. § ♦ Befolyással üzérkedés

3) Az eset leírása

Pontos István, a KNYF vezető beosztású ügyésze egyik reggel, otthonában kávéját kortyolgatva, az internetes hírportálokat böngészve elolvass egy olvasói levélen alapuló történetet, amely szerint a Budapesti X. Kerületi Önkormányzat vagyonkezelő cége környékén gyanús alakok tűntek fel.

Köztük van Baló Imre, aki kapcsolatai révén közreműködik abban, hogy az önkormányzat tulajdonában álló ingatlanokat olyan befektetőknek játsszák át, akik nem maradnak hálátlanok az ügyintézésért. Az olvasói levélben konkrétan megemlítésre került a Budapest, X. kerület, Szép u. 99. szám alatt található, korábban Rizspinty néven működő üzlethelyiség bérleti joga, ami – az ügyintézésben közreműködő személynek jogtalan előnyként fizetendő 15 millió forintért – megszerezhető. Mindezekről az olvasó magától Baló Imrétől értesült, ahogy arról is, hogy az üzlethelyiség bérleti jogát Hívó Dénes Budapest Főváros X. Kerületi Önkormányzat alpolgármestere is próbálta értékesíteni, akinek a kerület üzlethelyiségeinek, lakásainak kezelése a működési körébe tartozott.

- Szükséges-e és ha igen, milyen lépéseket tennie Pontos Istvánnak? (Van-e bűncselekmény gyanúja? Hivatalbóli észlelésnek tekinthető-e? Milyen eljárásnak lehet helye? Abban milyen intézkedéseket tehet a nyomozó hatóság/ügyészség?)

Az eljárás során megállapították, hogy a tulajdonos önkormányzat az üzlethelyiség bérleti jogának vagy tulajdonjogának megszerzésének lehetőségét nem hirdette meg.

A Pontos István figyelmét is felkeltő cikk hatására Baló Imre maga jelentkezett a Fővárosi Nyomozó Ügyészségen, ahol gyakorlatilag a cikkel egyező információkat szolgáltatott az ügyészségnek. Baló Imre hajlandónak mutatkozott arra, hogy az önkormányzat korrupst képviselőinek leleplezése érdekében együttműködjön az ügyészséggel.

- Mi Baló Imre eljárásjogi helyzete? Közreműködési hajlandósága hogyan transzformálható eljárási cselekménnyé? Hogyan lehet a közreműködése révén bíróság előtt felhasználható bizonyítékhoz jutni? Milyen leplezett eszköz alkalmazása kerülhet szóba? (fedett nyomozó, titkosan együttműködő, álvásárlás, lehallgatás)

Baló Imre 2013. január 20. napján – a bérlemény megszerzésének, illetve ennek érdekében jogtalan előny fizetésének valós szándéka nélkül – megkereste a Hívó Dénessel jó kapcsolatban lévő ismerősét, Szegedi Samut, hogy a Budapest, X. kerület, Szép u. 99. szám alatti üzlethelyiség bérleti joga fenti módon való megszerzésének lehetőségéről egy potenciális érdeklődő megjelölésével érdemi adathoz jusson. Szegedi Samu ígéretet tett arra, hogy beszél Hívó Dénessel és megkérdezi, mi a bérleményhez jutás ára. Szegedi Samu és Baló Imre abban állapodtak meg, hogy a befektető által fizetendő 15 millió forint egy részét megtartják, és azon osztoznak. E megállapodásba Baló Imre színleg beleegyezett.

Szegedi Samu ezt követően tájékoztatta Hívő Dénest a Baló Imre által ajánlott befektető szándékáról. Erre tekintettel Hívő Dénes 2013. január 24. napján 5 millió forintot kért Szegedi Samu közreműködésével annak elintézéséért, hogy Baló Imre „ismerőse” a Budapest, X. kerület, Szép u. 99. szám alatti üzlethelyiség bérleti jogát további ötéves előbérleti jog biztosítása mellett, öt évre megszerezhesse.

- Fedett nyomozó/titkosan együttműködő esetén az általuk tapasztaltak hogyan konvertálhatók bizonyítékká a büntető-eljárásban?

Hívő Dénes 2013. január 30. napján a befektetőként Méhes Levente néven jelentkező fedett nyomozó részére bemutatta a Budapest, X. kerület, Szép u. 99. szám alatti üzlethelyiséget. Az üzlethelyiség megtekintése során a fedett nyomozó részéről felmerült az üzlethelyiség megvásárlásának lehetősége is, amitől Hívő Dénes elzárkózott. Ígéretet tett egyúttal arra, hogy az üzlethelyiség bérleti jogát pályázat útján nem hirdetik meg.

Méhes Levente 2013. február 6. napján megjelent Hívő Dénes Budapest, X. kerület, Baljós tér 100. szám alatti irodájában, hogy a megjelölt üzlethelyiség bérleti jogának öt évre történő megszerzéséről tárgyaljon. A megbeszélés során Hívő Dénes közölte, megpróbálja elintézni, hogy az üzlethelyiség megvásárolható legyen. Méhes Levente úgy válaszolt, hogy tisztában van azzal, hogy az „előleg 5 guriga”, de további 10-et nem hajlandó fizetni. Hívő Dénes egyrészt rábólintott arra, amit Méhes Levente mondott, másrészt szóban értetlenkedett Méhes Levente mondatai felett, és kijelentette, hogy előleg nem kell, nem kell semmit sem adni előre. A megbeszélést akként zárták le, hogy később még visszatérnek az üzletre.

Hívő Dénes 2013. február 27. napján a Budapest, X. kerület, Szapora út 72. szám alatti Apokalipszis Étteremben ismételten találkozott Méhes Leventével, és arról tájékoztatta a fedett nyomozót, hogy az üzlethelyiséget árverés útján 30 millió forint alatti összegért megveheti és vállalta, hogy az ajánlatot jelentősen meghaladó árajánlat hiányában az árverés nyertese legyen. A fedett nyomozó Hívő Dénessel vételi szándékát közölte, majd az ügylet összköltségéről kezdett beszélni, megkérdezve, hogy a 30 millióban minden benne van-e, ami az adásvételi szerződésre rá fog kerülni. Hívő Dénes a kérdésre kijelentette, hogy ez így van, és bal kezével 5-öt mutatott. A beszélgetés további részében Méhes Levente ismét felhozta, hogy nem mindegy, hogy „5 vagy 15 gombóc”, amire Hívő Dénes érdemben nem reagált, és távozott az étteremből. A szintén jelen lévő Szegedi Samu Hívő Dénes távozása után kijelentette, hogy nincs kockázat, „nincs az, hogy előre, hanem mikor”. Ezt követően Hívő Dénes a X. kerületi Közszolgáltató Zrt. felé intézkedett az iránt, hogy a vagyonkezelő az ingatlan vonatkozásában tegyen értékesítési javaslatot. Az Önkormányzat Tulajdonosi

Kerületfejlesztési és Lakásgazdálkodási Bizottsága által támogatott javaslat alapján a tulajdonos Budapest Főváros X. Kerületi Önkormányzat az üzlethelyiséget árverés útján történő értékesítésre 2013. március 14. napján meghirdette.

- Hívő Dénes tagadásával szemben hogyan lehet érdemi bizonyítékokat felsorakoztatni?
- Megvalósul-e bűncselekmény azzal, hogy biztosítják arról a fedett nyomozót, hogy ő lesz az árverés nyertese? (az ajánlatot jelentősen meghaladó árajánlat hiányában)
- *Bírák felé kérdés:* A fedett nyomozói iratanyag (jelentés és hangfelvétel) értékelése a bírói szakban.

Az esetre vonatkozó egyéb kérdések

- Körülbelül mennyi időt vesz igénybe egy ilyen volumenű ügy nyomozása?
- A konkrét ügyet a kisebb vagy a nagyobb volumenű korrupció kategóriájába sorolná? Miért?

4. számú jogeset – Befolyással üzérkedés, befolyás vásárlása, vesztegetés a büntető igazságszolgáltatásban

1) Problémafelvetés

- Befolyással üzérkedés, befolyás vásárlása, vesztegetés a büntető igazságszolgáltatásban.
- A büntetés korlátlan enyhítése és mellőzése.

2) Vonatkozó jogszabályok

- Btk. 293. § ♦ Hivatali vesztegetés
- Btk. 298. § ♦ Befolyás vásárlása
- Btk. 299. § ♦ Befolyással üzérkedés

3) Az eset leírása

Vári Tihamérral szemben 2010. november 2. napjától kezdődően adócsalás bűntette miatt volt folyamatban büntetőeljárás. Személyiségéből adódóan nehezen viselte az ellene felhozott vádak, kívülről várt segítséget, és bár ártatlanságáról meggyőződve védekezett, ennek ellenére kifejezetten félt és tartott az eljárástól, valamint annak az őt fenyegető, szabadságvesztésben megtestesülő végkimenetelétől.

Vári hajlamos volt a körülötte történeteket túlságosan is magára venni, szubjektíven felfogni, és úgy magyarázni, amelyek meggyőződését és félelmeit támasztották alá. Félt és tartott a hatóságoktól, a vele szemben eljáró büntetőtanácstól is, amelynek elnöke dr. Csank József bíró volt.

Büntetőügyéről beszámolt Kedélyes Sámuelnek, és ő még 2010 őszén ajánlotta neki védőként dr. Pöpec Gyula ügyvédet, akit Vári Tihamér meg is hatalmazott és aki – 2010. november 30. napjától 2012. augusztus 15. napjáig – ellátta védelmét.

Vári Tihamér a nyomozás során vallomást nem tett, de készített egy önvallomást, ám azt a bírósághoz nem nyújtotta be, érdemi védekezés helyett védője kóros elmeállapotra, mentális betegségre és kórházi ellátására hivatkozott, ezzel mind beszámítási képességét, mind a tárgyalási jelenlétre, védekezésre való alkalmasságát megkérdőjelezte.

Kedélyes Sámuel dr. Kedves Zsófia kórházban dolgozó pszichiátert ajánlotta Vári Tihamérnak, akihez ő is járt, és azt mondta róla, hogy hajlandó pénzért valótlán tartalmú orvosi iratokat kiállítani.

Kedélyes Sámuel az ellene korábban folyamatban volt büntetőügyben részint saját maga, részint vádlott-társai kapcsán szembesült a beszámítási képesség büntetőjogi fogalmával, az annak kizártságából, illetve korlátozottságából származó terhelti előnyökkel, de azzal is, hogy e területen az elmeorvosi szakvéleményeknek meghatározó jelentősége van, helye lehet magánszakértői véleményeknek is, és értékeli a vizsgált személyről rendelkezésre álló orvosi iratokat.

Vári Tihamér mindezeket mérlegelve döntött úgy, hogy magáról, egészségügyi állapotáról valótlán képet festve védekezik, és nem terjeszti elő érdemi védekezését.

Több tárgyalási napot mulasztott, ennek igazolására olyan iratokat nyújtott be, amelyek szerint kórházban fekvőbetegként folyamatos kórházi ellátásban részesült, miközben ténylegesen nem volt ott és nem is szorult kezelésre, helyette változatlanul dolgozott és irányította a milliárdos éves forgalmat bonyolító üzleti tevékenységét. A törvényszék előtti

bizonyítási eljárásban ehhez képest magánszakértői vélemények szóltak beszámítási képességének kizártságáról, korlátozottságáról, ezért dr. Csank József, a tanács elnöke is igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény beszerzését rendelte el.

A szakvélemény kiegészítése szükségessé tette, ezért az igazságügyi szakértő kezdeményezte a vádlott elmemegfigyelését, melyet a bíróság el is rendelt. Vári Tihamér a vizsgálaton megjelent, de onnan eltávozott, és részben emiatt 2012. szeptember 6. napján a törvényszék végzésével előzetes letartóztatását rendelte el.

Vári Tihamér és védője a döntést megfellebbezte, de az előzetesen végrehajtható kényszerintézkedésnek önként nem vetette magát alá, helyette elrejtőzött és a bíróság számára elérhetetlenné vált.

Vári nem magában kereste és látta a hibát, hanem Csank József tanácselnököt hibáztatta, mint aki elfogultan járt el vele szemben, s egyben tévedett is ügyében.

Előzetes letartóztatásának elrendelése után a bujkáló Vári Tihamér a bírótól tartva ismét kívülről várt – megvásárolható – segítséget, ennek érdekében 2012. szeptember 6. napja után rövid időn belül felvette a kapcsolatot Kedélyes Sámuellel. Közölte vele, hogy kész jelentős anyagi áldozatokat hozni, hogy elkerülje a fogva tartást, és arra kérte, hogy használja fel érdekében kapcsolatait. Erre Kedélyes Sámuel vállalkozott is.

Kedélyes Sámuel számára egyértelművé vált Vári Tihamér szorult helyzete és elhatározta, hogy ezt a maga javára fordítja.

Kedélyes már előzőleg, 2012 nyarán, a kórház parkolójában beszélt Vári Tihamérnak a „Büntethetetlenek Klubjáról”, és azt állította, hogy annak bírósági vezetők, közéleti személyek, befolyásos emberek a tagjai, akik büntetőeljárásokat tudnak kedvezően alakítani; az „ítélet megvásárolható”.

Valójában a „Büntethetetlenek Klubja” nem létezett. Kedélyes Sámuel Olvasó Szabolcshoz fordult és azt állította neki, hogy Vári Tihamér egy gazdag fuvarozó, aki szállítási feladatokkal, illetve szponzorálással a közös filmjükben tud segíteni, de ártatlanul vád alá helyezték és ellehetetleníti a vele szemben részrehajló, „embertelen” bírói fellépés. Ezért kérte a művész segítségét.

Olvasó Szabolcsnak fontos volt a főszereplésével készülő film, ezért ismeretlenül is megígérte, hogy megpróbál segíteni Vári Tihamérnak. Ehhez Kedélyes Sámuelről olyan iratokat kért, amelyekkel esetleg lépéseket tud tenni.

Kedélyes Sámuel ezt úgy továbbította Vári Tihamérnak, hogy a befolyásos kapcsolata üzeni, ha nem fizet, nem érdekel senkit az ártatlansága, ellenben ha fizet, az előzetes letartóztatás végrehajtása érdekében kibocsátott elfogatóparancsot visszavonják, azaz szabadlábbon védekezhet.

- Megvalósul-e bűncselekmény, amikor Kedélyes Sámuel hamisan továbbítja az üzenetet Vári Tihamérnak?

A külföldön elrejtőzött Vári Tihamér azért, hogy az ügyében eljáró bírót, Csank Józsefet döntésében más vagy mások befolyásolják, ezáltal a bírói tanács a korábbi határozatát visszavonja és a büntetőeljárásban Vári Tihamér szabadlábbon védekezessen, 2012. október 4. napján 10 millió forintot küldött felesége, Vári Tihamérné közvetítésével Kedélyes Sámuelnek, továbbá az ellene folyamatban lévő eljárás néhány iratát, így a vádiratot, orvosi iratokat, és az adóhatóság vizsgált cég vonatkozásában kiállított igazolását arról, hogy a társaságnak nincs adótartozása.

Vári Tihamérné a férje utasítását teljesítette, házastársa őt a részletekbe nem avatta be, annyit azonban tudott, hogy a 10 millió forint a férje szabadlábbon való védekezésének az ára, amit ezért a pénzért kapcsolatai révén Kedélyes Sámuel pár napon belül megold.

A pénz és az iratok átadására egy élelmiszer áruház parkolójában került sor, ahová Vári Tihamérné, hogy ne legyen egyedül, János Kázmér nevelőanyjával, Lett Arankával érkezett.

Nem tisztázható, hogy ebből a pénzből részesült-e – arról már ekkor tudott-e, azt valójában kérte volna, és ha igen, mire – Olvasó Szabolcs, de a küldött okiratokat átnézte és Kedélyes Sámuel meghallgatta, majd legkésőbb 2012. október 13. napja előtt azt a segítséget ajánlotta, hogy egy kizárás iránti indítványt, úgynevezett elfogultsági kifogást intéz Vári Tihamérnak.

- Bűncselekmény valósul-e meg akkor, amikor Olvasó Szabolcs segítségét ajánlotta a kizárási indítvány beszerzését illetően?

Ezt „kiegészítve” Kedélyes Sámuel már azt közölte telefonon Vári Tihamérral, hogy újabb 10 millió forintért befolyásos kapcsolata el tudja intézni a bíró „lecserélését”, és erről a kizárásról döntő, „felettes” bíróval megállapodik.

Vári Tihamér ezt elhitte és azért, hogy Csank József bírót az ellene benyújtott kizárási indítvány folytán az eljárásból kizárják, s ebben a döntéshozót más vagy mások meg nem

engedett módon, a kapcsolataikat felhasználva befolyásolják, a 10 millió forint kifizetését megígérte, amelyet ezúttal is a feleségén keresztül, Vári Tihamérné útján juttatott el Kedélyes Sámuelnek.

A pénzáadásra 2012. október 13. napján került sor, ahová Vári Tihamérnét most is elkísérte Lett Aranka.

- Mi a szerepe az ügyben Lett Arankának, aki jelen volt a pénz átadásakor? Magatartása megvalósít-e bűncselekményt?

Vári Tihamérné a pénz rendeltetéséről ekkor sem tudott mást, mint azt, hogy az férje szabadlábbon való védekezésének az ára.

- Milyen szerepe van Vári Tihamérnének, aki „csak” a pénzt adta át Kedélyes Sámuelnek?
- Mi tekinthető lényegesnek büntetőjogi szempontból? Magatartását hogyan értékelnék?

Kedélyes Sámuel a pénzt átvette, annak további sorsa ismeretlen, így nem állapítható meg, hogy abból Olvasó Szabolcs részesült-e, ahogyan az sem, hogy a pénzkérésről és annak indokairól előzetesen tudott volna.

- Szükség lenne-e leplezett eszközök használatára?

Még 2012. november 2. napja előtt, de pontosabban meg nem határozható időben Kedélyes Sámuel újabb összeget, 4 millió forintot kért Vári Tihamértól arra hivatkozva, hogy befolyásos kapcsolatának a kizárási indítvány elkészítése és annak kedvező elbírálásának elérése végett költségei merültek fel, amelyet meg kell téríteni.

Vári Tihamér nem ellenkezett, szólt feleségének és rajta keresztül megfizette a kért összeget.

A pénzáadásra 2012. november 2. napján került sor, ahová Vári Tihamérnét most már János Kázmér kísérte el, hogy ne egyedül találkozzon Kedélyes Sámuellel. A pénzért cserébe ő átadta a kért és erre a napra keltezett kizárási indítványt.

Vári Tihamérné átszámolta János Kázmér előtt a pénzt, azért, hogy ő ne csak a találkozás tényét, de az átadott összeget is tanúsíthassa, illetve közölte vele, hogy a pénzt

azért kell Kedélyes Sámuelnek megfizetni, mert a férje, Vári Tihamér rajta keresztül bírókkal áll kapcsolatban, akik azért kérnek pénzt, hogy Vári Tihamér ügye rá kedvezően záruljon. Ha nem fizetnek, 4 vagy 5 év szabadságvesztést fog kiszabni a bíró.

- Milyen szerepe van János Kázmérnak az ügyben? (a pénz átadásánál szinte mindig ott van)
- Megvalósít-e bűncselekményt tevékenységével?

A kizárási indítványt Vári Tihamérné eljuttatta a férjéhez, aki azt aláírta, majd a felesége postára adta. A bírósághoz 2012. november 5. napján érkezett indítványról döntve a bírói tanács a kizárást 2012. december 7. napján megtagadta.

Olvasó Szabolcs közreműködött a kizárási indítvány elkészítésében, legalábbis tanáccsal hozzájárult ahhoz, de nem igazolódott, hogy ő a jogszerű eljárási rendben előterjesztett kizárási indítvány kedvező elbírálását Kedélyes Sámuelnek előzetesen garantálta, illetve arra vállalkozott volna, hogy társadalmi kapcsolatain keresztül befolyást gyakorol a kizárási indítvány felől döntő bírói tanácsra.

- Milyen szerepe van az ügyben Olvasó Szabolcsnak?
- Megvalósít-e bűncselekményt?

Olvasó Szabolcs segíteni akart Vári Tihamérnak és tény az is, hogy a Kedélyes Sámuel által átvett 24 millió forintból legalább 2 millió forint hozzákerült, de az nem, hogy ennek ellentételezéseként meg nem engedett, törvénytelen eszközök révén törekedett volna segítséget nyújtani.

A célt nem ért kizárási indítványt követően a 2 millió forintot visszaadta Kedélyes Sámuelnek azzal, hogy vigye azt el annak az ügyvédnek, aki eljárásával majd segít Vári Tihamérnak. Erre 2012 decemberében került sor, amikor Olvasó Szabolcs megadta Kedélyes Sámuelnek a személyesen nem ismert, de a közös ismerős által neki is ajánlott ügyvéd, dr. Boldog Benedek telefonszámát.

Kedélyes Sámuel 2012 decemberében telefonon, majd 2013 januárjától személyesen is felvette a kapcsolatot dr. Boldog Benedekkel. Beszéltek a filmről és Olvasó Szabolcs abban vállalt szerepéről, de megosztotta vele Vári Tihamér problémáját is. Kedélyes Sámuel szólt a barátja ellen indult büntetőügyről, a végrehajtásra váró letartóztatásáról és arról, hogy álláspontja szerint Vári Tihamér beszámíthatósága legalábbis kétséges.

Kedélyes Sámuel bajban volt, mert Vári Tihamért felháborította, hogy a megvett kizárási indítvány nem vezetett eredményre és feljelentést helyezett kilátásba. Azért, hogy a büntetőeljárást is elkerülje és további anyagi előnyökhöz jusson, taktikát változtatott és azt állította Vári Tihamér előtt, hogy személyes kapcsolatba került a per bírójával, dr. Csank Józseffel, a tanács elnökével. Megnyerte őt ügyüknek és rávette, hogy pénzért az előzetes letartóztatás nem kerül végrehajtásra, illetve azt 30 napos fogva tartás után megszünteti. Nem pártatlanul fog dönteni, hanem az ügydöntő határozat felmentő ítélet lesz, de ha nem, bűnösség megállapítása esetén – a bűnügyi költség megtérítése mellett – megelégszik felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásával.

Ezt Vári Tihamérral már személyesen tudta közölni, mert Vári 2012 decemberétől 2013 tavaszáig Magyarországon tartózkodott, és hogy elkerüljék az esetleges közúti ellenőrzést, Kedélyes Sámuel többször szállította őt a megkülönböztető jelzéssel ellátott autójával.

Kedélyes Sámuelnek el kellett hitetnie Vári Tihamérral és feleségével, hogy valóban képes a bíróra hatni, ezért egy internetes hírportálra hivatkozva egy újságíró társaságában 2013. január 16. napja előtt valóban felkereste és interjút készített Csank József bíróval. A cikk 2013. január 19. napján megjelent ezen a portálon.

Megismerkedésük során Kedélyes Sámuel elkérte Csank József bíró telefonszámát, és őt munkahelyén, a törvényszéken is többször hívta, igyekezett a közelébe férkőzni.

A riportot Vári Tihamérnak is megmutatta, majd valótlannul olyan bizalmi helyzetet festett le, mintha tisztában lenne a bíró magánéleti szokásaival, együtt járna vele szórakozni, ebédelni, ismeri terveit, s ezáltal vele a vesztegetése is megbeszélhető.

Vári Tihamér felesége jelenlétében felhívta Csank József mobiltelefonszámát, és kihangsúlyozta a készüléket, vele találkozót egyeztetett. Vári Tihamér a tárgyalásról felismerte a bíró hangját, mindez számára, de felesége részére is meggyőzővé tette Kedélyes Sámuel fellépését, és elhitték neki, hogy sikerült megkönyékeznie Csank Józsefet, ahogy azt is, hogy a bíró álláspontja szerint Vári Tihamér bűnös, ezt ő már eldöntötte, és ha nem fizetnek, 4-5 év szabadságvesztést fog vele szemben kiszabni.

Azért, hogy a bíró kötelességét megszegje és ne pártatlanul hozza meg döntését, Vári Tihamér hajlandó volt fizetni és fizetett is 2012. decembere és 2013. január 6-a között, négy alkalommal, összesen 25 millió forintot.

Vári Tihamér mind a négy esetben feleségén keresztül juttatta el a pénzt Kedélyes Sámuelnek.

Kedélyes Sámuel a riport alkalmával és a személyes kapcsolatfelvétellel megszerzett valamennyi információt felhasználta, azokat kiforgatta és kitalált adatokkal egészítette ki azért, hogy Vári Tihamér és felesége kételyeit eloszlassa.

Utólag már Olvasó Szabolcsra hivatkozott, mint a korábban jelzett, de eredménnyel nem járó befolyásos kapcsolatára, míg a kizárási indítvány elkészítését dr. Lomnici Zoltán kúriai bíróhoz, a Legfelsőbb Bíróság volt elnökéhez kötötte.

Vári Tihamér előtt hol Csank József bírót, hol Lomnici Zoltánt tüntette fel, mint aki vesztegetési pénzt kér, holott ekkor ő már Vári Tihamér ügyében kizárólag dr. Boldog Benedekkel állt kapcsolatban.

A telefonos egyeztetések megkönnyítése végett a személyes találkozóik alatt Kedélyes Sámuel csúfneveket adott az általa hivatkozott egyes személyeknek, illetve kódolt nyelvet használtak a pénzre („hungarocell”), az elfogatóparancsra („faliújság”), a vesztegetésre („szigetelés, tetőszigetelés”) és a bírósági eljárás egyes cselekményeire („matyiklub”).

Dr. Boldog Benedek Kedélyes Sámuellel abban egyezett meg, hogy hajlandó Vári Tihamér ügyében közreműködni, de nem szabályos úton, védői meghatalmazással, hanem titokban maradva, akként, hogy 10 millió forintért cserébe fél éven belül kapcsolatain keresztül az ügyet jogerősen és Vári Tihamérra kedvezően megoldja, ellenkező esetben a 10 millió forintot visszafizeti.

- Felmerül-e korrupciós elem ebben a történeti tényállásban?
- Mi a szerepe dr. Boldog Benedeknek?
- Van-e jogosultsága ilyen vállalni?

Dr. Boldog Benedek felvázolta, hogy ehhez újabb magánszakértői vélemény beszerzésére lesz szükség, és majd az abban foglaltakra figyelemmel, egy új indítvány útján érik el a kedvező bírói döntést.

Kedélyes Sámuel ezt úgy továbbította Vári Tihamérnak, hogy a kizárási indítvány elutasítása után a Csank József bíró előtt őt továbbra is képviselő Lomnici Zoltánnak „élni kell valamiből”, ezért 10 millió forintot kér, cserében fél éven belül jogerős felmentéssel zárul a büntetőügye. Csank József és Lomnici Zoltán ötlete, hogy egy újabb vizsgálat és magánszakértői vélemény vezet el a sikerhez, addig is Lomnici Zoltán letétként az ügyvédjénél kezeli a pénzt. Azért, hogy hihetőbbé tegye állítását, több telefonbeszélgetést

ügy állított be Vári Tihamér előtt, hogy ő Lomnici Zoltánnal beszél, holott valójában dr. Boldog Benedekkel kommunikált.

- Enyhítő körülmény-e Vári Tihamér félrevezetése?

A szakértőknek szánt, illetve a Csank József bíró megvesztegetésére átadott újabb pénzekből dr. Boldog Benedek további 10 millió forintot kapott Kedélyes Sámueltól, hogy a szakértőket kifizesse, befolyását érvényesítse és beadványai is célt érjenek.

Tervének megfelelően elkészítette a magánszakértői véleményeket. Vári Tihamér 2013. április 4. napján két igazságügyi szakértő előtt megjelent, oda őt a megkülönböztető jelzéssel ellátott autójával Kedélyes Sámuel szállította. Vári Tihamér közvetlenül nem fizetett az eljárás szakértőknek, a magánszakértői vélemény ára is bizonytalan, de azt dr. Boldog Benedek rendezte.

- Mi a szerepe az igazságügyi szakértőknek, akik természetesen a „várt eredményeket hozták ki”?
- Milyen korrupciós elemek fedezhetők fel?

Ekkorra tarthatatlanná vált Vári Tihamér hitegetése a rá kedvező és részrehajló másodfokú bírósággal, illetve az ügyészi támogatással. Dr. Boldog Benedek és Kedélyes Sámuel félt attól, hogy ígéretét beváltva Vári Tihamér feljelentést tesz. Dr. Boldog Benedek ezért állította azt 2013. november 27. napján telefonon Kedélyes Sámuelnek, hogy Csank József bíró elmozdítása érdekében bírósági, de ügyészségi belső vizsgálatot is intézett, miközben tudta, hogy másik telefonján Kedélyes Sámuel Vári Tihamérral beszél, és hallotta azt is, hogy az általa mondottakat a „bíró úr” üzeneteként adja át a részére. Ekkor már bizonyosan tisztában volt azzal, hogy őt Kedélyes Sámuel Lomnici Zoltán kúriai bírónak állítja be.

Valójában Vári Tihamérné már 2013. október 4. napján bejelentést tett a Nemzeti Védelmi Szolgálatnál (NVSZ), és ezzel megkezdődött a hatóságok és Vári Tihamér, Vári Tihamérné és János Kázmér együttműködése. Vári Tihamérné és János Kázmér az NVSZ-nek átadták a saját diktafonjukkal készített hangfelvételeket a Kedélyes Sámuellel folytatott telefonbeszélgetésekről.

- Felhasználhatók-e az eljárásban Vári Tihamérné és János Kázmér által készített telefonbeszélgetések?
- Büntethetősége szempontjából hogyan értékelhető Vári Tihamérné bejelentése?

Erről azonban sem Kedélyes Sámuel, sem dr. Boldog Benedek nem tudott, ezért a feljelentés elkerülése érdekében 2013. december 6. napján dr. Boldog Benedek az általa korábban átvett 20 millió forintot visszafizette Kedélyes Sámuelnek, hogy juttassa azt el Vári Tihamérhoz.

- Enyhítő körülmény-e, hogy dr. Boldog Benedek visszafizette a 20 millió forintot Kedélyes Sámuelnek azzal a céllal, hogy az visszajusson Vári Tihamérhoz?

Az esetre vonatkozó egyéb kérdések

- Dr. Boldog Benedek ügyvéd, egyetemi oktató. Hogyan készülne fel a kihallgatására?
- Milyen sorrendben hallgatná meg az ügyben érintetteket?

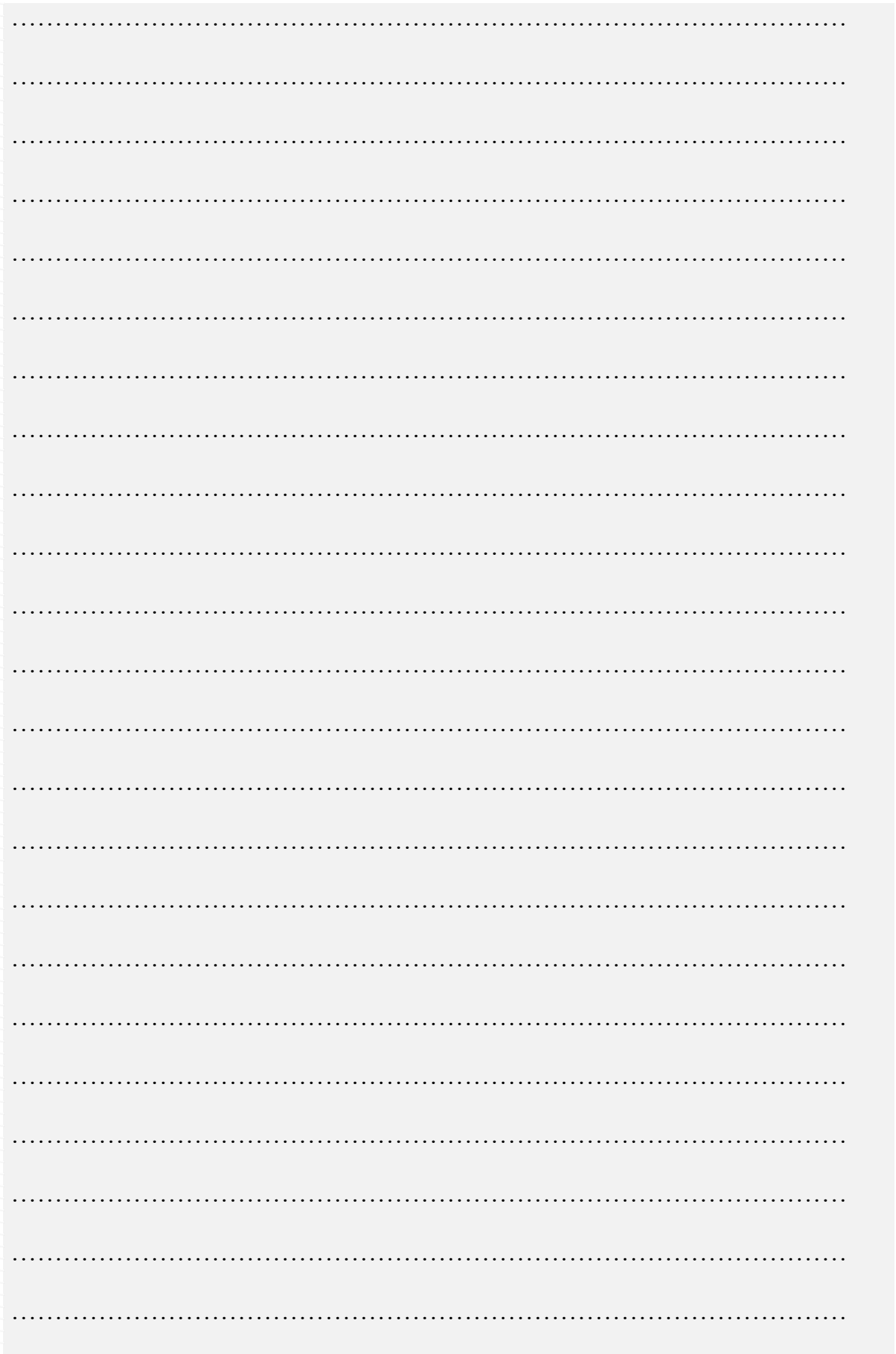
A magyar jogesetekre vonatkozó általános kérdések

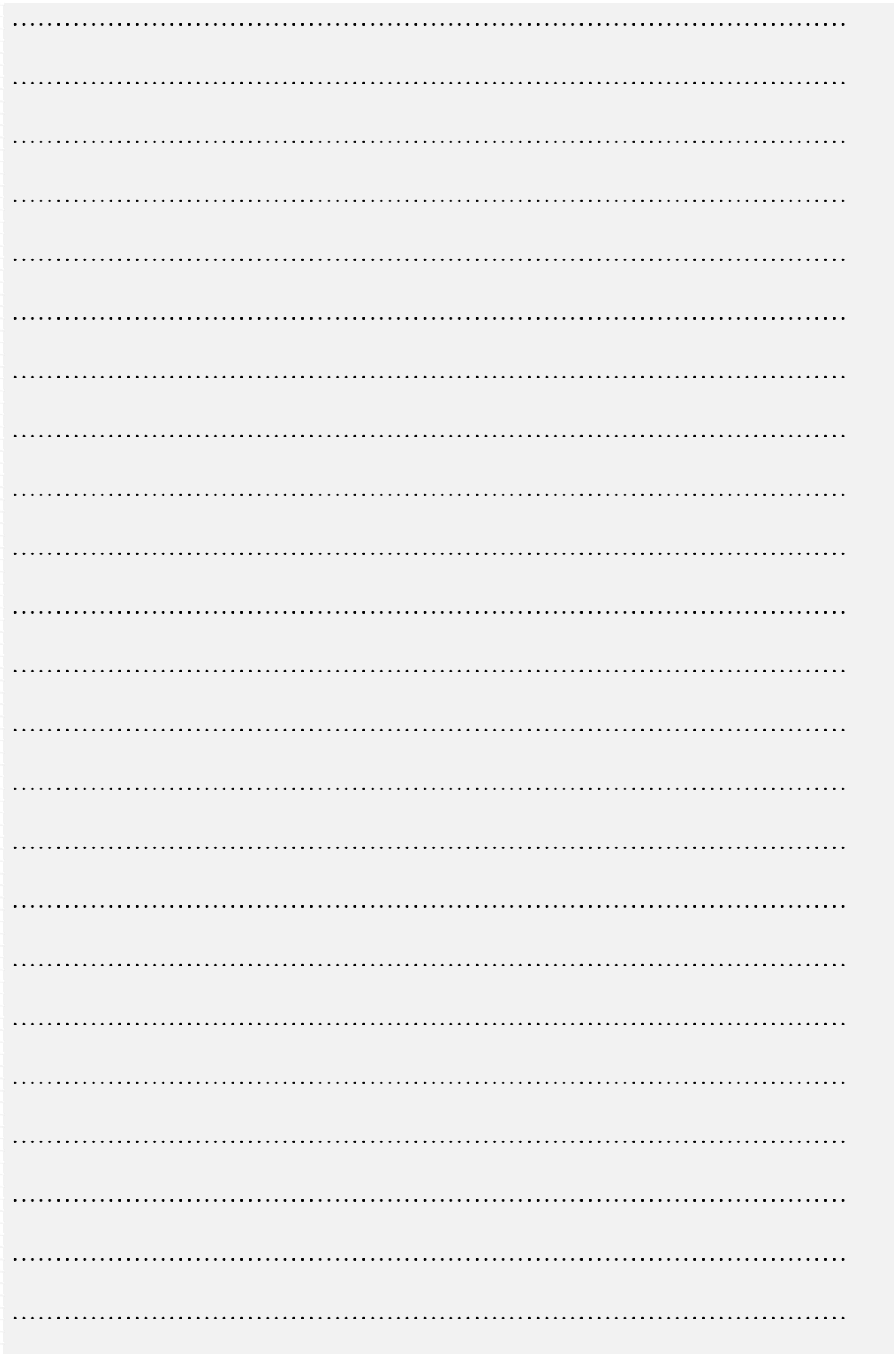

- Körülbelül mennyi időt vesz igénybe egy-egy ilyen volumenű ügy nyomozása?
- Milyen gyakori a hasonló ügyekben a beismerés?
- Tagadás esetén jellemző-e a gyanúsítottak védekezése?
- Az ilyen ügyeknél tipikusan ki a feljelentő?
- Mely ponton lenne elegendő információ a vádemeléshez?
- A konkrét ügyeket a kisebb vagy a nagyobb volumenű korrupció kategóriájába sorolná? Miért?

A large rectangular area with a light gray background, containing 25 horizontal dotted lines for writing notes.

- ACHIM, Monica V. – BORLEA, Sorin N. (2020): *Economic and financial crime. Corruption, shadow economy and money laundering*. Cham: Springer.
- BERNARDI, Alessandro (ed.) (2019): *Improving confiscation procedures in the European Union*. Napoli: Jovene.
- CARLONI, Enrico – PAOLETTI, Diletta (eds.) (2019): *Prevention corruption through administrative measures*. Perugia: Morlacchi.
- GIALUZ, Mitja (2017): The Italian code of criminal procedure: a reading guide. In: GIALUZ, M. – LUPÀRIA, L. – SCARPA, F. (eds): *The Italian code of criminal procedure*. Milano: Wolter Kluwers.
- GOTTSCHALK, Petter (2018): *Investigating White-Collar crime. Evaluation of Fraud Examination*. Cham: Springer.
- GRAYCAR, Adam (2020): *Handbook on Corruption, Ethics and Integrity in Public Administration*. Cheltenham- Northampton: Edward Elgar Publishing.
- GYÓRY Csaba – INZELT Éva (2019): Fehérgalléros, gazdasági és korrupciós bűnözés. In Borbíró A. – Gönczöl K. – Kerezsi K. – Lévay M. (szerk.): *Kriminológia*. Budapest: Wolters Kluwer. 454–494.
- HOLLÁN Miklós (2016): A hivatali befolyás vásárlásáról és tényállásának kibővítéséről. *Miskolci Jogi Szemle*, 2. szám, 29–41.
- HOLLÁN Miklós (2014): *A korrupciós bűncselekmények az új büntetőködében*. Budapest: HVG-ORAC.
- HOLLÁN Miklós (2015): Hivatali befolyás vásárlása vagy hivatali vesztegetés. *Jogelméleti Szemle*, 4. szám, 133–147.
- HOLLÁN Miklós (2016): Valótlan állítások jelentősége a hivatali korrupciós bűncselekmények minősítésénél. In: GÁL A. – KARSAI K. (szerk.): *Ad valorem. Ünnepi tanulmányok Vida Mihály 80. születésnapjára*, Szeged: Iurisperitus. 153–166.
- IYER, Nigel – SAMOCIUK, Martin (2007): *Defraudacja i korupcja Zapobieganie i wykrywanie*. Warsaw: Wydawnictwo Naukowe PWN.

KEREZSI Klára – INZELT Éva – LÉVAY Miklós (2014): *Korrupciós bűncselekmények a büntető igazságszolgáltatás tükrében.*

<https://www.ajk.elte.hu/media/39/1e/d6420ce846d0a6b5a8541f7a319c16208f834ee00073679fe8f2a0433ed7/Inzelt-%C3%89va-Kerezi-KI%C3%A1ra-L%C3%A9vay-Mikl%C3%B3s-Korrupci%C3%B3s-b%C5%B1ncselekm%C3%A9nyek-a-b%C3%BCntet%C5%91-igazs%C3%A1gszol%C3%A1ltat%C3%A1s-t%C3%BCkr%C3%A9ben.pdf>

LIGETI Miklós (2016): Korrupció. In: JAKAB A. – GAJDUSCHEK Gy. (szerk.): *A magyar jogrendszer állapota.* Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Jogtudományi Intézet. 727–757.

MARRA, Marialuisa: The Italian National Anti-Corruption Authority. In: CARLONI, E. – PAOLETTI, D. (eds.): *Preventing corruption through administrative measures.* Perugia: Morlacchi.

MAGGIO, Paola (2021): A critical analysis of corruption and anti-corruption policies in Italy. *Journal of Financial Crime*, vol. 28, no. 2, 513–530.

PIETH, Mark – HEIMANN, Fritz (2017): *Confronting Corruption.* Oxford: Oxford University Press.

TÖRÖK Zsolt (2010): Hivatali és korrupciós bűncselekmények bírói gyakorlatának aktuális kérdései. *Ügyészek Lapja*, 2. szám, 5–12.

VACIAGO, Giuseppe – RAMALHO David, S. (: Online searches and online surveillance: the use of trojans and other types of malware as means of obtaining evidence in criminal proceedings. *Digital Evidence and Signature Law Review* vol. 13.
DOI: [10.14296/deeslr.v13i0.2299](https://doi.org/10.14296/deeslr.v13i0.2299)

A Korrupciós kockázat, kockázatos korrupció? A csekély súlyú és nagy volumenű korrupció elhatárolási szempontjai című projekt (101014783 – CRITCOR) az Európai Unió HERCULE III program keretében valósul meg.

CRITCOR projekt,
Országos Kriminológiai Intézet,
Budapest, 2021